YÖNTEM

1905 devrimi üzerine yazılar

V.İ. LENİN

V.İ. LENİN
1905 DEVRİMİ ÜZERİNE YAZILAR
YÖNTEM

YÖNTEM YAYINLARI : 25

Prof. Kâzım İsmail Gürkan Caddesi
Keçiören Apt. Kat: 4 Cağaloğlu
P.K. 1196 — İstanbul

YÖNTEM YAYINLARI : 25
Ulusal Bağımsızlık Savaşları ve Sosyalizm Dizisi : 5

İngilizce Yayını :

LENİN — COLLECTED WORKS
(BÜTÜN ESERLERİ) CİLT 8, 9, 10
Progress Publishers, 1967, Moskova,

Almanca Yayını :
LENİN — AUSGEWAEHLTE WERKE
(Seçme Eserler), Cilt 3, Berlin, 1932.

Türkiye Yayını :
YÖNTEM YAYINLARI
Nisan 1976, İstanbul

Dizgi :
ERENLER MATBAASI

Baskı :
HAŞMET MATBAASI

V.İ. LENİN

1905 DEVRİMİ
ÜZERİNE YAZILAR

Türkçesi : RAGIP ZARALI

1 1905 Devrimi Üzerine Konuşma (1)

Genç Arkadaşlar, Yoldaşlar!

Bugün, haklı olarak Rus devriminin başlangıcı sayılan «Kanlı Pazar»ın 12. ci yıldönümü...

Papaz Gapon'un öncülüğünde binlerce işçi, yalnız Sosyal Demokratlar değil, çara bağlı halk da, çara dileklerini bildirmek için, kentin bütün kesimlerinden başkentin merkezine, Kışlık Sarayın önündeki alana aktı. İşçiler ikonlar taşıyordu. Önderleri Gapon çara bir mektupla kişisel güvenliğinin sağlandığını bildirip halka gözükmesini dilédi.

Birlikler çağrıldı. Atlılar ve kazaklar kılıçlarını çekerek kalabalığa saldırdılar. Silahsız işçiler dizleri üstüne çöktüler, çarı görmelerine izin vermeleri için kazaklara yalvardılar. Polis raporlarına

(1) Lenin, **1905 Devrimi Üzerine Konuşma**'sını İsviçreli genç işçiler önünde 9 (22) Ocak 1917 tarihinde Zürih Halk Evinde Almanca olarak yapmıştır.

göre o gün binden fazla işçi öldürüldü, ikibinden çoğu da yaralandı. İşçilerin düş kırıklığı anlatılır gibi değildi.

İşte kaba hatları ile 22 (9) Ocak 1905'te, «Kanlı Pazar»da olanlar... Bu olayın önemini daha açık ve seçik anlayabilmeniz için işçilerin isteklerinden bir kaç bölümü aktaracağım. İstekler aşağıdaki sözcüklerle başlar :

«Biz, St. Petersburg'da oturan işçiler, sana geldik. Bizler talihsiz, aşağılanmış köleleriz. Despotluk, tiranlık altında eziliyoruz. En sonunda sabrımız taşırılınca işi bıraktık, hiç değilse yaşamamız için gerekli olan verilsin diye patronlarımıza yalvardık. Ama isteklerimiz geri çevrildi. İşverenlere göre herşey yasalara aykırıydı. Biz buradakilerin, binlercemizin, bütün Rus halkı gibi hiç bir hakkı yok. Senin memurlarının davranışları yüzünden köle olduk.»

Daha sonra aşağıdaki talepler sıralanıyordu : Genel af, temel özgürlükler, normal bir ücret, toprağın halka kademeli olarak devredilmesi genel ve eşit oy temeline dayanan bir kurucu meclisin toplanması... Ve işçilerin talepleri aşağıdaki sözcüklerle bitiyordu :

«Efendimiz, halkına yardımdan kaçınma. Senle halkını ayıran duvarı yık. İsteklerimizin kabul edileceğine söz ver. Bununla Rusya'yı mutlu kılacaksın; olmaz dersen, işte burada ölmeye hazırız. İki yol var önümüzde, ya özgürlük ve mutluluk yada mezar.»

Bir ortodoks papazın öncülük ettiği bu eğitilmemiş, okumamış işçilerin isteklerini şimdi okumak üstümüzde değişik bir izlenim yaratıyor. İnsan elinde olmaksızın bu katıksız istekleri kendini

toplumcu sanan, ama gerçekte burjuva yalancıları olan sosyal - pasifistlerin bugünlerde öne sürdüğü yatıştırıcı çözümlerle karşılaştırıyor. Devrim öncesi Rusya'nın uyanmamış işçileri çarın, egemen bir sınıfın başında olduğunu bilmiyordu; oysa çar binlerce iple büyük burjuvaziye bağlı bulunan ve onların tekellerini, ayrıcalıklarını ve kârlarını her türlü şiddet aracılığıyla desteklemeye kararlı olan büyük toprak sahipleri sınıfının başındaydı. Bu günün sosyal - pasifistleri, «**yüksek tahsilli**» görünen bu baylar, emperyalist, soyguncu bir savaşı sürdüren burjuva hükümetlerinden «**demokratik**» bir barış ummanın tümüyle aptallık olduğunu anlamıyorlar; tıpkı uysal isteklerin, kana susamış çara, reformları bahsettirebileceğini sanmanın aptalca bir şey olması gibi.

Gene de ikisi arasında büyük fark var. Devrim öncesi Rusya'nın okumamış işçileri siyasal bilince yeni ulaşan dürüst kişiler olduklarını eylemleriyle kanıtladıkları halde, bugünün sosyal - pasifistleri, geniş anlamda, uyuşturucu sözlerle halkı devrimci kavgadan koparmağa çalışan iki yüzlü kimselerdir.

İşte büyük halk kitlelerinin bu uyanışı ve siyasal bilinçle devrimci mücadeleye yönelişi, 22 Ocak'ın tarihsel önemini belirtir.

Rus liberallerinin o günlerdeki önderi olan ve yurt dışında sansüre uğramayan illegal bir yayın organı çıkaran bay Peter Struve, «**Kanlı Pazar**»dan iki gün önce «Rusya'da devrimci bir halk yok» diyordu. Cahil bir köylüler ülkesinden devrimci bir halkın doğabileceği fikri, burjuva reformistlerinin bu «**yüksek tahsilli**», kibirli ve son derece aptal önderine bütünüyle saçma görünüyor-

du. O günlerin reformcuları bugünküler gibi — gerçek bir devrimin gerçekleşemeyeceğine derinden inanmışlardı.

22 Ocak 1905 öncesinde Rusya'daki devrimci partiler bir avuç kişiden oluşuyordu. Reformistler bizi bugünküler gibi bir «hizip» olarak nitelendirmişti. Birkaç yüz devrimci örgütleyici, birkaç bin yöresel örgüt üyesi, bir aydan daha sık çıkamayan ve çoğunlukla dışarda basılıp büyük zorluklarla Rusya içine sokulan altı devrimci gazete; 22 Ocak'tan önce Rusya'da devrimci partilerin ve devrimci sosyal demokrasinin durumu buydu. Bu durum, dar görüşlü küstah reformcuların Rusya'da henüz devrimci bir halkın bulunmadığı yolundaki iddiasına biçimsel bir kanıt sağlıyordu.

Buna rağmen görünüm birkaç ayda bütünüyle değişti. Birkaç yüz devrimci sosyal demokratın sayısı **«birden»** binlere çıktı, binler iki, üç milyon proleterin önderi oldu. Proletaryanın kavgası güçlü bir maya oluşturdu. Bu maya gücü yüz milyona ulaşan köylü yığınları arasında devrimci hareketlere yol açtı. Köylü hareketi ve orduda yaptığı yankılar ordunun çeşitli bölümleri arasındaki silahlı çatışmalara neden oldu. Böylece 130 milyon nüfuslu koca bir ülke devrime yöneldi; böylece Rusya, devrimci proletarya ile devrimci halkın Rusya'sına dönüştü.

Bu dönüşümü incelemek, oluş nedenlerini, yöntemlerini, yollarını anlamak gereklidir.

Bu dönüşümün temel aracı **kitle grevi** idi. Rus devriminin kendine özgü çehresi, sosyal içeriği bir **burjuva demokratik devrimi** olduğu halde, mücadele yöntemleri açısından bir **proleterya dev-**

rimi olmasıydı. Kendi güçleriyle ulaşabileceği ve doğrudan ulaşmağa çalıştığı amaç, demokratik bir cumhuriyetti. Bunu elde edene kadar Rus devrimi, bir burjuva demokratik devrimdi; sekiz saatlik iş günü, soyluların muazzam topraklarına el-konulması.. Bu tedbirlerin aşağı yukarı tümü 1792 - 93 Fransız burjuva devriminde gerçekleştirilmişti.

Rus devrimi aynı zamanda bir proleter devrimi idi. Yalnız öncü güç, hareketin öncüsü olma anlamında değil; uyanan kitlelerin kullandığı temel araçların, özellikle proleter mücadele araçları, yani grev olması, ve dalga gibi yükselen belirleyici olaylarda en karekteristik fenomenin ve kitlelerin uyanmasında başlıca aracın grevler olması anlamında da bir proleter devrimi idi.

Rus devrimi, dünya tarihinde siyasal kitle grevinin olağanüstü rol oynadığı **ilk** büyük devrimdi (sonuncu olmadığı açık). Rus devrimindeki olaylar ve bu devrimin aldığı siyasal biçimlerde görülen değişmeler, bu olayların ve değişmelerin **temeli, grev istatistiklerinde** araştırılmadığı sürece anlaşılamaz.

Bir konferansta istatistiklerin kuru geldiğini, dinleyiciyi korkuttuğunu biliyorum. Yine de, bütün bir hareketin nesnel ve gerçek temelini değerlendirebilmeniz için, ister istemez bazı sayılar vereceğim. Rusya'da devrim öncesinde grevler yıl başına ortalama 43 000 kişiyi içeriyordu. Sonuç olarak devrim öncesi on yıllık devrede grevlere katılan toplam insan sayısı 430 000 idi. Ocak 1905'de, yani devrimin ilk ayı içerisinde ise grevlere katılan insan sayısı 440 000 idi. Bir ay içindeki grev-

lerde bütün on yıllık dönemden daha fazla kişi yer almıştı.

Dünyada hiç bir kapitalist **ülke, İngiltere, ABD, Almanya** gibi en gelişmiş ülkeler bile 1905 Rusya'sındaki büyük grev hareketine tanık olmamıştır. Grevlere katılanların sayısı iki milyon sekizyüz bine çıktı. Bu sayı ülkedeki toplam fabrika işçi sayısının iki katıydı. Bu, doğal olarak, Rusya'daki kentli fabrika işçilerinin daha fazla okumuş, daha güçlü yada Batı Avrupadaki kardeşlerine oranla mücadeleye daha yatkın olmaları anlamına gelmez. Bu durum gerçeğin tümüyle karşıtıdır.

Ama bu, proletaryanın nasıl uyuyan büyük bir enerji olduğunu keşinlikle ortaya koyar. Devrimci bir dönemde — bunu abartmaksızın, Rus tarihinin en doğru verilerine dayanarak söylüyorum — proletaryanın döğüş gücünün normal barış dönemlerine oranla, yüz kat daha fazla geliştirebileceğini gösterir.

1905'e değin insanlık, proletaryanın gerçekten büyük ve gerçekten devrimci amaçlar için döğüşmesi gerektiğinde, gücünü nasıl bir korkunç büyüklüğe yükseltebildiğini ve yükseltebileceğini bilmiyordu. Rus devrim tarihi, öncünün en çok inat ve bağlılıkla döğüşen ücretli işçilerden çıktığını gösterdi. Fabrikalar büyüdükçe grevler de daha dirençli oldu. Yıl süresince sayıları daha sıklaştı. Kentler büyüdükçe proletaryanın mücadeledeki rolü de büyüdü.

İşçilerin en çok sayıda ve en bilinçli olduğu üç büyük kentte yani St. Petersburg, Riga ve Varşova'daki grevci işçilerin toplam işçiye oranı di-

ğer kent ve tarımsal bölgelerden ölçülemeyecek kadar fazlaydı.

Rusya'da metal işçileri — bu büyük bir olasılıkla diğer kapitalist ülkeler içinde doğru — proletaryanın öncü birliği oldu. Bu konuda aşağıdaki aydınlatıcı olguya dikkat edelim: Bütün sanayî dallarını bir arada ele aldığımızda 1905'de Rusya'da yüz çalışan işçiye karşılık 160 grevci işçi varken metal sanayiinde bu sayı 100'e karşı 320 idi. 1905'te bütün Rus fabrika işçilerinin grevler sonucu ücretlerinden ortalama on ruble - savaş öncesi değişim oranıyla yaklaşık 26 Frank - yitirdiği hesaplanmıştır. Bu paranın feda edilmesi kavga uğruna idi. Yalnız metal işçilerini ele alırsak ücretlerdeki azalmanın üç kat daha fazla olduğunu görürüz. Çalışan sınıfın en sağlam öğeleri, kararsızları yönlendirerek, uykudakileri uyandırarak, güçsüzleri yüreklendirerek kavganın en önünde yürüdü.

Göze çarpan özellik, devrim sırasında siyasal grevlerle ekonomik grevlerin birbirine karışmasıydı. Harekete o büyük gücü veren şeyin, özellikle bu iki grev biçimi arasındaki sıkı beraberlik olduğuna hiç şüphe yok.

Sanayinin çeşitli dallarındaki ücretli işçilerin koşullarını derhal düzeltmeleri için kapitalistleri nasıl zorladıklarını hergün örnekleriyle görmeselerdi, sömürülen geniş kitleler devrimci harekete çekilemezdi. Bu mücadele Rus halk yığınlarını yeni bir ruhla doldurdu. Böylece serflere dayanan, vahşi, ataerkil, sofu, baş eğmiş Rusya eski insanını oyun dışı bıraktı. Ancak bundan sonra Rus halkı gerçekten demokratik, gerçekten devrimci bir eğitim elde etti.

Burjuvazi ve onun eleştiriye yanaşmayan uşaklar korosu sosyal - reformistler, kitlelerin «eğitiminden» sözettiklerinde, genellikle öğretmenlikle ilgili, kitleleri yıldıran, onları burjuva aldatmacalarıyla dolduran bilgiçlikleri anlıyordu.

Yığınların gerçek eğitimi hiçbir zaman kendi bağımsız siyasal ve özellikle devrimci kavgalarından, ayrılamaz, eğitim kendi başına yürüyemez. Sömürülen sınıfı yalnızca mücadele eğitebilir. Yalnız mücadele kendilerine güçlerinin büyüklüğünü gösterir, ufuklarını genişletir, yeteneklerini çoğaltır, düşüncelerini arıtır, kararlılıklarını pekiştirir. Bunun için gericiler de «çılgın yıl»ın, yani 1905 kavga yılının ataerkil Rusya'yı kesinlikle tarihe gömdüğünü kabul etmek zorunda kaldılar.

1905'deki grevlerde metal ve dokuma işçileri arasındaki ilişkiyi daha yakından ele alalım. Metal işçileri en iyi ücret alan, en bilinçli, en iyi eğitim görmüş proleterlerdi. 1905'de sayıca, metal işçilerinin iki buçuk katı olan dokuma işçileri ise Rusya'daki en geri, en kötü ücret alan, köyle aile bağları genellikle kopmamış olan bir kitleydi. Bu ilişki içinde aşağıdaki şu çok önemli olguyu görmekteyiz.

1905'de metal işçilerinin grevleri, yıl başında yıl sonundaki ölçüde olmamakla birlikte, ekonomik grevler üstünde siyasal grevlerin baskınlığını gösteriyordu. Diğer yanda dokuma işçileri arasında ilkin ekonomik grevlerin, yıl sonunda ise siyasal grevlerin baskınlığını görüyoruz. Ekonomik mücadele, koşulların hemen ve doğrudan düzeltilmesi için mücadele, kitlelerin geri katlarını tek

başına uyandırabilir, onlara gerçek bir eğitim verir, onları devrimci bir dönemde birkaç ay içinde bir siyasal savaşçılar ordusuna dönüştürür.

Doğal olarak bunun olması için işçilerin öncü kolu, sınıf kavgasını, reformistlerin durmadan inandırmağa çalıştırdıkları gibi anlamamalı, yani sınıf mücadelesine küçük bir üst tabakanın çıkarları uğruna verilen bir mücadeleymiş gibi bakmamalı. Proletarya, sömürülen çoğunluğun gerçek öncüsü olarak önde gitmeli ve 1905 Rusya'sında olduğu, Avrupa'da yakınlaşmakta olan proleter devriminde olacağı gibi, çoğunluğu kavgaya çekmelidir.

1905'le beraber bütün ülkeye ilk büyük grev dalgası geldi. O yılın baharı gibi, Rusya'da ekonomik ve siyasal ilk büyük **köylü hareketinin** de erken uyandığını gözlüyoruz. Rusya'da köylülerin 1861 yılında serflikten kurtulduğu, çoğunun cahil olduğu, son derece fakirlik içinde yaşadıkları, toprak ağalarınca ezildikleri, papazlarca aldatıldıkları, büyük uzaklıklarla birbirlerinden yalıtlanmış, ne yapacaklarını bilmedikleri anımsanırsa bu dönüm noktasının tarihteki önemine daha iyi bir değer biçilebilir.

Çarlığa karşı, hemen hemen yalnızca soylularca hazırlanan ilk hareket 1825 yılında ortaya çıktı. 1881'de II. Aleksander teröristlerce öldürülene değin, hareket orta sınıf aydınlarının tekelinde kaldı. Bunlar kendini adamanın en yüce örneklerini gösterip kahramanca, terörist kavga yöntemleriyle bütün dünyanın şaşkınlığını uyandırdılar. Bunlar elbette kendilerini boşuna harcamadılar. Rus halkının daha sonraki devrimci eğitimine dolaylı, dolaysız katkıda bulundular. Ama temel

amaçlarını — halk devrimine önayak olmayı — başarmadılar, başaramadılar.

Bunu ilk kez proletaryanın devrimci kavgası başardı. Bütün ülkeyi yalayıp geçen kitle grevleri dalgası Rus - Japon savaşının deneyleriyle birleşerek geniş köylü yığınlarını derin uykusundan kaldırdı. «**Grevci**» sözcüğü köylüler arasında baştan aşağı yeni bir anlam kazandı : O bir isyancıyı, bir devrimciyi, önceleri «**öğrenci**» sözcüğüyle anlatılan bir deyimi ifade ediyordu. Bununla beraber «**öğrenci**», orta sınıftan, «**okumuş**»tan «**yüksek kat**»tandı, halka yabancıydı. Oysa «**grevci**» halkın kendi içinden çıkmıştı, sömürülenlerden biriydi o da; St. Petersburg'dan sürülünce çok kere köyüne dönüp, köylülerine kentleri saran ve kapitalistlerle soylulara karşı yönelen yangını anlattılar. Rus köyünde yeni bir tip ortaya çıktı; «bilinçli» dediğimiz genç köylü, grevcilerle ilişki kuruyor, gazete okuyor, köylüleriyle kentlerdeki durum üstüne konuşuyor, arkadaşlarına siyasal taleplerin anlamını açıklayıp onları büyük toprak sahiplerine karşı, papazlara ve hükümet memurlarına karşı mücadeleye çağırıyordu.

Köylüler durumlarını tartışmak için toplandılar, böylece mücadeleye çekilmiş oldular. Geniş kalabalıklar içinde birleşen köylüler büyük toprak sahiplerine saldırdı, evlerini, mallarını ateşe verdi, ambarlarını yağmaladı, tahıl ve diğer yiyecek maddelerine el koydu, polisleri öldürdü, soyluların elindeki mülk, toprak ve büyük çiftliklerin halka devredilmesini istedi.

1905 baharında köylü hareketi henüz başlangıcındaydı, kazaların (uyezd) yaklaşık olarak ye-

dide birini etkileyen, çok az bir bölgeye yayılmıştı.

Ama kentlerdeki proletaryanın kitle grevleri ile taşradaki köylü hareketinin birleşmesi çarlığın «en sert», ve en son desteğini sarsmak için yeterli oldu. Ordudan sözediyorum.

Ordu ve donanmada arka arkaya isyanlar çıktı. Devrim sırasındaki her yeni grev dalgasına ve köylü hareketine Rusya'nın her yanında silahlı güçlerde patlak veren isyanlarla eşlik edildi. Bunlardan en bilineni devrimcilerin eline geçen, Odesa'daki devrime katılan Karadeniz kruvazörü «**Prens Potemkin**»deki isyandı. Odesa'da devrim bastırılınca ve diğer limanları ele geçirme çabası da gerçekleşmeyince (örneğin, Kırım'da Kefe) isyancılar Constanza'da Romen makamlarına teslim oldular.

Size gelişimlerinin doruğunda ki olaylardan somut bir görüntü vermek için, Karadeniz filosu isyanından bir parçayı ayrıntılarıyla aktarmama izin verin :

«Devrimci işçilerle denizciler arasında düzenlenen ortak toplantılar gittikçe daha sıklaşıyordu. Ordu mensuplarının işçi toplantılarına katılmaları yasaklandığından, işçiler asker toplantılarını kitle halinde ziyarete başladılar. Binlercesi bir araya geldi. Ortak eylem fikri canlı bir karşılık gördü. Sınıf bilincine iyice varmış olan bölüklerin çoğu temsilciler seçti.

Bu durum karşısında askerî yetkililer tedbir almağa karar verdiler. Bazı subayların toplantılarda «**vatansever**» söylevler verme deneyleri acınacak derecede başarısız kaldı. Açık tartışmaya

alışkın olan denizciler, subaylarını utanç verici bir bozguna uğrattılar. Bu çabalar başarısız kalınca bütün toplantılar yasaklandı. 24 Kasım 1905 sabahı savaş araçlarıyla donatılmış bir bölük asker denizci kışlalarının kapısına gönderildi. Tuğamiral Pissarevsky yüksek sesle **«kimse kışlalardan dışarı bırakılmayacak»**, emre **«uyulmazsa ateş açın»** dedi. Bu emir verilirken Petrov adlı bir denizci, bölüğün sıraları arasından öne çıktı, herkesin gözü önünde tüfeğini doldurdu, Brest - Litovsk alayı yarbayı Stein'i vurup öldürdü, Tuğamiral Pissarevsky'yi ise yaraladı. Petrov tüfeğini yere fırlatarak, **«Neden kıpırdamıyorsunuz? Yakalayın beni,»** diye bağırdı. Tutuklandı. Dört bir yandan atılan kızgın denizciler onun bırakılmasını istediler, birbirleri için yeminli olduklarını açıkladılar. Heyecan çoğaldı, doruğa çıktı.

Subaylardan biri, bir çıkış yolu bulabilmek için, «Petrov, silahın yanlışlıkla ateş aldı, değil mi?» diye sordu.

— «Ah, tesadüftü! İnsan öne çıkıp, silahını doldurur ve nişan alırsa, bu biraz da tesadüftür.»

— «Arkadaşların serbest bırakılmanı istiyor.»

Ve Petrov bırakıldı. Denizciler bununla da yetinmediler. Bütün görevli subaylar tutuklandı, silahları alındı ve bölük karargâhına konuldular. Denizcilerin kırk kadar delegesi bütün gece tartıştı. Verilen karar bir daha kışlalara girmemeleri koşuluyla subayların bırakılması oldu.

Bu küçük olay isyanların çoğunun nasıl geliştiğini size açıkça gösteriyor. Halk arasındaki devrimci kaynaşmanın silahlı güçlere bulaşması zorunluydu. Ordu ve donanmadaki bu ayaklanma-

ların özelliği, önderlerin en teknik eğitimden geçenlerden, örneğin istihkâmcılardan ve orduya yeni alınmış sanayi işçilerinden çıkmasıydı. Bununla beraber geniş kitle son derece saf, edilgin davranışlı, yumuşak huylu ve dine bağlıydı. Oldukça çabuk öfkeleniyorlardı, bir haksızlık, özellikle subayların son derece sert yönetimi, kötü yiyecekler v.b. başkaldırmak için öne atılmalarına yetiyordu. Ama eylemlerinde süreklilik yoktu, açık bir görev bilinci taşımıyorlardı. Ancak silahlı kavgayı şevkle sonuna kadar sürdürerek, bütün askerî ve sivil makamlar üzerinde başarı sağlayarak, hükümeti devirerek tüm devlet iktidarına el koymakla, devrimin başarısını güven altına alabileceklerini anlamaktan yoksundular.

Geniş denizci ve asker yığınlarında başkaldırı kolayca uyandırılabiliyordu. Ama büyük bir saflıkla tutuklu subaylarını aptalcasına bıraktılar. Subaylarının verdikleri sözlerin ve attıkları nutukların kendilerini pasifleştirmesine karşı koyamadılar. Böylece subaylar son derece değerli zaman kazandılar, ek güçler aldılar, ayaklanan güçleri dağıttılar. Bunu hareketin acımadan bastırılışı ve önderlerinin idamının izlemesi kaçınılmazdı.

1905 yılında Rusya'da patlak veren askeri ayaklanmalar ile 1825 Aralıkçılarının isyanını karşılaştırmak ilginç olacak. O zamanlar siyasal hareketin önderleri aşağı yukarı tümüyle subay sınıfından, özellikle soylu subaylardandı. Nopolyon savaşları sırasında Avrupa'daki demokratik fikirlerle ilişkiye geçmişler, bu fikirlerden etkilenmişlerdi. O sıralarda henüz serf durumunda olan asker kitlesi ise pasif kalmışlardı.

1905 tümüyle değişik bir görünüm sunar. Subayların davranışları çok az bir istisnayla ya burjuva liberal, reformcu yada açıkça karşı-devrimci idi. İsyanların temeli asker üniforması içindeki işçi ve köylülerdi. Hareket halk kökenliydi ve Rusya tarihinde ilk kez hareket sömürülen çoğunluğa yayıldı, ama diğer yanda kitleler inat ve kararlılıktan yoksundu, çabucak inanma hastalığına tutuluyorlardı. Ayrıca asker üniformalı devrimci Sosyal-Demokrat işçiler, örgütlenmeden ve öncülüğü kendi ellerine geçirip, ordunun başında yeralarak orduyu devlet gücüne karşı yöneltme yeteneğinden yoksundular.

İstediğimizden daha yavaş bile olsa, bu iki yanlışın, kapitalizmin genel gelişimi ve şimdiki savaş tarafından kesinlikle yok edileceğini söylemek isterim.

Rus devrim tarihi bütün olgularıyla, 1871 Paris Komünü gibi, millî ordunun bir bölümünün diğerine karşı yürüttüğü başarılı kavga olmadıkça, militarizmin hiç bir zaman yenilip yok edilemeyeceğini kesinlikle öğretmiştir. Militarizmi lânetlemek, yerin dibine batırmak, «reddetmek» ve delillerle eleştirerek rezilliğini ispatlamak yeterli değildir. Askerliğin rolünü reddetmek budalacasına bir barışçılık olur. Proletaryanın devrimci bilincini en yüksek düzeyde tutmak, en iyi öğelerini, halk arasındaki kaynaşma doruğuna vardığı zaman, devrimci ordunun başına geçebilmeleri için somut olarak yetiştirmek görevimizdir.

Herhangi bir kapitalist ülkedeki günlük deneylerde bize bunun aynısını öğretmektedir. Deneyler böyle bir devletteki her «küçük» buhranın, büyük bir buhranda yer alacağı kesin olan geniş

savaşın tohumlarını, ve minyatür unsurlarını taşıdığını bize gösterir. Örneğin, kapitalist toplumda grev küçük bir buhrandan başka nedir? Rusya içişleri bakanı Bay Von Puttkamer ünlü konuşmasını yaptığında haklı değil miydi; **«Her grev devrimin binlerce başından birinin görünmesidir.»** En barışçı, en **«demokratik»** kapitalist ülkelerde bile grevler sırasında askerî birliklerin çağrılması, **büyük bir buhranda** olayların nasıl gelişeceğini göstermiyor mu?

Rus devrim tarihine dönelim.

İşçi grevlerinin bütün ülkeyi nasıl karıştırdığını, sömürülenlerin en geniş ve en geri tabakası köylüleri nasıl harekete geçirdiğini, asker ayaklanmalarının onlara nasıl eşlik ettiğini göstermeğe çalıştım.

1905 güzünde hareket doruğuna ulaştı. 1906 Çar Ağustosunda temsili bir organın kurulmasıyla ilgili bildirisini yayınladı. Maskaraca küçük sayıda, bir avuç seçmeni kucaklayan bir oy sistemine dayanan, Bulygin Duması adı takılan bu ilginç **«parlamento»** bir yasama gücü olarak değil, yalnızca bir danışma organı olarak düşünülmüştü.

Burjuvalar, liberaller, oportünistler çarın korku içinde verdiği bu «armağan»ı iki elleriyle kapmağa hazırdı. Bütün reformistler gibi 1905 deki bizim reformistler de, reformların ve özellikle reform için verilen sözlerin yalnızca bir gayeye yöneldiğini anlamadılar: Halkı yatıştırmak, devrimci sınıfı duraklatmak yada en azından kavgasını yavaşlatmak.

Rus devrimci Sosyal - Demokrasisi Ağustos 1905'te bağışlanan sahte anayasanın gerçek nite-

liğini çok iyi anladı. Bu nedenle bir an duraklamadan şu sloganları attı: **«Kahrolsun Danışma Duması! Dumaya Boykot! Kahrolsun Çarlık Hükümeti! Bu Hükümetin Yıkılması için devrimci kavgaya devam! Rusyada yaşama görevi yapan halk meclisini Çar değil, Geçici Devrimci Hükümet toplantıya çağırmalı!»**

Bulygin Duması'nın hiçbir zaman toplanamaması Devrimci Sosyal Demokratlar'ın haklı olduğunu doğruladı. Daha bu meclis toplanmadan devrimci dalga onu bir kenara süpürdü attı. Bu fırtına çarı, seçmen sayısında artış sağlayan, Dumanın yasa yapıcı niteliğini kabul eden yeni bir seçim yasası çıkarmak zorunda bıraktı.

Ekim ve Aralık 1905, Rus devriminin çizgisindeki yükselişin doruk noktasıydı. Halkın devrimci güç kaynakları eskisine oranla daha da gürleşti. Grevlere katılan insan sayısı-Şubat'ta 440 000 idi - Ekim 1905'te yarım milyonun üstüne çıktı. **Yalnız fabrika işçilerini** kapsayan bu sayıya yüzbinlerce demiryolu işçisinin ve posta-telgrafta çalışanların da eklenmesi gereklidir.

Genel demiryol ugrevi, demiryolu ulaşımını durdurdu, son derece etkili olarak hükümet gücünü felce uğrattı. Barış dönemlerinde genç kafaları bilgiç profesör akılcılığıyla şaşkına döndürüp, onları burjuvaların ve çarlığın uysal uşakları yapmak için kullanılan üniversitelerin, konferans salonlarının kapıları ardına kadar açıldı. Buralar binlerce işçi, zanaatçı ve müstahdemin siyasal sorunlarını açıkça, özgürce tartıştığı toplanma yeri görevini gördüler.

Basın özgürlüğü kazanıldı. Sansür tümüyle işlemez oldu. Yayımcılar yetkililere basılan şeyle-

rin birer nüshasını göndermedi, yetkiler de buna karşı tedbir almaya kalkışmadı. Rus tarihinde ilk defa St. Peterburg ve diğer kentlerde devrimci gazeteler özgürce yayınlandı. Yalnız St. Petersburg'da tirajı 50 000 ile 100 000 arasında değişen 3 tane günlük Sosyal-Demokrat gazete yayınlanıyordu.

Proletarya, hareketin başında yürüdü. Proletarya, devrimci gelişim içinde sekiz saatlik iş gününü elde etme görevini yüklenmişti. St. Petersburg proleterlerinin doğuş sloganı «**8 saatlik işgünü ve silah**!..» idi. Sayıca durmadan çoğalan işçiler devrimin geleceğinin silahlı bir mücadele ile belirlenebileceğinin ve mutlak belirleneceğinin farkındaydı.

Kavganın ateşi içinde, bütün fabrikalardan gelen delegelerin toplanmasından oluşan özel bir kitle örgütü, ünlü **İşçi Delegeleri Sovyeti** biçimlendi. Rusyanın bir çok kentinde, **İşçi Delegeleri Sovyetleri** gittikçe daha çok bir geçici devrimci hükümet rolünü, yani ayaklanmanın önderi ve organı rolünü oynamaya başladı. Asker ve denizci Sovyetlerinin örgütlenmesi ve bunların işçi delegeleri Sovyetleri ile birleşmesi için çabalar harcandı.

Rusya'nın bir çok kenti bu günlerde, çeşitli küçük yöresel «cumhuriyetler» dönemi yaşadı. Devlet yetkililerinin görevlerine son verildi, işçi delegeleri sovyetleri gerçekte yeni devlet erki olarak görev gördü. Ne yazık ki bu dönem çok kısa sürdü, kazanılan «zaferler» ise çok güçsüzdü ve son derece tecrit olmuştu.

Köylü hareketi 1905 güzünde daha da büyük boyutlara ulaştı. Ülkedeki kazaların (Üyezd) **üçte**

birinden çoğu köylü «karışıklıkları»ndan ve gerçek köylü ayaklanmalarından etkilendi. İki binden çok malikâne köylüler tarafından yakıldı, yağmacı soyluların halkın elinden aldığı ürünler bölüşüldü.

Ne yazık ki, bunlar yeterince kusursuz yapılamadı, köylüler soyluların tüm mülklerinin on beşte birini yani yaygın feodal toprak mülkiyeti utancını Rusya'nın yüzünden silmeleri için **yok etmeleri gerekenin** yalnızca onbeşte birini, yokettiler. Ne yazık ki köylüler çok dağılmış, birbirlerinin eylemlerinden yalıtlanmış ve örgütlenmemişlerdi. Devrimin yenilmesinin temel nedenlerinden biri burada yatmaktadır.

Rusya'nın ezilen halkları arasında birden ulusal kurtuluş hareketleri alevlendi. Rusya nüfusunun **yarıdan fazlası yaklaşık olarak beşte üçü** (tam olarak % 57) ulusal baskı altındaydı. Bu halklar ana dillerini kullanmak hakkından bile yoksundular, zorla Ruslaştırılıyorlardı. Örneğin Rusya'daki on milyonlarca müslüman şaşırtıcı bir çabuklukla bir Müslüman Birliğini örgütledi. Bu, her çeşit örgütün korkunç hızla geliştiği bir dönemdi.

Dinleyicilere, özellikle gençlere Rusya'daki ulusal kurtuluş hareketinin işçi hareketleriyle birlikte yükselişine örnek vermek için aşağıdaki olaydan söz edeceğim.

Aralık 1905'te Polonyalı çocuklar yüzlerce okulda bütün Rusça kitapları, resimleri, çarın tasvirlerini yaktılar. Rus öğretmenlere ve Rus okul arkadaşlarına «**Defolun: Rusya'ya dönün,**» diye bağırarak saldırdılar ve onları kovaladılar.

Orta öğretimdeki Polonyalı öğrencilerce ileri sürülen talepler arasında şunlar da vardı:

1) Bütün orta öğretim, işçi delegeleri Sovyetlerinin denetimi altında bulunmalıdır.
2) Öğrenci ve işçilerin ortak toplantılarının okul binaları içinde yapılması...
3) Okullarda gelecekteki proletarya Cumhuriyeti üyeliğinin simgesi olarak kızıl gömlek giyilmesine izin verilmesi, vb...

Eylem dalgası yükseldikçe, karşıeylem de devrime karşı döğüş için daha gayretli ve daha kararlı biçimde silahlandı. 1905 Rus devrimi, Karl Kautsky'nin 1902'de **Sosyal Devrim ve Sosyal Devrimin Yarını** adlı kitabında yazdığı gerçeği doğruladı. (Kautsky o zamanlar bir devrimci Marksist olup, şimdiki gibi sosyal-şovenizmin, oportünizmin şampiyonu değildi.) şöyle diyordu:

«Gelecekteki devrim... Hükümete karşı düzenlenen ani bir ayaklanıştan çok, yavaş yavaş gelişen bir içsavaşa benzeyecektir.»

Olan tümüyle budur: Şüphesiz yaklaşan Avrupa devriminde de bu **olacaktır!**

Çarlığın kini, özellikle Yahudilere karşı yöneldi. Bir yandan (toplam yahudi nüfusa oranla) devrimci hareketin yönetiminde yahudiler oldukça yüksek bir yüzde tutuyordu. Bugün de, sırası gelmişken ifade edelim, diğer uluslara oranla yahudiler, uluslararası akımın temsilcileri arasında önemli ölçüde yüksek bir oranla yer alma onuruna sahiptirler. Diğer yandan, çarlık, halkın en cahil tabakası arasında Yahudilere karşı yönelen en kötü kör inançtan yararlanmayı becerdi. Doğrudan polis tarafından yürütülmese bile çoğunlukla on-

larca desteklenen **pogromlar** böyle meydana geldi. Silahsız yahudilerin, kadın ve çocukların acımasızca katledilmesi, tüm uygar dünyada çarlığın hungarlığına karşı büyük bir nefret uyandırdı. Doğal olarak uygar dünyanın gerçekten uygar unsurlarının yani sosyalist işçilerin, proletaryanın nefretinden sözediyorum.

Bu dönemde yüz kentte dört binden fazla insanın öldürüldüğü, onbinden fazla insanın sakatlandığı tespit edilmiştir.

En özgür, en cumhuriyetçi batı Avrupa ülkelerindeki burjuvalar da dahil, tüm burjuvazi, «Rus gaddarlığı» üzerine söylediği iki yüzlü sözlerle en utanmazca para işlerini, yani mali açıdan çarlığa sağladıkları desteği, Rusya **üzerinde sermaye ihracı** yoluyla yürüttükleri emperyalist sömürüyü birbirine bağlamayı çok iyi beceriyor.

1905 devrimi doruğuna Aralık Moskova ayaklanmasıyla ulaştı. Bir avuç isyancı, yani örgütlenerek silahlanan işçiler - bunlar 8.000 kadardılar. Çarlık hükümetine karşı dokuz gün direndi. Hükümet Moskova Garnizonunu onların üzerine sürmeye korktu. Moskova Garnizonundaki askerler, tersine kapıların ardında kilitli tutuldular. Ayaklanma ancak Semenovsky alayı St. Petersburg'dan Moskova'ya getirildikten sonra bastırılabildi.

Burjuvalar Moskova ayaklanmasını «zorlama» bir eylem olarak nitelemek ve alayla karşılamak istedi. Almancada «bilimsel» denen yazın, örneğin sayın Prof. Max Weber Rusya'daki siyasal gelişim üstüne yazdığı geniş kitabında Moskova ayaklanmasını bir «putsch» (darbe) olarak tanımladı. Bu «çok bilmiş» sayın Profesör, **«Lenin grubu**

ve Sosyalist Devrimciler uzun süredir bu anlamsız ayaklanma için hazırlanıyorlardı» diyor.

Yüreksiz burjuvazinin bu profesör üyesinin hikmetini değerlendirmek için kuru grev istatistiklerini anımsamak yeterlidir. Ocak 1905'te Rusya'da siyasal grevlere yalnızca 13 000 kişi katılıyordu. Oysa Ekim'de bu sayı 330 000 olacak, Aralık'da maksimum sayıya ulaşılacak, salt siyasal grevlere 370 000 kişi katılacaktı. (Yalnızca bir ayda.) Karşı devrimin gelişmesini, köylü ve asker ayaklanmalarını anımsayalım. **«Burjuva bilimi»** nin Aralık ayaklanması üzerindeki yargısının yalnızca saçma olmakla kalmayıp; bu yargının, proletaryayı en tehlikeli sınıf düşmanı olarak gören ve kaçak döğüşen burjuvaların bir yalanı olduğu sonucuna hemen varırız.

Gerçekte, Rus devriminin bütün gelişimi kaçınılmaz olarak çarlık hükümetiyle sınıf bilincine ulaşmış proletaryanın öncüsü arasındaki silahlı son kavgaya yönelmiştir.

Daha önceki sözlerimde Rus devrimini geçici yenilgisine sürükleyen zayıflıkların nerede yattığını belirtmiştim.

Araklık ayaklanmasının bastırılışı ile devrimin gelişme çizgisi inmeye başladı. Bu dönemde de son derece ilginç olgular gözlendi; işçi sınıfının, devrimin çöküşünü durdurmağa, yeni bir saldırıya hazırlanmaya çalışan en militan unsurlarının büyük çabasını anımsamak yeterlidir.

Zamanım bitti bitecek, dinleyicilerimin sabrını kötüye kullanmak istemiyorum. Bununla beraber devrimin en önemli özelliklerini ana hatlarıyla verdim sanıyorum-devrimin sınıfsal niteliği, devrimi yürüten güçler ve mücadele yöntemleri-çok bü-

yük bir konu, kısa bir konferansta ne kadar kapsamlı verilebilirse...

Rus devriminin dünyadaki önemi konusunda bir kaç kısa söz..

Rusya; coğrafya, ekonomi ve tarih açısından yalnız Avrupa'nın değil aynı zamanda Asya'nındır. Bunun için Rus devrimi yalnızca Avrupa'nın en geri, en büyük ülkesini harekete geçirip devrimci bir proletaryanın öncülüğünde devrimci bir halk yaratmayı başarmamıştır.

Bundan daha çoğu başarılmıştır. Rus devrimi bütün Asya'da bir hareketin doğmasına yol açtı. Türkiye, İran ve Çin'deki devrimler 1905'in bıraktığı derin izleri doğruladı. Bu etki yüzlerce milyon insanın ileriye yönelik hareketinin önlemezliğini ortaya koydu.

Rus devrimi dolaylı batıdaki ülkeleri de etkiledi. Çar'ın anayasa bildirisinin 30 Ekim'de Viyana'ya ulaşmasının, Avusturya'da genel oy hakkının kesin olarak kazanılışında büyük rolü olduğu unutulmamalıdır.

Avusturya Sosyal Demokrat Partisi kongresinde yoldaş Ellenboger - o zamanlar sosyal - şövenist değil, bir yoldaştı-siyasal grev üstüne raporunu okurken, yeni haberleri bildiren bir telgraf masamın üstüne kondu. Toplantı derhal kesildi. «**Yerimiz sokaklardır**» bağırışları Avusturya Sosyal Demokrasisi delegelerinin toplandığı salonda çınlıyordu. Bunu izleyen günler Viyana'daki korkunç sokak gösterilerine, Prag'daki barikatlara tanık oldu. Avusturya'da genel oy hakkı kazanıldı.

Bu geri ülkedeki olayların, örneklerin ve mücadele yöntemlerinin Batı Avrupa'daki koşullarla

çok az benzerliği olduğunu, bunun için çok fazla pratik önem taşımıyacağını öne sürerek Rus devrimine karşı çıkan batı Avrupalılara sık sık rastlıyoruz.

Bundan daha yanlış bir düşünce olamaz.

Yaklaşan Avrupa devrimindeki kavga biçimlerinin ve nedenlerinin Rus devriminin getirdiği kalıplardan önemli ölçüde farklı olacağına şüphe yok.

Gene de, Rus devrimi, söz ettiğim proleter niteliğinden dolayı yaklaşmakta olan Avrupa devrimi için bir başlangıçtı. Şüphesiz bu devrim, yalnızca proleter bir devrim, yalnızca proleter sosyalist bir devrim olabilir. Ayrıca bu yaklaşan devrim, insanlığın yalnız sert kavgalar, iç savaşlarla kapitalist boyunduruğundan kurtulabileceğini daha iyi gözönüne serecektir; diğer yandan, yalnızca sınıf bilincine varmış proleterler, sömürülen geniş çoğunluğun öncüleri olabilir ve olacaktır; ilerde bu da daha iyi anlaşılacak.

Avrupada şimdi sürmekte olan mezar suskunluğu bizi aldatmamalı. Avrupa devrime gebedir. Emperyalist savaşın yarattığı dehşet, zor hayat koşulların doğurduğu acılar heryerde devrimci bir ruh oluşturmakta, hakim sınıflar, uşakları ve hükümetleriyle burjuvazi korkunç sarsıntılar atlatmadan kurtulamıyacakları karanlık bir dar boğaza gittikçe daha fazla sürüklenmektedir.

1905'te çarlık hükümetine karşı proletaryanın öncülüğünde demokratik bir cumhuriyet hedefine ulaşmayı amaçlayan halk ayaklanması gibi, gelecek yıllar Avrupada da, salt bu yağmacı savaş yüzünden, finans kapitalin gücüne, bankalara, kapitalistlere karşı yönelen proletarya öncülüğündeki

halk ayaklanmalarına yol açacaktır. Bu karışıklıklar, burjuvazinin sömürüsü sosyalizmin başarısıyla sona ermedikçe bitmeyecektir.

Biz, yaşlı kuşak bu yaklaşan devrimin son kavgalarını görecek kadar yaşamayabiliriz. Ama İsviçre ve dünyada sosyalist hareket içinde böylesine güzel çalışan gençliğin yalnız döğüşmekle kalmayıp, yaklaşan proleter devrimiyle başarıya ulaşacaklarını da büyük umutla söylüyor ve buna inanıyorum.

Ocak 1917

2 | St. Petersburg Grevi

3 Ocak'ta Putilov fabrikalarında başlayan grev, işçi sınıfı hareketinin en heybetli gösterilerinden biri olma yolunda gelişiyor. Bilgimiz yabancı gazetelerde ve yasal Rus basınında çıkan haberlerle sınırlı. Ama bu kaynaklar dahi, grevin şimdiden korkunç önem taşıyan siyasal bir olay haline geldiği konusunda hiç bir şüpheye yer bırakmıyor.

Grev tam bir kendiliğindenlikle başladı. Bu grev, emek ile sermaye arasında sürekli yenilenen çatışmalardan biriydi. Bu kez hareketi başlatan, dört işçinin fabrika idaresince işten çıkarılması olmuştu. İşçiler yüksek bir dayanışma ruhu içerisinde başkaldırdılar, ve atılan işçilerin yeniden işe alınmalarını talep ettiler. Hareket hızla gelişti. Legal olarak çalışan Rus fabrika ve İmalathane İşçileri Derneği olaya karıştı ve grev daha yeni, daha yüksek bir aşamaya girdi.

Bu legal işçi derneği ile Zubatovcular özel olarak ilgilenmişlerdi. Ve şimdi Zubatov hareketi gelişerek kendi sınırlarını zorluyordu. Polis tarafın-

dan, polis yararına, otokrasinin desteklenmesi ve işçilerin siyasal bilincinin çökertilmesi adına tezgahlanan bu hareket şimdi otokrasiye karşı dönüyor ve proleter sınıf mücadelesinin sahneye çıkışı haline geliyordu.

Sosyal Demokratlar çok zaman önce, ülkemizdeki Zubatov hareketinin kaçınılmaz sonucunun **böyle** olacağını tahmin etmişti. İşçi sınıfı hareketinin legalite kazanmasından, kesinlikle biz Sosyal Demokratların yararlanacağı söylenmişti. Legal işçi hareketi çeşitli işçi kesimlerini, özellikle geri kesimleri hareketin içine çekecekti; hemen olmasa bile, ilerde işçilerin sosyalist bir ajitatör tarafından harekete geçirilmesini kolaylaştıracaktı. Ve bir kez de eylemin içine çekilip, kendi gelecekleri açısından bir çıkar elde ettikten sonra işçiler daha da ileri adımlar atabilecekti. Legal işçi hareketi, Sosyal Demokrat işçi hareketi için yalnızca daha yeni ve daha geniş bir temel oluşturacaktı. (Bk. N. Lenin, Ne Yapmalı) Hiç şüphesiz, esas olarak St. Petersburg'da gerçekleşen budur.

Hareket hızlı gelişmesini iki koşula borçlu: birincisi, hareket ekonomik mücadele açısından uygun düşüyordu (hükümet, Savaş Bakanlığının ve Donanma Komutanlığının ileri sürdüğü talepleri yerine getirmesi gerektiğinden baskı altındaydı); ikinci olarak, toplumsal tabakalar arasında anayasal hareket yayılıyordu. İşten atılan birkaç arkadaşlarını savunmak için grevi başlattıktan sonra, işçiler daha geniş ekonomik talepler ileri sürerek daha ileri bir adım attılar. Sekiz saatlik iş günü, asgarî ücret (erkekler için bir ruble, kadınlar için yetmiş kopek), mecburî fazla mesainin kaldırılması (fazla mesai için iki kat ücret), sağlık koşulla-

rının iyileştirilmesi ve tıbbî yardım v.b. gibi taleplerde bulundular. Grev, bir genel greve doğru gelişmeye başladı.

8 Ocak cumartesi tarihli yabancı gazeteler, resmi Rus makamlarının da açıkladığına göre 174 fabrika, imalâthane ve atelyenin 96 000 işçiyle grevde olduğunu bildiriyor.

Gelişmekte olan proleter sınıfla düşmanları arasında, izlerini uzun yıllar sürdürecek olan büyük çatışmalardan birine tanıklık ediyoruz.

Ama olaylar ekonomik talepler içinde durmadı. Hareket siyasal bir nitelik kazanmaya başladı. Çeşitli yörelerdeki Sosyal Demokratlar (gerçi şimdilik bu eğilim çok zayıf görünüyor) harekete katılmağa çalıştı. Binlerce işçinin katıldığı kitle toplantılarında siyasal talepler tartışmaya açıldı ve siyasal özgürlük lehine karar tasarıları oylandı. Bildirildiğine göre işçiler tarafından hazırlanan dilekçe üç bölümden oluşuyor. Birinci bölümde halk adına temel haklar için talepte bulunuluyor; ikinci bölümde halkın içinde bulunduğu sefaleti azaltmak için alınacak tedbirler; üçüncü bölümde ise emeğin sermaye tarafından ezilmesine karşı alınacak tedbirler yer alıyordu. Birinci bölüm aşağıdaki talepleri içeriyor: kişi dokunulmazlığı; konuşma, toplantı ve vicdan özgürlüğü; masrafı devlet tarafından karşılanan mecburî eğitim; yasama işlerine halkın seçtiği temsilcilerin katılması, yasalar önünde herkesin eşit olması; meclise karşı sorumlu bir kabine köylülerin toprak sahiplerine yaptığı ödemelerin kaldırılması; ucuz kredi; kamu topraklarının halk arasında eşit olarak paylaştırılması; gelir vergisinin konulması. Bu haber, eğer

doğruysa, Sosyal Demokrat programın kitlelerin yada onların sınırlı bir sınıf bilincine sahip olan önderlerinin kafasında son derece ilginç yorumlandığını göstermektedir.) Bir İngiliz gazetesi olan **The Standard**'ın muhabiri 5 ocak'ta üç miting yapıldığını (birine 4000, diğerine 2000 kişi katılmıştır) ve aşağıdaki siyasel taleplerin onayladığını bildirmektedir: (1) Genel oyla seçilen bir Kurucu Meclis'in derhal toplanması; (2) savaşa son verilmesi: (3) siyasal mülteciler ve tutuklular için genel af; (4) basın ve vicdan özgürlüğü; (5) toplantı ve örgütlenme hakkı. 8 Ocak tarihli yabancı basın, 9 Ocak Pazar günü Kışlık Saray'ın önünde, «çarın kendine» dilekçe sunmak üzere düzenlenen gösteri için yapılan hazırlıkların tamamlandığını bildiriyor.

Bu güne dek bize ulaşan sınırlı ve hâlâ doğrulanmamış olan haberler bundan ibaret. Hareketin henüz zirvesine ulaşmadığı ve neler olduğu konusunda kesin bir karara varmadan önce olayların daha da gelişmesini beklememiz gerektiği açık. Hareketin salt ekonomik temelden siyasal temele şaşırtıcı bir hızla kayışından, yüzbinlerce proleterin gösterdiği korkunç dayanışma ve enerjiden insan etkileniyor ve bütün bunlara karşın bilinçli Sosyal Demokrat etkinin bulunmadığı ya da bunun çok sınırlı olduğu gerçeği akıldan çıkmıyor. Hareketin bazı önderlerinin bağlandığı sosyalist görüşlerin ilkel niteliği ve işçi sınıfı içindeki bazı unsurların çar'a karşı beslemekten vazgeçmedikleri inanç, şimdi proletarya arasında kendini gösteren devrimci içgüdünün önemini azaltmaktan çok arttırıyor. En önemlisi, ezilen sınıfın siyasal protestosu ve devrimci enerjisi gerek polis yasağı

biçimindeki dış engelleri, gerekse bazı önderlerin ideolojik olgunluğa erişememesi ve geriliği biçimindeki iç engelleri yarıp geçiyor. Son on yıl içinde Sosyal Demokratların yaptığı çalışmalar ve işçi sınıfının bu dönemde kazandığı deneyler meyvasını verdi; Sosyalizm ve siyasal mücadele ile ilgili düşünceler, en geniş kanallardan akıyor. Kimilerinin yürekten inanmağa hazır oldukları gibi Rusya'da siyasal alanda yalnızca iki güç olmadığını (otokrasi ve burjuva toplumu), proletarya eylem alanında ispatlıyor. Bu bize, devrimci sınıf güçlerinin seferber oluşunun daha üst biçimlerini açıkça gösteriyor; elbette bu seferberlik, şu veya bu belediye meclisindeki gösterilerle değil, Rostov'daki gösteriler yada güneydeki 1903 grevleri türünden kitle eylemleriyle kıyaslanabilir. Proletaryanın devrimci güçlerinin böyle daha yeni ve daha yüksek düzeyde seferber oluşu, bizi dev adımlarla, proletaryanın daha kararlı ve daha bilinçli biçimde otokrasiye karşı yürütülen kavgaya katılacağı ana yaklaştırıyor.

Vperyod, Sayı 3
24 (11) Ocak, 1905

3 Rusya'da Devrim
Cenevre
10 (23) Ocak

Uzun süredir burjuva muhalefet hareketinden kopmuş olduğu görülen işçi sınıfı sesini yükseltti. Büyük işçi yığınları karşı konulmaz bir hızla gelişmiş, yoldaşlarına, yani sınıf bilincine varmış olan Sosyal Demokratlara yetişiyor. Son günlerde St. Petersburg'da işçi hareketleri çok büyük adımlar attı. Ekonomik talepler siyasal taleplere yol açıyor. Grevler, genel greve dönüşüyor ve bu da duyulmamış büyüklükte bir gösteriye neden oluyor. Çar'ın adının taşıdığı saygınlık tümüyle yıkıldı. Ayaklanma başladı. Şiddete karşı şiddet. Sokak çatışmaları yayılıyor, barikatlar kuruluyor, tüfekler takırdıyor, silahlar kükrüyor. Oluk gibi kan akıyor, özgürlük uğruna verilen bir iç savaş alevleniyor. Moskova ve güney, Kafkaslar ve Polonya, St. Petersburg proleteryası ile birleşmeye hazır. İşçilerin sloganı ise: Ya özgürlük ya ölüm!

Herşey bugün, yarın karara bağlanacak. Du-

rum her saat değişiyor. Telgraflar iç açıcı haberler getiriyor, ve içinde yaşadığımız olaylar karşısında tüm kelimeler zayıf kalıyor. Bir devrimci ve bir sosyal demokrat olarak, herkes görevini yapmağa hazır olmalı.

Yaşasın Devrim!
Yaşasın ayaklanan proletarya!

Vperyod, Sayı 3
24 (11) Ocak, 1905

4 Rusya'da Devrimin Başlangıcı

Cenevre, Çarşamba, 25 (12) Ocak

Rusya'da çok büyük tarihi önem taşıyan olaylar gelişiyor. Proletarya çarlığa karşı ayaklandı. Proletaryayı isyana hükümet sürükledi. Hükümetin kasıtlı olarak grev hareketinin gelişmesine ve olayları askeri kuvvetlerin kullanılabileceği bir noktaya getirebilmek amacıyla, büyük bir gösterinin hemen hiç engelsiz başlamasına bile bile izin verdiği konusunda şüphe duymak çok zor. Hükümetin manevrası başarıyla sonuçlandı. Binlerce ölü ve yaralı - St. Petersburg'da, 9 Ocak gününün Kanlı Pazar'ın bedeli buydu. Ordu silahsız işçileri, kadın ve çocukları bozguna uğrattı. Ordu kendini yere atan işçileri vurarak darmadağın etti. Çar'ın uşakları ve Avrupa'daki tutucu burjuva yardakçıları, tam bir köpeksilikle, «Onlara iyi bir ders verdik!» dediler.

Evet, bu, Rus proletaryasının asla unutmayacağı büyük bir ders oldu. İşçi sınıfının, çara saf-

ça güven besleyen ve ezilen halkın isteklerini «çarın kendine» uslu uslu sunmayı yürekten isteyen en bilinçsiz ve en geri kesimleri, çar yada amcası Grand Duke Vladimir tarafından üzerlerine sürülen birliklerden iyi bir ders aldılar.

İşçi sınıfı iç savaşda önemli bir ders aldı; yeknesak, can sıkıcı ve miskince süren aylar ve yıllar boyunca yapılabilenlere oranla, proletaryanın devrimci eğitimi bir günde çok daha fazla gelişme kaydetti. Kahraman St. Petersburg proletaryasının sloganı, «Ya özgürlük ya Ölüm!» bütün Rusya'da yankılanıyor. Olaylar şaşırtıcı bir hızla gelişiyor. St. Petersburg'daki genel grev yayılıyor. Bütün sanayi, devlet ve politika faaliyetleri felce uğradı. 10 Ocak Pazartesi günü işçilerle ordu arasında daha da şiddetli çatışmalar meydana geldi. Yalancı hükümetin açıklamalarının tersine, başkentin bir çok bölgesinde hâlâ kan akıyor. Kolpino işçileri ayaklanıyor. Proletarya, halkı ve kendini silahlandırıyor. İşçiler Sestroretsk silah depolarını ele geçirdiği söyleniyor. İşçiler tabancalar ediniyor, iş aletlerini silah haline getiriyor ve ne pahasına olursa olsun özgürlük elde etmek için bomba yapıyorlar. Genel grev eyaletlere yayılıyor. Daha önceden Moskova'da onbin kişi işi bırakmıştı ve yarın için (13 Ocak, Perşembe) bir genel grev çağrısı yapılmakta. Riga'da bir ayaklanma başgösterdi. Lodz'da işçiler gösteriler yapıyor, Varşova'da bir ayaklanma hazırlanıyor, Helsingfors'da proleter gösterileri oluyor. İşçiler arasındaki huzursuzluk büyüyor ve grevler Baku, Odesa, Kiev, Kharkov, Kovno ve Vilna'ya yayılıyor. Sivastopol'da donanma depo ve cephanelikleri ateşe verildi, birlikler isyancılara ateş açmayı reddediyor. Revel ve Sara-

tov'da grevler... Radom'da İşçiler ve ihtiyatlar askeri birliklerle çatışıyor.

Devrim yayılıyor. Hükümet iyice şaşkınlaşmağa başladı. Kanlı bastırma siyasetini bırakıp ekonomik tavizler vermeğe yanaştı ve kendini kurtarmak için işçilere sus payı dokuz saatlik iş günü vaadlerinde bulundu. Ama Kanlı Pazar'ın verdiği ders hiçbir zaman unutulamaz. Ayaklanan St. Petersburg işçilerinin talebi yani, gizli oy esasına dayalı genel, dolaysız ve eşit seçim temeli üzerinde bir kurucu meclisin derhal toplantıya çağrılması bütün grevci işçilerin talebi olmalıdır. Hükümetin derhal devrilmesi - 9 Ocak'ta kendilerine katliamla cevap veren çara inanan St. Petersburg işçileri bile bu slogana katılıyor; önderleri papaz Georgi Gapon aracılığıyla, Kanlı Pazar'dan sonra yapılan bir açıklama ile bu katliama şöyle cevap veriyorlar: «Artık çarımız yok. Bir kan ırmağı, çarı halktan ayırdı. Yaşasın özgürlük mücadelesi!»

Yaşasın devrimci proletarya! diyoruz biz de. Genel grev gittikçe büyüyen işçi ve yoksul kitlelerini canlandırıyor ve devrimci saflara katıyor. Halkın silahlandırılması devrimci hareketin acil bir görevi oluyor.

Halkın özgürlüğü için gerçek siper ancak, silahlı bir halk olabilir. Proletarya silahlanmayı ne kadar çabuk başarır, grevci ve devrimci olarak savaş konumunu ne kadar uzun süre elinde tutarsa, ordu o kadar çabuk tereddüt geçirmeğe başlar; gittikçe daha fazla sayıda asker, sonunda ne yapmakta olduğunun farkına varacak ve zalimlere, tiranlara ve savunusuz işçileri, onların karılarını, çocuklarını öldüren katillere karşı halkla birleşe-

cektir. St. Petersburg'da şimdi gerçekleştirilen ayaklanmanın sonucunun ne olacağı önemli değil, her halükarda bu, daha geniş, daha bilinçli ve daha iyi örgütlenmiş bir ayaklanmanın ilk adımı olacaktır. Hükümet hesap gününü savuşturmayı becerebilir belki, ama bu gecikme yalnızca devrimci hamlenin ilerdeki adımını daha da mükemmel kılacaktır. Bu, örgütlü savaşçıları yeniden toparlamak ve St. Petersburg işçilerinin yaptığı taarruzla ilgili bilgileri yaymak için Sosyal Demokratların bu gecikmeden yararlanacağı anlamına gelecektir yalnızca. Proletarya mücadele içinde gücünü birleştirecek, atelye ve fabrikayı bırakacak, kendi silahlarını hazırlayacaktır. Özgürlük mücadelesinin sloganları, kent yoksullarının ve milyonlarca köylünün arasında gittikçe daha çok yaygınlaşacaktır. Her fabrikada, her mahallede, her büyük köyde devrimci komiteler kurulacaktır. Ayaklanan halk, çarlık aristokrasisinin bütün iktidar kurumlarını yıkacak ve bir kurucu meclisin derhal toplanması için çağrıda bulunacaktır.

İşçilerin ve genel olarak bütün kentlilerin derhal silahlandırılması, iktidar güçlerinin ve kurumlarının yıkılması için devrimci güçlerin hazırlanması ve örgütlenmesi - her türden devrimcinin, ortak hedefe vurmak için üzerinde birleşebileceği ve birleşmesi gereken pratik temel budur. Proletarya, Sosyal Demokrat Parti ile bağını asla yitirmeden, büyük ve nihai amacını, yani insanlığı her türlü sömürüden kurtarma hedefini daima kafasında taşıyarak, her zaman kendi bağımsız yolunu izlemelidir. Ancak, Sosyal Demokrasi proleter partisinin bu bağımsızlığı, fiili devrim anında, ortak devrimci bir hamlenin taşıdığı önemi unutmamıza

yol açmamalıdır. Biz Sosyal Demokratlar, burjuva demokrat devrimcilerden bağımsız olarak davranabilmeli ve davranmalıyız. Proleteryanın sınıf olarak bağımsızlığına önderlik etmeliyiz. Ayaklanma sırasında, çarlığa dolaysız darbeler indirilirken, birliklere karşı konurken, bütün Rus halkının en uğursuz düşmanlarının kurduğu bastiller zaptedilirken, onlarla el ele yürümeliyiz.

Tüm dünya proletaryası şimdi Rusya proletaryasına bakıyor İşçi sınıfımızın yiğitçe başlattığı, Rusya'da çarlığın yıkılışı bütün ülkelerin tarihlerinin dönüm noktası olacaktır; çarlığın yıkılışı tüm ülkelerin, tüm devletlerin ve yeryüzündeki tüm bölgelerin işçilerinin yüklendiği görevi kolaylaştıracaktır. Bunun için, her Sosyal Demokrat, *sınıf bilinci taşıyan her işçi bugün, kendi omuzları* üzerinde taşıdığı, halkın mücadelesinin acil görevlerini aklında tutmalıdır. Aynı zamanda bütün köylülüğün, bütün çalışanların, bütün sömürülenlerin ve bütün halkın düşmanları karşısındaki talep ve çıkarlarını temsil ettiğini unutmamalıdır. St. Petersburg'un kahraman proleterleri şimdi herkesin önünde bir örnek olarak durmaktadır.

Yaşasın devrim!
Yaşasın ayaklanan proletarya!

Vperyod, sayı 4
31 (18) Ocak, 1905

5 | 9 Ocak Sonrası St. Petersburg

10 Ocak Pazartesi günü, Petersburg düşman tarafından yeni zaptolunan bir kente benziyordu. Kazak süvari birlikleri sokakları kaplamıştı. Orada burada heyecanlı işçi gurupları toplanıyordu. Akşamleyin sokakların çoğu karanlığa boğulmuştu. Ne elektirik ne de gaz vardı. Soyluların evlerini kapıcılar bekliyordu. Yanan gazeteci kulübeleri, halk kümelerini kızıl alevlerle aydınlatıyordu.

Nevsky dolaylarında askerlerle halk arasında çatışmalar oluyordu. Halkın üzerine yeniden ateş açılıyordu. Anichkov Sarayının dışında üç kez yaylım ateşi açıldı. Polis silah satan dükkanları kapıyor ve açıkça işçilerin silahlanmasını önlemek için alınabilecek tüm tedbirleri alarak bütün silahları kendi depolarına taşıyordu. Devlet dairelerindeki memurlar özel olarak alarma geçirildi; silah seslerinden ve patlamalardan korkuyor ve St. Petersburg'dan panik içinde kaçıyorlardı.

Pazar günü Vasilyevsky Adasında askeri birlikler tarafından zaptolunan barikatlar, pazartesi

günü işçiler tarafından yeniden kuruldu ve yeniden askerlerce ele geçirildi.

Gazeteler çıkmıyordu. Okullar kapalıydı. İşçilerin düzenlediği sayısız özel toplantıda olaylar ve direniş için alınacak tedbirler tartışılıyordu. Sempatizanlardan, özellikle öğrencilerden oluşan kalabalıklar hastaneleri işgal ediyordu.

Kolpino işçilerinin, yirmi-otuz bin kişilik bir grup halinde salı günü sabahı bir dilekçeyle Tsarskoye Selo'ya yürüdükleri söyleniyor. Tsarskoye Selo garnizonu, onların yolunu kesmek üzere bir topçu alayı ve bir sahra bataryası yolladı. Kolpino'nun beş verst ötesinde bir çatışma oldu; askerî birlikler ateş açtı ve öğleden sonra saat dörtte işçiler püskürtülüp dağıtıldılar. Bir çok ölü ve yaralı vardı. İşçiler ikinci kez Tsarskoye Selo demiryoluna saldırdılar. Yedi kilometre uzunluğunda demiryolu hattı söküldü ve sabah trenler çalışmadı.

Hükümet, Kanlı Viladimir Pazarı kurbanlarını geceleyin gizlice gömdü. Öldürülenlerin akrabaları ve arkadaşları belli bir artniyetle kandırıldı, böylece cenaze töreni sırasında gösteri yapılamıyacaktı. Cesetler Preobrazhensky Mezarlığına yük arabalarıyla taşındı. Yine de bazı yerlerde kalabalık, tüm polis tedbirlerine karşın, özgürlük uğruna şehit düşen savaşçıların anısına gösteriler düzenlemeğe çalıştı.

Halk arasında çarlık ordusuna karşı duygular hızla gelişti. Görgü tanıklarının anlattıklarına dayanan yabancı basın, 11 Ocak Salı günü Bolsoy dolaylarında kazakların işçilerle dolu olan bir atlı tramvayı durdurduğunu bildiriyor. İşçilerden biri kazaklara «Kasaplar!» diye bağırmış. Kazaklar

tramvayı durdurup, bütün yolcuları aşağıya indirmişler ve onları kılınçlarının tersiyle dövmüşler. Yolculardan biri yaralanmış. Çevredeki evlerde oturanlar pencerelerini açmışlar ve kazaklara «Katiller! Eşkiyalar!» diye bağırmışlar. Perşembe günü gelen telgraflar, bu olaylar sırasında kazaklar tarafından tramvaydan indirilenler arasında bir kadının da bulunduğunu bildiriyordu. Korkudan yere düşürdüğü çocuğu kazak atlarının altında çiğnenerek ölmüş. (The Times). Askerî birliklerimizin işçiler üzerinde kazandığı bu zaferler gerçekte bir Pyrus zaferinden başka birşey değildir.

Vperyod, sayı 5
7 Şubat (25 Ocak) 1905

6 İlk Dersler

Devrimci fırtınasının ilk dalgası geri çekiliyor. Kaçınılmaz bir ikinci dalganın arifesinde bulunuyoruz. Proletarya hareketi gittikçe daha fazla yayılıyor, ve hareket şimdi ülkenin en uzak köşelerine dek yayılmıştır. Huzursuzluk ve hoşnutsuzluk toplumun en farklı bölümlerini, en geri kesimleri bile kavramıştır. Ticaret ve sanayi felce uğramış, okullar kapanmış ve Zemstvo'larda (yöresel idareler de) çalışanlar da işçilerin gösterdiği örneği izleyerek greve gitmişlerdir. Kitle eylemleri arasındaki geçici sessizlik içinde, bireysel terör hareketleri eskiden olduğu gibi daha da sıklaştı: Odesa Polis Şefine karşı düzenlenen suikast girişimi, Kafkaslardaki suikastlar, Halsingfors'da Ayan Meclisi başkanının öldürülüşü gibi. Hükümet kanlı kamçı politikasından, vaadler politikasına geçiyor. Hükümet, en azından işçilerin bir bölümünü, Çarın bir işçi heyetini komik biçimde huzura kabul etmesiyle kandırmağa çalışıyor. Kamu oyunun dikkatini savaş haberlerine çekmeğe çalışıyor ve Kuropatkin'e Hunko'ya karşı taarruza geçmesini emrediyor. 9 Ocak'ta St. Petersburg'da bir katliam yapıldı; ayın 12'sinde de askerî açıdan kesinlikle

anlamsız olan ve çar generallerinin bir dizi yeni yenilgisiyle sonuçlanan taarruza başlandığı görüldü. **Novoye Vremya** gazetesinin muhabiri bile Rusların 13000 kişi kayıp verdiğini ve bu sayının Japon savaş kayıplarının iki katı olduğunu bildiriyordu. Mançuryadaki askerî işlerin yönetiminde görülen yolsuzlukların ve ahlâksızlıkların aynısı St. Petersburg'da geçerlidir. Yabancı basında Kuropatkin'in Grippenberg'le yaptığı tartışmayı doğrulayan ya da yalanlayan haberlerin yerini, Grand Dük takımının, savaşın aristokrasi için yarattığı tehlikeyi farkettiğini ve olabildiğince çabuk barış istediğini bildiren haberleri doğrulayan yada yalanlayan yazılar alıyor.

Bu koşullar altında Avrupa'daki en ciddi burjuva gazetelerinin bile sürekli olarak Rusya'daki devrimden sözetmesi pek şaşırtıcı değil. Devrim, 9 Ocak öncesinde görülmemiş bir hızla büyüyor ve olgunlaşıyor. Daha sonraki dalganın yarın mı, öbür gün mü, yada aylar sonra mı kabaracağı tümüyle önceden kestirilemeyen koşullara bağlıdır. Bundan ötürü devrimci gelişmeleri toparlama ve onlardan dersler çıkarma görevi hepsinden daha acildir; bu dersler bizler için neler olacağını beklemekten çok daha yararlı olabilir.

Devrimci olayları doğru olarak irdeleyebilmek için işçi sınıfı hareketimizin yakın tarihi üzerine kısa bir araştırma yapmalıyız. Yaklaşık yirmi yıl önce 1885'de, merkezî üretim bölgelerinde, Morozov fabrikalarında ve başka yerlerde ilk büyük işçi grevleri yapıldı. Aynı dönemde Katkov, Rusya'da emek sorununun doğduğunu yazıyordu. Proletarya nasıl şaşırtıcı bir hızla gelişip, ekonomik mücadeleden siyasal gösterilere, gösterilerden devrim

hazırlığına geçti! Geçilen yol üzerindeki başlıca kilometre taşlarını hatırlayalım. 1885 — tümüyle birey olarak davranan, herhangi bir örgüt içinde birleşmeyen az sayıda sosyalistin de katıldığı yaygın grevler. Halkın grevler karşısında gösterdiği sempati, otokrasinin sadık bir köpeği olan K a t k o v ' u yargılamayla ilişkin olarak şöyle konuşmak zorunda bırakmıştı: «Rusya'da emek sorununun doğuşu yüzbir top atışıyla selamlanmaktadır.» Hükümet ekonomik ödünler verir. 1891 - St. Petersburg işçilerinin Shelgunov'un cenaze törenindeki gösterilere katılması, St. Petersburg'daki 1 Mayıs yürüşünde yapılan siyasal konuşmalar. Bir kitle hareketinin bulunduğu bu dönemde, ileri işçilerin yaptığı Sosyal Demokrat bir gösteriyle karşı karşıya idik. 1896-Onbinlerce işçinin katıldığı St. Petersburg grevi. Bir kitle hareketinin ve sokak ajitasyonlarının başlaması, Sosyal Demokrat örgütün tümünün bu eylemlere katılması. Bugünkü partimize oranla hemen hemen tümüyle öğrencilerden oluşan bu küçük örgütün sınıf bilincine varmış sistemli Sosyal Demokrat müdahelesi ve önderliği, bu harekete Morozov grevine oranla korkunç bir genişlik ve önem kazandırmıştır. Hükümet yine bazı ekonomik ödünler verdi. Rusya'da grev eylemini gerçekleştirmek için sağlam bir temel elde edildi. Devrimci aydınlar **en masse** (kitle halinde) Sosyal Demokrat oldular. Sosyal Demokrat Parti kuruldu. 1901 - İşçiler, öğrencilerin yardımına geldiler. Bir gösteri düzenlendi. Proletarya sokaklarda yürürken «Kahrolsun Otokrasi!» sloganını attı. İlerici aydınlar kesin olarak üç parçaya bölündü: liberal, devrimci burjuva, Sosyal Demokrat aydınlar. Sosyal Demokrat örgütler göste-

rilere gittikçe daha yaygın, daha faal ve doğrudan katılmağa başladılar. 1902 - Büyük Rostov grevi, unutulmaz bir gösteriye dönüştü. Proletaryanın siyasal hareketi bundan böyle aydınlarla öğrencilerin eylemlerinin bütünleyici parçası olmaktan çıkacak, doğrudan doğruya grev eyleminden kaynaklanarak gelişecekti. Devrimci Sosyal Demokratların örgütlü müdahalesi gittikçe daha faal bir biçim aldı. Proletarya kendisi ve kendi komitesi olan devrimci Sosyal Demokratlar için sokaklarda kitle toplantıları yapma, düzenleme hakkını kazandı. Proletarya ilk kez diğer tüm sınıflara ve çarlık hükümetine karşı bir sınıf olarak dikildi. 1903 - yine grevlerle siyasal gösteriler patlak verdi, ama bu kez eylemler daha geniş bir temel üzerindeydi. Grevlere bütün bir bölge ve yüzbinden fazla işçi katıldı; grevler sırasında bir çok kentte sürekli siyasal kitle gösterileri düzenlendi. Barikatlar döneminin arifesinde bulunulduğu duygusu belirmeğe başladı. (Kiev'deki 1903 eyleminde, yöresel Sosyal Demokratlarca ifade olunan düşünce). Ama bu arife bize güçlü sınıfların kuvvet toplamasının bazan aylar ve yıllar aldığını gecikerek de olsa; Sosyal demokrasinin şüpheci aydınları daha devrim öncesi dönemde sınandılar. Ve gerçekten de, Partimizin aydın kanadı, yeni Iskra'cılar, yada aynı kafadan olan yeni-Rabocheye Dyelo'cular daha o dönemde onlarla anlaşmasını sağlayacak Zemstvo üyeleri arasında panik yaratmamak için, işçilerin «daha üst düzeyde gösteri türleri»ni araştırmağa koyuldular. Bütün oportünistlerin temel özelliği olan ilkesizlikten ötürü, yeni-Iskra'cılar şimdi, kendi aralarında siyasal arenada iki (!) gücün varolduğunu savunan akıl almaz ve

inanılmaz tezi tartışıyorlar: bu iki güç bürokrasi ile burjuvazidir (bak. Zemstvo kampanyasıyla ilgili olarak **Iskra** yazı kurulunun yayınladığı **ikinci** mektup). Yeni-**Iskra**'nın **carpe diem'**e (1) inanan oportünistleri, proletaryanın bağımsız bir güç oluşturduğunu unutmuşlar! 1905 yılı ve 9 Ocak günü gelip çattığında, kuluçkaya yatıp kara kara düşünen türden aydınlar bir kez daha görüldü. Proletarya hareketi derhal daha üst bir düzeye sıçradı. Genel grev bütün Rusya'da en az bir milyon işçiyi harekete kattı. Sosyal Demokrasinin siyasal talepleri, işçi sınıfının çara hâlâ inanan kesimlerini bile etkiledi. Proletarya, polis himayesinde gelişen Zubatov hareketinin iskeletini paramparça etti ve devrime karşı döğüşmek için kurulan legal işçi derneklerinin tüm üyeleri Gapon'la birlikte devrim yolunu seçtiler. Grevlerle gösteriler gözlerimizin önünde bir **ayaklanmaya** dönüşmeye başladı. Örgütlü ve devrimci Sosyal Demokrasinin eyleme katılışı, hareketin önceki aşamalarıyla oranlanamayacak ölçüde daha belirgin bir hal aldı; yine de katılış hâlâ çok yetersiz... Eylemci proleter yığınların Sosyal Demokrat önderlik için yaptığı ezici talebe oranla hâlâ çok zayıf...

Yine de iki hareket, yani grevler ve gösteriler çeşitli nedenlerle ve çeşitli biçimler içinde birleşerek daha fazla genişlik ve derinlik, gittikçe daha fazla devrimci bir nitelik kazandı, ve pratik içinde, devrimci Sosyal Demokrasinin uzun süredir sözünü ettiği halkın genel silahlı ayaklanmasına

---

(1) **Carpe diem**: Epikür'ün «gününü gün et» anlamına gelen bir deyişi (ç.n.).

gittikçe daha fazla yaklaşmağa başladı. 9 Ocak olayları konusunda, **Vperyod**'un 4. 5. sayılarında bu sonuca varmıştık. St. Petersburg işçileri ise bu sonucu kendileri için dolaysız biçimde, derhal çıkardılar. İşçiler 10 Ocak'ta legal bir basımevine yürüdüler, St. Petersburg'lu yoldaşlarla bize gönderilen aşağıdaki bildiriyi hazırladılar. On bini aşkın bildiri basıldı ve bütün St. Petersburg'a dağıtıldı. Bu önemli bildirinin metni aşağıdadır:

«Bütün dünya işçileri birleşiniz!

«**Yurttaşlar!** Dün otokratik yönetimin vahşetine tanık oldunuz. Sokaklarda akan kanı gördünüz. Yüzlerce savaşçının işçi sınıfı uğruna nasıl öldüğünü gördünüz; ölümü gördünüz, işittiniz yaralı kadınlarla savunmasız çocukların iniltilerini. İşçi ellerinin döşediği tramvay raylarına işçilerin kanı ve beyin parçaları sıçramıştı. İşçilerin göğsüne karşı kim yöneltti birlikleri, tüfekleri ve mermileri?

«Çar, Grand Dük, bakanlar, generaller ve Saraydaki hainler.

«İşte onlar gerçek katiller! Ölüm onlara! Yoldaşlar silahlanmak için cephanelikleri, donatım depolarını ve silah satan dükkanları ele geçirin. Zindan duvarlarını yerle bir edin. Yoldaşlar, özgürlük savaşçılarını salıverin. Jandarma ve polis karakollarını, tüm Hükümet kurumlarını dağıtın. Çarlık hükümetini devirip, kendi hükümetimizi kuralım. **Yaşasın Devrim!** Yaşasın Halk Temsilcilerinden oluşan Kurucu Meclis!»

«Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi»

Bu çağrıyı yorumlamaya ihtiyaç yok. Devrimci proletaryanın inisiyatifi burada tüm ifadesini buluyor. St. Petersburg işçilerinin çağrısı, istedik-

leri ölçüde çabuk cevaplanamadı; bu çağrının birçok kez tekrarlanması gerekecek, bu çağrıyı yerine getirme çabaları bir kaç kez başarısızlıkla sonuçlanacak. Ama bu görevin işçiler tarafından saptanmış olduğu gerçeğinin, tartışmasız korkunç bir önemi var. Bu görevin pratik acilliğini bir gerçeklik haline getiren devrimci hareketin elde ettiği (ve her halk hareketinin temel sonucunu oluşturan) bu siyasal kazancı, proletaryanın elinden artık hiç bir güç alamayacaktır.

Ayaklanma düşüncesinin tarihi üzerinde durmağa değer. Yeni **Iskra** bu sorun üzerinde bir üstü kapalı basmakalıp sözler etti; bu iş, **Iskra**'nın yığınla karmakarışık oportünist düşünceler ileri süren 62. sayısında, bizim pek değerli eski dostumuz, ünlü önder Martinovla başladı; sorunun eski konuş biçiminin yeniden ortaya atılması ayrı bir önem taşıyor. Yine de, Yeni **Iskra**'daki tüm basmakalıp sözlerin ve karışık düşüncelerin izini kaybetmek imkânsız. Eski **Iskra**'yı daha fazla hatırlamak ve onun yapıcı sloganlarını daha somut biçimde geliştirmek çok daha akıllıca olacaktır.

Lenin'in **Ne Yapmalı** adlı kitapçığının sonunda, **halkın silahlı genel ayaklanması** sloganı atılmıştı. Aşağıdaki bu konuyla ilgili sözler, 1902 yılının en başlarında, yani üç yıl önce söylenmişti: «Bir halk ayaklanması tasarlayın, herhalde artık böyle bir ayaklanmayı düşünmemiz ve ona hazırlanmamız gerektiğini herkes kabul edecektir..» (El yazması burada bitiyor.)

1905 Şubat ayı başlarında yazıldı.

İlk kez 1926'da yaymlandı.

7 Yeni Görevler Ve Yeni Güçler (1)

Rusya'da proleter kitle hareketinin gelişmesi, Sosyal Demokrasinin gelişmesiyle beraberlik içinde, üç önemli geçiş ile ayırtedilir. Bunlardan birincisi dar propaganda guruplarından kitleler arasında geniş çaplı ekonomik ajitasyona, ikincisi geniş çaplı siyasal ajitasyon ile açık sokak gösterilerine, üçüncüsü ise gerçek iç savaşa, ayaklanmaya geçilmesine yolaçtı. Bu geçişlerin herbiri, bir yandan sosyalist düşüncenin özellikle tek yönde gelişme göstermesi, diğer yandan da, işçi sınıfının tüm kafa yapısında ve hayat koşullarında yeralan köklü değişmeler ve işçi sınıfının gittikçe daha genişleyen yeni tabakalarının daha bilinçli ve daha aktif bir kavgaya çekilmesi, tarafından

(1) Burada yayınladığımız, **Vperyod**'da Lenin'in kendi redaksiyonuyla yayınladığı metindir. Bk. Lenin, **Ausgewaehlte Werke** (12 ciltlik seçmeler), Cilt 3, s. 423, Berlin, 1932. El yazmasına göre hazırlanan, metnin çevirisi için Bk. Lenin, Kitle içinde parti çalışması, çev. C. Haksever, Ser yayınları, Sayfa 13, Ankara, 1971. (ç.n.).

hazırlandı. Kimi zaman bu değişmeler farkedilmeden oldu; proletarya güçleri sahne arkasında, göze çarpmadan yeraldı; öyle ki, aydınların çoğu kitle hareketlerinin sürekliliği ve yaşama gücü konusunda şüpheye düştüler. Derken, ani bir değişme meydana gelecek, bütün devrimci hareket bir çırpıda yeni ve daha yüksek bir aşamaya sıçrayacaktır. Proletaryanın ve öncü müfrezesi Sosyal Demokrasinin önünde, bir anda yeni **pratik** görevler yükseldi. Bu görevlerin yerine getirilebilmesi için, bu ani değişme öncesinde kimsenin ummadığı yeni güçler, mevcut ortamdan fışkıracaktır. Ama bütün bunlar, tereddütler olmadan, Sosyal-Demokrasi içindeki eğilimlerin mücadelesi olmadan, ve görünürde gereğinden fazla yaşamış ve çoktan gömülmüş sayılan eski görüşlere dönülmeden, bir anda gerçekleşmemiştir.

Partimiz bir kez daha böyle bir yalpalamalar döneminden geçmektedir. Taktiklerimizi ve örgütümüzü yeni görevlere uydurmak için, «daha üst türden gösteriler» (Zemstvo kampanyası planı) yada «süreç olarak örgütlenme» hakkındaki oportünist teorilerin direncini kırmak zorundayız; ayaklanma «düzenleme» ve karşı yada proletarya ile köylülüğün devrimci demokratik diktatoryasına karşı beslenen gerici korkuyla mücadele etmek zorundayız.

Bu eski ve çürümüş fikirlerin kalıntıları, hareketin kendi akışı tarafından bir kez daha bir kenara süpürülüp atılacaktır, bu konuda en küçük bir şüphe dahi beslenemez. Bununla birlikte bu kenara süpürüş, eski hataların reddolunması üzerinde değil, daha nesnel ve daha devrimci bir çalışma gibi, daha geniş bir alanı kaplamalıdır; bu

devrimci çalışma yeni görevlerin yerine getirilmesine, şimdi, devrimci arenaya muazzam kitleler halinde girmekte olan yeni güçlerin partimiz için kazanılıp, onlardan yararlanılmasına yöneliktir. Önümüzdeki III. Kongrenin oturumlarındaki temel tartışma konusunu, nesnel devrimci çalışmanın bu sorunları oluşturmalıdır; bütün parti üyelerimiz yöresel ve genel çalışmalarında, tüm düşünce ve tasarılarını bu sorunlar üzerinde yoğunlaştırmalıdırlar. Önümüzde hangi yeni görevler durmaktadır, bu konuya daha önce birkaç kez genel çizgileriyle değinmiştik. Bunlar: kent ve kır yoksullarının yeni tabakaları üstündeki ajitasyon faaliyetimizi yaymak, daha geniş, daha fazla hareket yeteneği olan, daha güçlü bir örgüt yaratmak; ayaklanma için hazırlanmak, halkı silahlandırmak ve bu gayeler için devrimci demokrasi ile bir anlaşmaya gitmek. Bu görevleri yerine getirecek olan yeni güçlerin doğuşuna, Rusya'daki genel grev ve grevler, gençlik arasında genel olarak demokrat aydınlar ve hattâ burjuvazinin bir çok kesimleri arasında devrimci bir ruhun gelişmesi üzerine gelen haberler, açıkca tanıklık etmektedir. Özellikle işçi sınıfı ve köylülük arasında, güçlü ve taptaze güçlerin ortaya çıkışı, yeni görevlerin başarılabileceği ve mutlaka başarılacağı konusunda yeterli bir güvence vermektedir. Şimdi karşımızdaki ilk pratik sorun, bu yeni güçlerin **nasıl** yararlı kılınacağı, **nasıl** yönetileceği, **nasıl** birleştirileceği ve **nasıl** örgütleneceğidir; karşımıza çıkan ve dünya üzerindeki kapitalist sömürü sürdüğü sürece karşımıza çıkmakta devam edecek olan eski, sıradan görevleri unutmaksızın, bugünkü koşulların ön plâna çıkardığı daha yeni ve daha yük-

sek görevler üzerinde Sosyal Demokrat faaliyetin **nasıl** yoğunlaşacağıdır.

Bu pratik sorunun çözümündeki birçok yönteme işaret etmek için, tek ama kanımızca çok karakteristik olan bir örnekle başlıyacağız. Çok kısa bir süre önce, tam devrim arifesinde, liberal burjuvazinin yayın organı olan **Osvobozhdeniye**'de (63. sayıda) Sosyal Demokrasinin örgütlenme çalışmalarına değinildi. Sosyal Demokrasi içindeki iki akım arasında geçen mücadeleyi yakından izleyen **Osvobozhdeniye**, («Bir İşçi»nin demagojik broşürü dolayısıyla) yeni **Iskra**'nın Ekonomizme kayışından bir kez daha yararlanmak ve ekonomizme karşı beslediği ilkeli, derin sempatiyi belirtmek fırsatını kaçırmadı. Bu liberal yayın organı, çok haklı olarak, bu broşürden ister istemez devrimci Sosyal Demokrasinin rolünün inkâr edildiği yada küçümsendiği sonucunun çıktığını belirtiyordu (bu broşürle ilgili olarak **Vperyod**'un 2. sayısına bakınız). «Bir İşçi»nin, ortodoks marksistlerin zaferinden sonra, ekonomik mücadelenin ihmal olunduğu yolunda, kesinlikle yanlış olan iddiasına ilişkin olarak **Osvobozhdeniye** şöyle diyor :

«Bugünkü Rus Sosyal Demokrasisinin kuruntusu, eğitim çalışmasına karşı, legal yollara, ekonomizme, işçi sınıfı hareketinin siyasal olmayan biçimlerine karşı, beslediği korkudan, yani işçi sınıfı hareketine gerçekten devrimci bir hareket görüntüsü kazandıracak olan, yeter sağlamlıkta ve yeter genişlikte bir temeli, yalnızca kültürel çalışmanın, siyasal olmayan, legal hareket biçimlerinin yaratabileceğini anlamadan beslediği korkudan ibarettir.»

Ve **Osvobozhdeniye** yandaşlarına, Sosyal Demokrasiye karşı çıkmadan, onunla işbirliği içinde, «sendikal bir işçi hareketinin yaratılmasında inisiyatifi ele geçirmelerini» tavsiye ediyor; ve bu durumla, Anti - Sosyalist Kanunun yürürlükte olduğu sıradaki Alman işçi hareketinin durumu arasında bir paralellik çiziyor.

Tümüyle yanlış olan bu benzetme üzerine konuşmanın yeri burası değil. Herşeyden önce Sosyal Demokrasinin işçi hareketinin legal biçimleri karşısındaki tavrı konusunda gerçeği yeniden belirtmek gerekli. 1902'de «Ne Yapmalı?» da, «Rusya'da sosyalist ve siyasal olmayan işçi birliklerinin legalleştirilmesi artık başlamıştır. Bundan böyle bu eğilimi de hesaba katmalıyız» demiştik. Bunu nasıl hesaba katacağız? — orada konan mesele buydu. ve yalnız Zubatovcu görüşlerin değil, «sınıfların işbirliği» konusunda atılan liberal makamlı bütün nutukların maskesinin indirilmesi gerektiğine işaret edilmişti. (**Osvobozhdeniye** Sosyal Demokrasiyi işbirliğine çağırırken ilk görevi candan benimsiyor, ikincisini ise bilmezlikten geliyor). «Bunu yaparken,» diye broşür devam ediyor, «işçi sınıfı hareketinin legalleşmesinin uzun dönemde, Zubatov'un değil, bizim lehimize olacağını unutmamalıyız.» Zubatovculuk ile liberalizmin maskesini legal toplantılarda indirerek buğdayla darıyı birbirinden ayıracağız. «Buğdayla şunu kastediyorum : işçilerin daha geniş ve daha geri tabakalarının dikkatini sosyal ve siyasal sorunlara çekmek; gelişmeleri bize ajitasyon açısından sürekli artan bir materyal sağlayacak görevlerden, özellikle legal görevlerden (legal yayınların dağı-

tılması, ortak yardımlaşma, v.b.) biz devrimcilerin kendini kurtarması.

Böylece legal mücadele biçimlerinden «korkma» konusunda **Osvobozhdeniye**'nin yalnızca bir kuruntuya kurban gittiği açıkça ortaya çıkmaktadır. Devrimci Sosyal Demokratlar bu legal biçimlerden yalnız korkmamakla kalmaz, bu biçimlerin bağrına buğdayların yanısıra, darıları da barındırdığına açıkça işaret eder. Bundan dolayı, **Osvobozhdeniye** bu savlarla, liberallerin Sosyal Demokrasinin **liberalizmin sınıf özünü** ortaya sermeleri karşısında duyduğu gerçek (ve temele dayanan) korkuyu saklamağa çalışmaktadır.

Ama bu günkü görevler açısından bizi özellikle ilgilendiren, devrimcileri yüklendikleri görevlerin bir bölümünün yükünden kurtarma sorunudur. Şu sıralarda bir devrim başlangıcında bulunmamız gerçeği, bunu özellikle aktüel ve son derece önemli bir sorun haline sokmaktadır. **Ne Yapmalı**'da, «Devrimci mücadeleyi ne kadar enerjik yürütürsek, sendika çalışmalarının bir bölümünü legalleştirmesi için, hükümet o kadar çok zorlanmış olacaktır; böylece üstümüzdeki yükün bir bölümünden kurtulmuş olacağız» demiştik. Ancak enerjik devrimci mücadele yalnız bu yolla değil, diğer birçok yolla da «yükümüzün bir bölümünden» bizi kurtaracaktır. Şimdiki durumda önceleri yasaklanmış olan birçok şey legallik kazanmıştır. Hareket öylesi bir yaygınlığa ulaşmıştır ki, hükümetin legalleştirmesi olmadan da, eskiden yalnızca devrimcilerin yapabileceği düşünülen ve gerçekten de yalnız devrimcilerin yaptığı birçok şey, bir pratik konusu ve gündelik bir iş olmuş, kitlelerce uygulanmıştır. Sosyal Demokrat hare-

ketin tarihsel gelişmesinin temel niteliği, engellere bakmaksızın, çarlık kanunlarına ve polis tedbirlerine rağmen, kendisi için gittikçe daha çok eylem özgürlüğü kazanmış olması gerçeğidir. Devrimci proletarya sanki etrafını, hem işçi sınıfından, hem de başka sınıflardan (doğal olarak işçi demokrasisinin taleplerin çok az bir bölümünü benimseyen) oluşan, hükümetin asla nüfuz edemiyeceği belirli bir sempati ve destek atmosferiyle çevirmiştir. Hareketin başlangıcında bir Sosyal Demokratın çok büyük bir eğitim çalışması göstermesi yada çabalarının tümünü ajitasyon üzerinde toplaması gerekiyordu. Ama şimdi bu fonksiyonlar birer birer, harekete katılan yeni güçlerin, daha geniş tabakaların eline geçiyor. Devrimci örgütlerin çalışması gittikçe daha çok gerçek siyasal önderlik sağlama üzerinde, halkın hoşnutsuzluğundan, işçi protestolarından **Sosyal Devrimci** sonuçlar elde etmek üzerinde yoğunlaşıyor. Başlangıçta işçilere kelimenin gerçek ve mecazi anlamıyla okuma yazma öğretmek zorundaydık. Artık siyasal eğitim düzeyi öyle dev boyutlarla gelişti ki, devrimci akıma örgütlü bir yönetim sağlamaya yönelik, gerçekten Sosyal Demokrat hedefler üzerinde bütün güçlerimizi toplamamız mümkün; bu, aynı zamanda görevimiz oldu. Şimdiye kadar çabalarımızın büyük bir kısmını harcadığımız «hazırlayıcı» çalışmanın önemli bir kısmını artık liberaller ve legal basın yapıyor. Güçten düşen hükümetçe artık izlenemiyen demokratik düşünce ve taleplerin açık propagandası o kadar yaygınlaştı ki, şimdi, hareketin bu yepyeni kabarışına ayak uydurmak zorunda kalıyoruz. Doğal olarak bu hazırlayıcı çalışmada, hem darlar, hem de

buğdaylar var; doğal olarak Sosyal Demokratların burjuva demokrasisinin işçiler üzerindeki etkisine karşı mücadeleye daha fazla dikkat harcamaları gerekecek. Ama bu çalışma, siyasal bilinci olmayan kitleleri uyandırmaya yönelen daha önceki faaliyetimize oranla, çok daha fazla bir Sosyal Demokrat öze sahip olacaktır.

Halk hareketinin yayılması ölçüsünde, farklı sınıfların gerçek yapıları daha fazla ortaya çıkmakta ve partinin olayların peşinde sürüklenecek yerde, sınıfı yönetme ve onun örgütleyicisi olma görevi daha ağır basmaktadır. Bağımsız devrimci faaliyetin bütün çeşitleri her yanda geliştiği ölçüde, **Rabocheye Dyelo**'nun yeni **Iskra**'cılar tarafından hemen benimsenen, genel olarak bağımsız faaliyet üzerine ettiği parlak sözlerin boşluğu ve anlamsızlığı da o kadar ortaya çıkmaktadır; bağımsız **Sosyal-Demokrat** faaliyetin anlamı daha kolay anlaşılmakta, ve olayların **devrimci inisiyatifimize** karşı yarattığı talepler daha büyük olmaktadır. Sosyal harekette yeni akımların gelişmesi ölçüsünde, bu akımlara yeni kanallar yaratabilecek güçlü bir Sosyal-Demokrat örgütünün varlığı da o kadar önemli olmaktadır. Bizden bağımsız olarak devam eden, demokratik ajitasyon ve propaganda ne kadar fazla bizim yararımıza işlerse, işçi sınıfının burjuva demokrasisinden bağımsızlığını koruyacak örgütlü Sosyal-Demokrat bir önderliğin varlığı da o kadar önemli olacaktır.

Savaş zamanının ordu için taşıdığı anlamla, devrimci bir dönemin Sosyal-Demokrasi için taşıdığı anlam aynıdır. Ordumuzun saflarını genişletmeli, onları barış gücünden savaş gücüne dönüştürmeli, yedek güçlerimizi ve milisleri seferber et-

meli, terhis olanları geri çağırmalı, yeni yardımcı kıtalar, birlikler düzenlemeli ve konaklama yerleri kurmalıyız. Savaşta safları az yetişmiş acemi askerlerle doldurmanın, subayların yerine sık sık sıra neferleri koymanın, askerlikten subaylığa geçişi hızlandırıp basitleştirmenin gerekli ve kaçınılmaz olduğunu unutmamalıyız.

Benzetme yapmadan konuşursak: halkın devrimci enerjisinin yüz kat daha güçlenmiş bulunan akışına ayak uydurabilmek için bütün parti ve yan örgüt üyelerinin sayısını yükseltmeliyiz. Elbette bu, Marksizmin doğruları üzerine yapılan sistematik öğrenimin ve sürekli hazırlığın bir kenara itilmesi demek değildir. Elbette hayır; yine de şimdi öğretme ve yetiştirme çalışması sırasında, yetişmemişleri tam **bizim** anladığımız anlamda eğiten mücadele içindeki eylemlerin çok daha büyük bir önem taşıdığını unutmamak gerek. Ve yine akılda tutmalıyız ki, Marksizme olan «doktriner» bağlılığımız, heryerde **kitlelere gözleme dayalı dersler** veren devrimci olayların gelişmesinden ve bütün bu derslerin doğmamızı doğrulamasından güç almaktadır. Bundan dolayıdır ki, doğmamızı bırakmaktan yada karışık kafalı aydınlara, boş kafalı devrimcilere karşı olan güvensiz ve kuşkulu tutumumuzdan vazgeçmekten sözetmiyoruz. Tamtersi. Biz, bir Sosyal - Demokratın unutması caiz olmayan doğmayı öğrenmenin yeni yöntemlerlerinden sözediyoruz. Büyük devrimci olaylardan çıkan objektif dersleri kullanmanın, — eskiden olduğu gibi küçük gruplara değil, kitlelere — eski «dogmatik» dersleri öğretmek açısından ne kadar büyük önem taşıdığından sözediyoruz; örneğin, bu eski derslerden biri, pratikte terörü kit-

lelerin ayaklanmasıyla birleştirmek gerektiğidir, yada okumuş Rus toplumunun liberalizmi arkasında burjuvazimizin sınıf menfaatlerinin yattığını farketmek gerektiğidir (Sosyalist-Devrimcilerle bu mesele üzerindeki polemiğimize bakın, **Veperyod** 3. sayı).

Aslında bu, Sosyal-Demokratik kurallara bağlılığımızı ve uzlaşmaz ortodoksluğumuzu azaltma sorunu değil, onu yeni yollar, yeni yetiştirme yöntemleriyle güçlendirme sorunudur. Savaş zamanında, acemiler savaş harekatı içinde doğrudan yetiştirilmelidir. Bunun için, yoldaşlar, yeni çalışma yöntemlerine daha büyük bir cesaretle eğilin! öyleyse cesaretle yeni müfrezeler oluşturun, onları sürekli örgütleyerek mücadeleye yollayın, işçi gençliğinden daha fazla unsurlar kazanın, bütün Parti örgütlerinin eskiden yerleşmiş olan iskeletini komitelerden fabrika gruplarına, sendikalara, öğrenci gruplarına dek her yerde geliştirin! Unutmayın, bu görevde geç kaldığınız her an, Sosyal-Demokrasi düşmanlarının işine yarıyacaktır; yeni akımlar hemen bir çıkış yeri aradığı için, eğer Sosyal-Demokrat kanalları bulamazlarsa, diğer kanallara itileceklerdir. Unutmayalım, devrimci harekette atılan her pratik adım, yeni kazanılan kişilere Sosyal-Demokrasi bilimini ister istemez öğretecektir, çünkü bu bilim çeşitli sınıfların güç ve eğilimlerinin objektif ve doğru olarak değerlendirilmesi temeline dayanır; devrim eski üst yapıların parçalanmasından, farklı sınıfların yeni üst yapıyı kendi yolundan kurmağa çalışan bağımsız eylemlerinden başka birşey değildir. Ancak devrimci bilimimizi, yalnızca kitap doğması düzeyine indirgememeğe çalışın; «süreç olarak taktik», «süreç olarak

örgütlenme» üzerine edilen değersiz sözlerle, tutarsızlıkları, kararsızlıkları ve inisiyatif yokluğunu haklı göstermeğe çalışan sözlerle onu sulandırmayın. En farklı grup ve en değişik biçimdeki çevrelerin girişimlerine daha geniş bir hareket alanı tanıyın; verdiğimiz akılların ötesinde, verdiğimiz akıllara bakmaksızın, devrimci olayların insafsız zorunluklarının onları doğru çizgide tutacağını aklımızdan çıkarmayalım. Politikada düşmandan öğrenecek çok şey olduğu, eskiden beri söylene gelmiştir. Ve devrimci anlarda, düşman özellikle etkileyici ve hızlı bir biçimde bizi, daima doğru kararlar almaya zorlar.

İkinci kongrede çoğunluk taraftarlarının kesin formüle edilmiş biçimde açıklanmasını istediği «örgütlerinin!» sloganı, şimdi derhal uygulanmaya konmalıdır. Eğer inisiyatifi cesaretle ele alarak yeni örgütler yaratmayı başaramazsak, öncü rolle ilgili temelsiz iddialardan vazgeçmek zorunda kalırız. Eğer daha önce elde ettiğimiz komitelerin, grupların, toplantıların ve çevrelerin sınır, biçim ve iskeleti önünde çaresiz durakalırsak, bunla, kendi yeteneksizliğimizi ispatlamış oluruz. Bugün, olayların etkisiyle heryerde kesin bir program yada hedefleri olmayan, binlerce çevre yardımımız olmadan fışkırıyor. Sosyal-Demokratların, bu grupların mümkün olduğu kadar çoğuyla doğrudan ilişki kurup, bu ilişkileri güçlendirmeği, onlara yardım etmeği, kendi bilgi ve deneyleriyle onları aydınlatmayı, kendi devrimci inisayatifleri ile onları canlandırmayı görev edinmeleri gereklidir. Bilinçli olarak Sosyal-Demokrat olmayanlar dışında, bütün ufak çevrelerin ya doğrudan Partiye girmesini yada Parti **çizgisini örnek alnıalarını sağla-**

yın. Onlardan programımızı kabul etmelerini ya - da bizimle bağlayıcı, örgütlü ilişkilere girmelerini istememeliyiz; tek başına devrimci duygu, yalnızca otokrasiye karşı verilen mücadeleyi destekleme isteği, — eğer Sosyal-Demokrat onlara gider, görüşlerimizi enerjik olarak sunarlarsa - olayların baskısı altında, bu sempatizan çevrelerini, önce Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin demokratik yardımcıları, sonra da güvenilir üyeleri olmaya dönüştürmek için yeterli olacaktır.

Yığınla insan var, ama adam yok-bu çelişkili formül, SosyalDemokrasinin örgütsel varlığı ile örgütsel ihtiyaçları arasındaki çelişmeyi oldukça açık biçimde belirtmektedir. Ve şimdi bu çelişme, özellikle daha çok göze çarpıyor: Her yanda oldukça sık, yeni güçler için yapılan coşkulu talepler ve örgütlerde adam yokluğundan yakınan sözler duyulurken, aynı zamanda, her yandan gelen sayısız çalışma teklifleri taze güçler ve özellikle işçi sınıfı arasındaki gelişme sürmektedir. Bu koşullar altında hâlâ adam kıtlığından yakınan bir pratik teşkilatçı, Büyük Fransız Devriminin aşamasında, 1793'de Fransa'da adam yok, Pigmeler kuşatmış etrafımızı diyen Madam Roland'a musallât olan kuruntunun kurbanı olmaktadır. Böyle konuşanlar, ağaçlar yüzünden ormanı görmeyenlerin yanlışına düşüyorlar; olayların kendilerini köre döndürdüğünü, bilinç ve faaliyetlerinde olaylara egemen olan devrimciler olmadıklarını, tersine olayların kendilerine egemen olup boyunduruğu altına aldığını itiraf ediyorlar. Böyle teşkilatçıların **emekliye ayrılmaları**, tecrübesizliklerinden doğan sakıncayı, gayretli çalışmaları ile telafi edecek

olan genç güçlere, meydanı bırakmaları daha iyi olur.

Devrimci Rusya'nın daha önce görmediği ölçüde bir insan bolluğu var. Hiç bir devrimci sınıf, bu günkü Rus proletaryası'nın karşılaştığı ölçüde, olağanüstü elverişli koşullarla karşılaşmadı. (geçici müttefikler, bilinçli dostlar ve isteği dışında yardımcı olanlar bakımdan) korkunç insan bolluğu var, yalnızca khvostist (kuyrukçu) fikir ve öğretileri bırakmak ve bütün alanı inisiyatife, «plânlara,» ve «girişimlere» açmak gerek. Ancak bundan sonra büyük, devrimci bir sınıfın temsilciliğine hak kazanacağız. Ve o zaman, Rusya proletaryası **büyük Rus devrimini** başlattığı gibi kahramanca tamamlayacaktır.

Vperyod, Sayı 9,
8 Mart (23 Şubat), 1905

Vperyod'da çıkan metne göre çevrilmiştir.

8 Proletarya Ve Köylülüğün Devrimci — Demokratik Diktatoryası

Sosyal Demokratların geçici devrimci hükümete katılma sorunu, olayların akışından çok, belirli bir çizgideki Sosyal Demokratların teorik çalışmaları sonucunda büyük ölçüde aydınlandı. Bu sorunu ilk kez ortaya atan Martinov'un görüşlerine karşı çıkan iki makaleden (dergimizin 13. ve 14. sayısında) sözediyoruz. Bununla birlikte, bu soruna duyulan ilgi o kadar derin ve yukarda sözü edilen görüşlerin yolaçtığı kavram kargaşası o kadar büyük ki, bu konuya bir kez daha girmek gerekli olmuştur. Yine de Sosyal Demokratlar, bu soruna, yakın bir gelecekte teorik bir cevap vermekten daha fazlasını yapacağımız ihtimalini öne sürülebilir; her halükarda parti, acil görevleri konusunda aydınlığa kavuşmalıdır. Bu konuda aydınlığa varılmadığı sürece, bocalamalardan ve kendine verilen kararlardan arınmış, tutarlı herhangi bir propaganda ve ajitasyon olamaz.

Tartışılan sorunun özünü yeniden koymağa çalışalım. Eğer istediğimiz, otokrasiden yalnızca tavizler koparmak değil, onu gerçekten yıkmaksa,

bir yandan gerçekten genel, doğrudan, eşit ve gizli oy temeli üzerinde seçilen bir Kurucu Meclisi toplantıya çağıracak olan, diğer yandan da seçimler sırasında gerçekten tam bir özgürlük sağlayabilecek konumda bulunan geçici bir devrimci hükümetin çarlık hükümetinin yerini alması için çalışmalıyız. Kısacası sorun, Sosyal Demokrat İşçi Partisinin böyle bir hükümete katılmasının doğru olup olmayacağından doğmaktadır. Bu sorun, ilk kez partimizin oportünist kanadının sözcüleri tarafından, özellikle Martinov tarafından 9 Ocak öncesinde ortaya atıldı; Martinov ve onunla birlikte **Iskra**, o zaman bu soruya olumsuz cevap vermişti. Martinov devrimci Sosyal-Demokratların kullandığı kavramları bir saçmalığın içine sürüklemeğe çalıştı; partimizin silahlı halk ayaklanmasının önderliğini üstlenmesi ve devrimi örgütleme yolundaki çalışmamızın başarılı bir sonuca ulaşması halinde, geçici devrimci hükümete katılmak zorunda kalacağımızı söyleyerek, bizleri **korkutmağa çalıştılar.** Bu katılma, iktidarın kabul olunmayan bir biçimde «ele geçmesi» anlamına gelecek, sınıf bilincine varmış hiçbir Sosyal Demokrat partinin hoş göremeyeceği «halis mulis bir Jaurescilik» olacaktır.

Böyle bir bakış açısı taşıyan bu kişilerin savları üzerinde duralım. Bu kişiler, Sosyal Demokrasinin geçici hükümete katılarak, iktidarı elegeçireceğini söylüyorlar; bunlara göre proletarya partisi olarak Sosyal Demokrasi, azami programını uygulamağa, yani sosyalist devrimi gerçekleştirmeğe çalışmadan iktidarı elinde tutamaz. Bu hükümet, böyle bir girişim içinde, bu dönemde başarısızlığa uğrayacak, itibarını yitirecek ve gericilerin ekme-

ğine yağ sürülecektir. Bundan dolayı Sosyal Demokratların geçici bir devrimci hükümete katılmaları kabul olunamaz.

Bu savın temelinde bir kavram kargaşası vardır; demokratik devrim sosyalist devrimle, cumhuriyet uğruna mücadele (asgari proğramımızın tümü dahil) sosyalizm mücadelesi ile karıştırılmıştır. Eğer Sosyal Demokrasi, sosyalist devrimi acil hedefi yapmağa kalkışırsa, şüphesiz kendini güçten düşürür. Sosyal Demokrasinin sürekli olarak mücadele ettiği «Sosyalist-Devrimcilerin» belirsiz ve bulanık fikirleri tümüyle bu türdendir. Bu nedenle Sosyal Demokrasi, Rusya'da patlak vermek üzere olan devrimin burjuva mahiyetini sürekli vurgulamıştır ve demokratik asgari program ile sosyalist azami program arasındaki net bir sınır çizgisi üzerinde ısrarla durmuştur. Bazı Sosyal Demokratlar devrim döneminde kendiliğindenliğe kapılma eğilimi göstererek bunların hepsini unutabilir, ama bütün olarak parti asla unutmaz. Bu hatalı görüşün yandaşları, olayların akışı içinde Sosyal Demokrat Partinin sosyalist devrimi gerçekleştirmeğe koyulmak zorunda kalacağına inanarak, kendiliğindenliği putlaştırıyor. Bu böyle olsaydı, programımız yanlış ve, kendiliğindenliğe tapınanların tam korktukları biçimde, «olayların akışından» kopuk olurdu; onlar programımızın doğru olmasından korkuyorlar. Ama (makalelerimizde psikolojik açıklamasını yapmağa çalıştığımız) bu korku bir temele kesinlikle dayanmamaktadır. Programımız doğrudur. Ve şüphesiz zaman geçtikçe, olayların akışı gittikçe daha kesin biçimde bunu doğrulayacaktır.

Cumhuriyet uğruna şiddetli bir kavgaya girişme gibi kaçınılmaz bir zorunluğu bize «yükleyen» ve kuvvetlerimize, yani proletaryanın siyasal açıdan faal kuvvetlerine bu yönde rehberlik eden, işte olayların bu akışıdır. Demokratik devrimde, kaçınılmaz olarak, (gerçek ihtiyaçları asgari programımızın tamamlanmasını gerektiren) küçük burjuvazi ve köylülük içinden müttefikler bulmağa bizi zorlayacak olan, olayların bu akışıdır; azami programa geçişin çok hızlı olacağı yolunda beslenecek herhangi bir kaygı bütünüyle saçmadır.

Diğer yandan, küçük burjuva demokratları arasından çıkacak gerçek müttefikler, yine de, belirli bir çizgideki Sosyal Demokratlar arasında, «Jauresciliğe düşme» korkusu türünden yeni kuşkular yaratıyor. Burjuva demokratlarıyla birlikte bir hükümete katılmak, Amsterdam Kongresinin bir kararıyla yasaklanmıştır; yasaklanan Jaurescilikti, yani proletaryanın çıkarlarına bilinçsizce ihanet edilmesi, proletaryanın burjuvazinin çanak yalayıcısı durumuna düşürülmesi, gerçekte burjuva toplumu içinde kesinlikle elde edilemiyecek olan iktidar düşüyle proletaryanın ayartılmasıdır.

Böyle bir akıl yürütme çok yanıltıcıdır. Bu durum, bu tür akıl yürütenlerin olumlu kararları, anlamlarını kavramadan hatırladıklarını göstermektedir; bu kişiler Jauresciliğe karşı çıkan bir kaç beylik sözü ezbere öğrenmişler, ama onları hakkıyla değerlendirememiş, bunun için de bunları yerinde kullanamamışlardır; uluslararası devrimci Sosyal Demokrasinin yakın tarihlerde çıkardığı derslerin özünü değil, biçimini öğrenmişlerdir. Jauresçiliği diyalektik materyalizm açısından yar-

gılamak isteyen biri, subjektif niyetlerle objektif tarihsel koşullar arasında net bir çizgi çekmek zorundadır. Subjektif olarak, Jaures, burjuva demokratlarıyla bir ittifaka girerek cumhuriyeti kurtarmak istemekteydi. Bu «deneyin» objektif koşulları ise, Fransa'da cumhuriyetin yerleşmiş bir olgu olduğu ve hayati bir tehlikeyle karşı karşıya bulunmadığıydı; işçi sınıfı, bağımsız bir siyasal sınıf örgütü geliştirmek için her fırsata sahipti, ama kısmen önderlerindeki parlamenter sahtekarlığın etkisi altında bulunduğu için, işçi sınıfı bu avantajdan tümüyle yararlanmıyordu; gerçek pratikte, tarih, uzun süredir işçi sınıfının önüne objektif olarak sosyalist devrimin görevlerini koyuyordu ve Millerand beylik sosyal reform sözleriyle proletaryayı bu görevlerden **caydırmak** istiyordu.

Şimdi de Rusya'yı ele alalım. Subjektif olarak, **Vperyod**'cular yada Parvus gibi devrimci Sosyal Demokratlar, devrimci burjuva demokratlarıyla bir ittifaka girerek cumhuriyetin kurulmasını sağlamak istiyor. Objektif koşullar ise, Fransa'dakilerden gecenin gündüzden farklı olduğu ölçüde farklıdır. Objektif olarak, olayların tarihsel akışı, Rus proletaryasının önüne esas olarak demokratik burjuva devriminin başarılması görevini sürmüştür (bu devrimin tüm içeriğini, lafı uzatmamak kaygısıyla, cumhuriyet adı altında özetliyoruz), bir bütün olarak halkın karşısında, yani bütün bir küçük burjuva ve köylülük kitlesi karşısında, bu görev durmaktadır; böyle bir devrim olmadan, sosyalist devrim için bağımsız bir sınıf örgütlenmesinin oldukça yaygın bir biçimde gelişmesi düşünülemez.

Objektif koşullar arasındaki bu farkın bütü-

nünü gözünüzün önünde somut olarak canlandırmağa çalışın ve bize söyleyin: belirli kelimelerin benzerliği, belirli bilgiler arasındaki benzeşme ve subjektif niyetlerin aynı olmasından kalkınarak, koşullar arasındaki bu farkı unutan kişiler hakkında ne düşünmek gerek?

Fransa'da, Jaurès, cumhuriyeti savunmak gibi yalnış bir subjektif bahane ile burjuvazinin sosyal reformlarına bağlılık göstermiş olduğu için, biz Rus Sosyal Demokratları, cumhuriyete ulaşmak için verilecek ciddi mücadelenin bütününden vazgeçmek zorundaymışız! Yeni-Iskracıların derin hikmeti tamamen bu hesaba gelmektedir.

Gerçekten de, proletarya açısından, küçük burjuva kitleleriyle bir ittifak kurmadan cumhuriyet için mücadelenin düşünülemiyeceği açık değil midir? Proletarya ile köylülüğün devrimci diktatoryası olmadan, bu mücadelenin başarıya ulaşacağı konusunda en küçük bir umudun bile beslenemiyeceği açık değil midir? Tartışılan savın temel eksikliklerinden biri, bu savın cansızlığı, basmakalıp olma niteliği ve devrimci durumu yalnış değerlendirmesidir. Cumhuriyet için mücadele ederken, bir yandan da devrimci demokratik diktatoryadan vazgeçmek, Oyama'nın Mukden'de Kuropatkin'e karşı savaşmağa karar verip de, kenti almak niyetini peşin olrak reddetmesine benzer. Eğer biz devrimci halk, yani proletarya ve köylüler, otokrasiye karşı «birlikte döğüşmek» istiyorsak, ona karşı sonuna dek birlikte savaşmalı, ona birlikte son vermeli ve onu yeniden kurma yolundaki kaçınılmaz girişimlerin püskürtülmesi için birlikte karşı koymalıyız! (Doğabilecek yalnış anlamalardan kaçınmak için, cumhuriyetten yalnız-

ca bir hükümet biçimini değil, asgari programımızda öngörülen demokratik değişimlerin tümünü anladığımızı belirtmek gerek.) İnsanın olayları sıçramalar olmadan tasarlaması ve olayları sürekli yukarı doğru, yavaş yavaş ilerleyen düz bir çizgi şeklinde görmesi için, bir okul çocuğundaki tarih anlayışına sahip olması gerekir; şöyle ki, önce liberal büyük burjuvazinin sırası gelecektir- otokrasiden sağlanan önemsiz tavizleri; sonra devrimci küçük burjuvazinin sırası - demokratik cumhuriyet; ve en sonunda proletaryanın sırası gelecektir - sosyalist devrim. Bu tablo, bütünü itibariyle doğrudur, Fransızların deyimiyle *à la longue* doğrudur - ve bu tablo yüzyıldan fazla bir dönemi kucaklamaktadır (örneğin Fransa'da 1789 -1905 arasındaki dönemi); ama bunu, bir devrim döneminde eylem planının tek kalıbı olarak ele almak için, insanın iyi bir filistenizm virtüozu olması gerek. Eğer bu aşamada bile, Rus otokrasisi, yavan bir anayasa ile kendini kurtararak, bir çıkış yolu bulmayı beceremezse, yalnız sarsılmakla kalmayıp, gerçekten **yıkılırsa**, o zaman, acıktır ki, bütün ilerici sınıfların içlerindeki devrimci enerjiyi bu kazancı savunmak için korkunç bir çabayla harcaması gerekecektir. Ve «bu savunma», proletarya ile köylülüğün devrimci diktatoryasından başka birşey olmayacaktır! Şimdi ne kadar fazla şey kazanırsak ve bu kazançları ne şevkle savunursak, gelecekteki kaçınılmaz gericilik o kadar az şeyi yeniden elde edecek, aradaki gerici dönem o kadar kısa olacak ve bizden sonra gelecek olan proletarya savaşçılarının görevi de o kadar kolay olacaktır.

Ama daha mücadele başlamadan, elde cetvel,

peşin olarak gelecekte elimize geçireceğimiz şeyleri çok küçük bir parçayla sınırlamağa kalkışan Ilovaisky türünden kimseler çıktı - bu kimseler otokrasinin çöküşünden önce, hattâ 9 Ocak olaylarından bile önce, Rusya'daki işçi sınıfını akıllarınca korkunç bir devrimci demokratik diktatorya öcüsüyle korkutmağa çalıştılar! Ve cetvelli şövalyeler, devrimci Sosyal Demokratlığa sahip çıktılar...

Bu baylar devrimci burjuva demokratlarıyla birlikte geçici hükümete katılmak, burjuva düzenini onaylamak anlamına gelir diye ağlıyorlar; bu, hapisanelerin ve polisin sürmesini, işsizliğin ve yoksulluğun, özel mülkiyetin ve fuhuşun sürmesini onaylamak anlamına geliyormuş. Bu sav anarşist yada Narodniklerin görüşleriyle aynı değerdedir. Sosyal Demokratlar, temelde burjuva siyasal özgürlüğü olan siyasal özgürlük için mücadeleden vazgeçmezler. Sosyal Demokratlar, burjuva düzenin bu «onaylanması»na tarihsel bakış açısından bakarlar. Feuerbach'a, Bücher'in, Vogt ve Moleschott'un materyalizmini onaylayıp onaylamadığı sorulduğunda şöyle cevap vermişti: geriye doğru materyalistlerle tamamen aynı düşüncedeyim, ama ileri doğru asla. Sosyal Demokratların burjuva sistemini onaylaması da esas olarak bu türdendir. Onlar, cumhuriyetçi demokratik burjuva düzeni serfliğin sürdüğü otokratik burjuva düzenine yeğ tutarak onayladıklarını söylemekten asla korkmadılar, ve korkmayacaklar da. Ama Sosyal Demokratlar, burjuva cumhuriyeti yalnızca sınıf egemenliğinin son biçimi olduğu için, proletaryanın burjuvaziye karşı verdiği mücadele açısından en elverişli arenayı sağladığı için «onaylarlar»; onu, bu düzen-

deki hapisane ve polisten, özel mülkiyet ve fuhuştan dolayı değil, bu uyuşturucu kurumlara karşı mücadeleye izin veren boyutlarından ve özgürlüğünden dolayı onaylarlar.

Geçici devrimci hükümete katılmamızın Sosyal Demokrasi açısından tehlikeler yaratmayacağını elbette savunmuyoruz. İçinde tehlikeler barındırmayan hiçbir mücadele yöntemi ve hiçbir siyasal durum yoktur ve olamaz da. Eğer devrimci sınıf içgüdüsü yoksa, eğer bilimsel bir düzeyde bütünsel bir dünya görüşü yoksa, (yeni **Iskra**'daki arkadaşlarımızdan özür dileyerek) eğer kafalarının içinde beyin yoksa, o zaman, grevlere katılmak bile tehlikelidir - Ekonomizme götürebilir; parlamenter mücadeleye girişmek mi - parlamenter avanaklıkla son bulabilir; Zemstvo'daki liberal demokratları desteklemek mi — «bir Zemstvo kampanyası planına» yol açabilir. O zaman Jaurès ve Aulard'ın Fransız Devrimi üzerine son derece yararlı olan yazılarını okumak bile tehlikeli olacaktır - çünkü, bu yazılar Martinov'un iki diktatorya ile ilgil broşürüne yol açabilmektedir.

Açıktır ki, Sosyal Demokratlar bir an için bile olsa, proletaryanın küçük burjuvazi karşısındaki sınıfsal farklılığını unutursa, eğer aydınlardan oluşan herhangi bir güvenilmez partiyle zamansız ve yararsız bir ittifak oluşturursa, eğer Sosyal Demokratlar bir an için bile olsa, kendi bağımsız amaçlarını ve proletaryanın sınıf bilincinin ve kendi bağımsız sınıf örgütünün gelişmesine (her türlü siyasal koşullar ve zorunluklar altında, her türde, siyasal bunalım ve ayaklanma içinde) en büyük önemin verilmesi gerektiğini gözden kaçı-

rırsa, o zaman, geçici devrimci hükümete katılmak son derece zararlı olacaktır. Ama tekrar söylüyoruz, böylesi koşullar altında, her siyasal adım aynı derecede tehlikeli olurdu. Devrimci Sosyal Demokrasinin bugünkü acil görevleri nasıl ifade ettiğine bakılacak olursa, gerçekle bağlantılı birkaç basit değerlendirme, doğabilecek olan bu kuruntuların temelsizliğini ortaya koyacaktır. Kendimizden yada **Vperyod**'da bu sorunla ilgili olarak yayınlanan sayısız bildiriden, uyarı ve öğütten sözetmiyoruz; bu yazılar yerine Parvus'u tanık göstereceğiz. Parvus, Sosyal Demokratların geçici devrimci hükümete katılması gerektiği düşüncesini kabul etmektedir, ve asla unutmamamız gereken koşullar üzerinde, yani birlikte darbe vurmak, ama ayrı yürümek, örgütleri birleştirmemek, müttefikimize gelecekteki düşmanımız olarak bakmak, v.b. konusunda bizle aynı düşüncededir. Daha önceki makalemizde değindiğimiz için sorunun bu yanı üzerinde ayrıntılara girmeyeceğiz.

Sosyal Demokrasi açısından bugün gerçek siyasal tehlike, yeni-Iskracıların aradığı yerde yatmıyor. Tehlike, bizleri ürküten proletarya ile köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü düşüncesi değil, kuyrukçu ruh ve proletarya partisi üzerinde moral bozucu bir etki yapan ve ifadesini süreç-olarak-örgütlenme, süreç-olarak- silahlanma teorilerinin bütün çeşitlerinde bulan uyuşuklukta uzanmaktadır. başka yerde değil. Örneğin, Iskra'nın geçici devrimci hükümet ile proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatoryası arasında bir ayrım yaratmağa çalışan en son çabasını ele alın. Bu, cansız bir skolastiğin örneği değil

de nedir? Böyle ayrımlar icat eden kimseler güzel sözleri birbiri ardı sıralama yeteneğine sahip oldukları halde, düşünme yeteneğinden kesinlikle yoksundurlar. Gerçekte bu kavramlar, yasal biçimin sınıf muhtevası ile olan ilişkisi içinde kabaca birbirine dayanıyor. «Geçici devrimci hükümet»ten sözetmek, konunun anayasal yönünü, hükümetin kanundan değil, devrimden kaynaklandığını, yani geçici devrimci hükümetin gelecekteki Kurucu Meclis'in toplanmasını üstlenen ve sürekli olmayan bir hükümet olduğu olgusunu vurgulamak demektir. Ama biçim ne olursa olsun, kaynak ve koşullar ne olursa olsun, bir nokta yine de açıktır - geçici devrimci hükümet belirli sınıfların desteğini sağlamak zorundadır. Yalnızca bu basit doğruyu hatırlayan bir kimse, geçici devrimci hükümetin proletarya ile köylülüğün devrimci diktatoryasından başka birşey olamıyacağını kavrayacaktır. Bundan ötürü, **Iskra'**nın yaptığı ayrım, Partiyi yalnızca verimsiz tartışmalara sürükler ve onu Rus devrimi içindeki sınıf çıkarlarının somut bir analizini yapma görevinden uzaklaştırır.

Yada **Iskra'**nın başka bir savını ele alalım. «Yaşasın Devrimci Geçici Hükümet!» sloganından, dergi, şu öğretici sonucu çıkarıyor: «Yaşasın» kelimesi ile «hükümet» kelimesinin biaraya gelmesi dudakları kirletirmiş. Bu, aptalca bir gevezelikten başka nedir? Otokrasiyi devirmekten sözediyorlar, aynı zamanda devrimci hükümeti alkışlayarak kendilerini kirletmekten korkuyorlar! Şaşırtıcı gelecek ama, zorunlu olarak bir hükümeti içeren cumhuriyeti ve bir burjuva hükümetini - bundan hiçbir Sosyal Demokrat şüphe etmiyor - alkışlamakla kendilerini kirletmekten hiç korkmuyorlar.

O halde, geçici devrimci hükümeti alkışlamak ile demokratik cumhuriyeti alkışlamayı birbirinden nasıl ayırt edeceğiz? En devrimci sınıfın siyasal önderi olan Sosyal Demokrasi, incir yaprağı üzerinde titizlikle israr eden kansız ve isterik bir yaşlı kıza mı benziyor? Burjuva demokratik hükümetin temsil ettiği şeyi alkışlamak doğru da, geçici devrimci demokratik hükümeti alkışlamak mı yalnış?

Gözünüzün önüne getirin: St. Petersburg işçilerinin ayaklanması başarıya ulaşmış; otokrasi devrilmiş; geçici devrimci hükümet ilan olunmuş; silahlı işçiler, «Yaşasın Geçici Devrimci Hükümet!» diye bağırarak bunu kutluyor. Yeni-Iskracılar kenarda durmuş, iffetli göğüslerini döverken, tam bir ağırbaşlılık içinde tertemiz gözlerini göğe kaldırıyorlar ve şöyle diyorlar: «Şükürler olsun sana ki Tanrım, bu sefillere benzemiyoruz ve bu kelimeleri biraraya getirerek dudaklarımızı kirletmedik...»

Hayır yoldaşlar, bin kere hayır! Devrimci burjuva demokratlarıyla birlikte, hiçbirşeyin önünde duraksamadan, en şevkli biçimde cumhuriyetçi bir devrime katılarak kendinizi kirleteceğiniz gibi bir korkuya asla kapılmayın.

Böyle bir katılmanın yaratabileceği tehlikeleri abartmayın; bizim örgütlü proletaryamız, bu tehlikelerle başa çıkabilecek yeteneğe tümüyle sahiptir. Siyasal durgunluğun uyuşturucu ortamı ve barışla geçen on yıllara oranla, proletarya ile köylülüğün devrimci diktatoryası altında geçen aylar içinde çok daha başarılı olacağız. Eğer 9 Ocak'tan sonra Rus işçi sınıfı, siyasal kölelik koşulları altında bir milyon proleteri sağlam, disiplinli ve toplu

bir eylem için nasıl seferber edebilmişse, belirli bir devrimci demokratik diktatorya altında da, milyonlarca kent ve kır yoksulunu harekete geçirerek, Rusya'daki siyasal devrimi Avrupa'daki sosyalist devrimin başlangıcı yapabilecektir.

Vperyod, Sayı 14
12 Nisan (30 Mart), 1905.

9 | 1789 Örneği Devrim mi Yoksa 1848 Örneği Devrim mi?

Rus devrimiyle ilişkin önemli bir sorun şudur:

I. Bu devrim, çarlık hükümeti **tümüyle** devrilene ve bir cumhuriyet kurulana dek devam edecek midir?

II. Yoksa bu devrim, çarlık iktidarının kısıtlanmasıyla ve bir monarşist anayasayla mı sınırlı kalacaktır?

Başka kelimelerle ifade edecek olursak, 1789 örneği bir devrimle mi, yoksa 1848 örneği bir devrimle mi karşı karşıyayız? (1) (1789 ile 1848'in artık geri gelmeyecek biçimde ortadan kalkan sosyal, siyasal ve ulusararası koşullarının, herhangi biçimde tekrarlanabileceği yolundaki akıl almaz düşünceyi önlemek için **örnek** kelimesini kullanıyoruz.)

(1) N.B. Kimileri de, «yada 1871 örneği mi» diye ekliyebilir. Bu soru, Sosyal Demokrat **olmayan** bir çok kişi tarafından bize karşı yükseltilen muhtemel bir **itiraz** olarak düşünülmelidir.

Bir Sosyal Demokratın birinci şıkkı istemesi ve **onun için çalışması** gerektiği üzerine bir şüphe zorlukla beslenebilir.

Şu halde Martinov'un anlatım tarzı, sorunu tümüyle, bir kuyrukçunun beslediği daha ılımlı bir devrim isteğine indirgemektedir. Martinov'u o denli ürküten «tehlike», yani proletarya ile köylülüğün iktidarı ele geçirmesi II. örnekte bütünüyle safdışı edilmektedir. Bu durumda Sosyal Demokrasi ister istemez «muhalefette» kalacaktır- hatta **devrim karşısında bile** muhalefette kalacaktır. Martinov'un istediği gerçekte budur - devrime bile muhalefet durumunda kalmak.

Sorun, hangi örneğin gerçekleşme olasılığının daha yüksek olacağıdır.

Biz I. örneği tutuyoruz: (1) Rusya'da aşağı sınıflar arasındaki kızgınlık ve devrimci duygu, 1848 Almanya'sındakine oranlanamayacak ölçüde daha büyüktür. Bizdeki değişim daha **keskindir**; bizde otokrasi ile siyasal özgürlük arasında ara evreler olmamıştır (Zemstvo yönetimi bu türden sayılmamıştır); bizde despotizm el dokunulmamışcasına asyatiktir. (2) Bizdeki feci savaş, **şiddetli** bir çöküş ihtimalini yükseltmiştir, çünkü çarlık hükümeti bu savaşa bütünüyle batmıştır. (3) Bizde uluslararası durum daha lehtedir, çünkü Avrupa proletaryası Avrupa'nın taçlı başlarının Rus monarşisinin yardımına gelmesini imkansız kılacaktır. (4) Bizde sınıf bilincine ulaşmış partilerin, ve onların yayın ve örgütlenmesinin gelişimi, 1789, 1848, yada 1871'dekine oranla çok daha yüksek bir düzeydedir. (5) Bizde Polonyalılar ve Finliler gibi çarlık tarafından ezilen milliyetler, otokrasiye karşı yapılan saldırıya güçlü bir itiş sağlamaktadır.

(6) Bizde köylülük özellikle zor durumdadır, inanılmaz bir yoksulluk içindedir ve kesinlikle kaybedecek birşeyi yoktur.

Elbette bu yargılar mutlak değil. Bu yargılara karşı diğerleri konabilir: (1) Bizdeki feodal kalıntılar çok azdır. (2) Hükümet devrim tehlikesini sezme konusunda daha deneyli ve daha fazla kolaylığa sahiptir. (3) Devrimci patlamanın kendiliğindenliği, savaşla biribirine karışmıştır, savaş, devrimle ilişkisi bulunmayan sorumlar yaratmıştır. Savaş, savaş olmadan ayaklanacak güce sahip bulunmayan Rusya'daki devrimci sınıfların zayıflığını yansıtmaktadır (BK. Karl Kautsky, **Sosyal Devrim**). (4) Diğer ülkeler, bizim ülkemizdeki bir devrim için uyarıcı olmayayacaktır. (5) Rusya'dan kopmaya yönelen ulusal hareketler, muhtemelen Rus büyük ve küçük burjuvazisinin büyük bölümünü devrimimizden koparacaktır. (6) Bizde proletarya ile burjuvazi arasındaki zıtlık, 1789, 1848 yada 1871'dekine oranla çok daha derindir bundan ötürü, burjuvazi bir **proletarya** devriminden daha fazla korkacak ve kendini gericiliğin kollarına atmağa daha fazla hazır olacaktır.

Bu lehteki ve alehteki görüşlerin ağırlığını doğal olarak yalnızca tarih tartabilir. Sosyal Demokrat olarak görevimiz, **ana** görevimizi —proletaryanın bağımsız örgütlenmesini — asla gözden yitirmeden burjuva devrimini gideceği ölçüde ileri iteklemektir.

Martinov'un kafasının karıştığı yer budur: Devrimin tamamlanması, iktidarın proletarya ve yoksul köylülük tarafından ele geçirilmesi demektir. **Bu sınıflar** bir kez iktidara geldi mi, **sosyalist**

devrimi gerçekleştirmeğe çalışmaktan başka bir şey yapamaz. **Bundan dolayı,** iktidarın ele geçirilmesi, demokratik devrimde önce bir adım olma durumundan, koşulların zorlaması sonucunda ve demokratik devrime katılanların isteğine rağmen (ve bazen onlar farkında olmadan), sosyalist devrime **dönüşecektir. Ve burada başarısızlık kaçınılmazdır.** Eğer sosyalist devrim yolunda çabaların başarısızlığa uğraması kaçınılmazsa (1871'de Paris'teki ayaklanmanın kaçılmaz yenilgisini önceden gören Marx gibi), proletaryaya **ayaklanmamasını,** beklemesini ve örgütlenmesini **tavsiye etmek** zorundayız, **reculer pour mieux sauter** (2).

Martinov'un **düşüncesinin** (ve yeni **Iskra'nın**ki de) özü bundan ibarettir, bu düşünceyi kendi mantıksal sonucuna ulaştırmaktan acizdir.

Mart-Nisan 1905'de yazıldı.
İlk kez 1926'da yayınlandı.

(2) Reculer pour mieux sauter: daha iyi sıçramak için geri adım atmak.

10 Sosyal Demokrasi Ve Geçici Devrimci Hükümet

I

«Kahrolsun Otokrasi!» sloganı bundan daha beş yıl önce, Sosyal Demokrasinin bazı temsilcileri tarafından zamansız bulunmuştur. İşçi kitlelerinin bu sloganı anlayamayacağı ileri sürülüyordu. Bu kişiler çok yerinde olarak, oportünist diye nitelendi. Bu sorun onlara birçok kez anlatıldı. Ve sonunda bu kişilerin hareketin peşinden sürüklendikleri; partinin sınıf öncüsü, işçi sınıfının önderi ve örgütleyicisi olarak yüklendiği görevleri; partinin hareketin bütünü, temelleri ve temel amaçları bakımından işçi sınıfının temsilcisi olduğunu anlamadıkları açığa çıktı. Günlük işler işçi sınıfı hareketinin temel amaçlarını bir süre için gölgeleyebilir, ama bu amaçlar savaşan proletaryaya yol gösteren bir yıldız olarak önemlerini hiçbir zaman yitirmezler.

Ve şimdi, devrim ateşinin bütün ülkeye yayıldığı, otokrasinin yakın bir gelecekte yıkılmasının kaçınılmaz olduğuna en şüpheci kişilerin bile

inandıkları günler gelmiştir. Ama tarihin acı bir oyunuyla Sosyal Demokrasi, gerici ve oportünist çabalar sonucunda bir kez daha hareketin gerisine itilmek, hareketin yüklendiği görevler küçümsenmek ve attığı sloganlar bulandırılmak isteniyor. Böylesi çabalara girişenlerin temsilcileri ile polemiğe girmek artık bugünün görevi olmuş (Parti içindeki polemiklerden hoşlanmayan birçok kişinin böyle düşünmemesine karşın) ve bu tartışma pratik açıdan son derece büyük bir önem kazanmıştır. Çünkü acil siyasal görevlerimizi gerçekleştirme hedefine yaklaştığımız ölçüde, bu görevleri son derece açık bir biçimde kavrama ihtiyacı da daha büyüyecek ve bu sorun konusundaki tüm belirsizlikler, açık olmayan yanlar ve mantıksızlıklar da o kadar zararlı olacaktır.

Ve mantıksal sonuçlara varmaktan kaçınma tutumu yeni **Iskra** ve **Rabocheye Dyelo** kampındaki Sosyal Demokratlar arasında hâlâ yaygındır. Kahrolsun Otokrasi! Bunu herkes kabul ediyor. Yalnız Sosyal Demokratlar değil, şimdi yaptıkları açıklamalara inanılabilirse, bütün demokratlar, hatta liberaller. Peki, bunun anlamı nedir? Mevcut hükümetin yıkılması nasıl gerçekleşecek? **Osvobozhdeniye** dergisini çıkaranların bile, dolaysız, eşit ve genel oy hakkı talebiyle birlikte, slogan olarak ileri sürmeye hazırlandığı (Bk. **Osvobozhdeniye**'nin 67. sayısı) Kurucu Meclis'i toplantıya kim çağıracak? Böyle bir meclis için yapılan ve tüm halkın çıkarlarını yansıtan, özgür seçimlerin gerçek güvencesi nasıl sağlanacaktır?

Bu sorulara açık ve kesin bir yanıt verme konusunda yalnışa düşenler, «Kahrolsun Otokrasi!» slonganının anlamını kavrayamıyacaklardır. Ve

bu sorular kaçınılmaz biçimde, derhal, geçici devrimci hükümet sorununu karşımıza çıkaracaktır. Otokrasi yönetimi altında, Kurucu Meclis için yapılan gerçekten özgür, herkesin katılabildiği seçimlerin, gerçekten genel, eşit, doğrudan ve gizli oy esasına göre yürütülmesini temin etmenin yalnızca ihtimal dışı olmakla kalmadığını, bunun asla mümkün olamayacağını anlamak güç birşey değil. Eğer otokratik hükümetin derhal devrilmesi yolunda ciddi olarak pratik bir talep ileri sürüyorsak, yıkılmasını istediğimiz hükümetin yerini almasını istediğimiz **diğer hükümetin nasıl birşey** olduğu konusunda kafamızı açıklığa kavuşturmalıyız. Başka sözcüklerle ifade edecek olursak, Sosyal Demokrasinin geçici devrimci hükümete yönelik çabasının ne olması gerektiğini düşünmekteyiz?

Bugün Sosyal Demokrasi içindeki oportünistler, örneğin yeni Iskra'cı lar bu sorun üzerinde paritiyi geriye itmeğe çalışıyorlar, tıpkı Rabocheye Dyelo'cuların beş yıl önce genel olarak siyasal mücadele sorunu üzerinde yaptıkları gibi. Bu konuda ileri sürülen gerici düşünceler Martinov'un **İki Diktatorya** adlı broşüründe iyice geliştirildi. Bu broşürde ileri sürülen düşünceler **Iskra'nın** 84. sayısında benimsendi salık verildi, ve okurlarımızın dikkatini derhal bu broşür üzerine çektik.

Broşürün daha başlangıcında Martinov bizi aşağıdaki dehşetli ihtimalle korkutmağa çalışıyor: Eğer «Lenin'in düşlediği gibi, güçlü, devrimci bir Sosyal Demokrat örgüt otokrasiye karşı genel, silahlı bir halk ayaklanması düzenler ve bunda başarıya ulaşırsa; devrim sonrasında halkın genel

iradesinin, bu partiyi geçici hükümet olarak atayacağı açık değil midir? Halkın, devrimin o andaki kaderini diğer bir partiye değil de, yalnızca bu partiye teslim edeceği açık değil midir?»

İnanılmaz bir şey ama gerçek bu. Rus Sosyal Demokrasisi tarihi gelecekte, Sosyal Demokrasi içindeki jirondenlerin daha Rus devriminin yeni başladığı bir sırada, devrimci proletaryayı böyle bir manzara ile **korkutmağa çalıştığını** şaşkınlık içinde kaydedecek! Martinov'un broşürünün bütün içeriği, bu arada yeni **Iskra'**daki makale ve yazıların tümü bu manzaranın «dehşetini» yansıtmayı amaçlıyor yalnızca. Yeni Iskra'cıların bu ideolojik önderi jakobinizm, bakuninizm, tkaçovizm ve bütün diğer korkunç izmler gülyabanisinin «iktidarı ele geçirmesinden» korkmakta ve devrimin kıyısında kalan koca karılar büyük bir hırs içinde yeni yetme devrimcileri bunlarla korkutmaktadır. Ve doğal olarak bu iş de Marx ve Engels'ten alıntılar yapılarak yürütülüyor. Zavallı Marx ve Engels, böyle alıntılar yapılarak eserleri ne kötü amaçlar için kullanılıyor! «Her sınıf mücadelesi siyasal bir mücadeledir» formülünün, siyasal görevlerimiz ile siyasal ajitasyon ve mücadele yöntemlerimizin sınırlılığını ve geriliğini **haklı çıkarmak** için nasıl kullanıldığını hatırlıyorsunuz. Bu kez kuyrukçuluk adına tanık olarak gösterilen Engels olmaktadır. Engels **Almanya'da Köylü Savaşı** adlı kitabında şunları söylüyordu:

«Aşırı bir partinin önderinin karşılaşabileceği en kötü şey, temsil ettiği sınıfın egemenliği ve bu egemenliğin gerektirdiği tedbirlerin gerçekleştirilmesi açısından hareketin olgun olmadığı bir dönemde hükümeti devralmak zorunda kalmasıdır.»

Bizim kuyrukçu yazarımızın, Engels'in demek istediğini nasıl saptırdığını açıkca görebilmek için, alıntı yaptığı bölümün girişini biraz dikkatle okumak yeterli olacaktır. Engels, **bir sınıfın egemenliğini sağlayan iktidardan sözediyor**. Bu açık değil mi? Bu formül proletaryaya uygulandığında, sonuç olarak **proletaryanın egemenliğini sağlayan** bir iktidar, yani sosyalist devrimin yürümesi için kullanılan bir proletarya diktatörlüğü anlamına gelmektedir. Martinov bunu anlamıyor, otokrasinin yıkılma dönemindeki geçici devrimci hükümet ile burjuvazinin yıkılma dönemindeki proletaryanın zorunlu egemenliğini birbirine karıştırıyor, proletarya ile köylülüğün demokratik diktatörlüğü ile işçi sınıfının sosyalist diktatörlüğünü biribirine karıştırıyor. Alıntı yapılan parçanın devamını okursak, Engels'in düşüncesi daha fazla açıklık kazanacaktır. Engels, «aşırı partinin önderi,» diyor, «hareketin çıkarı uğruna, yabancı bir sınıfın çıkarlarını gerçekleştirmek ve kendi sınıfını ise boş sözler ve vaadlerle, yabancı sınıfın çıkarlarının kendi sınıfının çıkarları olduğuna yeminler ederek oyalamak zorundadır. Bu yalnış tutuma düşen herkes, kurtuluşu olmayan bir biçimde yenilir.»

Altını çizdiğimiz parçalar Engels'in, bir önderin «kendi» sınıfının gerçek çıkarlarını ve devrimin gerçek sınıfsal içeriğini değerlendirememesinden doğan yanlış tutumu üzerinde ısrarla durarak eleştirdiğini açıkca göstermektedir. Bizim Martinov'un keskin zekasını bu konuda daha da aydınlatmak için basit bir örnek vereceğiz. «Emeğin» çıkarlarını yansıttıklarına inanan Narodnaya Volya grubunun yandaşları, gelecekteki

Rus Kurucu Meclisindeki köylülerin yüzde doksanının sosyalist olacağı yolunda kendi kendilerine ve başkalarına teminat verirken, kendilerini kaçınılmaz biçimde siyasal iflasa götüren yanlış bir tutum takınıyorlardı, çünkü bu «boş sözler ve yeminler» nesnel gerçekliğe ters düşmekteydi. Gerçekte onlar burjuva demokratların, yani «yabancı bir sınıfın» çıkarlarını ileri sürüyorlardı. Değerli Martinov, biraz olsun aydınlanmağa başlamadınızmı hâlâ? Sosyalist Devrimciler, Rusya'da yapılması kacınılmaz olan tarımsal reformları «sosyalizasyon,» «toprağın halka devrolunması,» ve «toprak tasarrufunda eşitliğin» başlaması olarak gösterirken, yanlış bir tutum takındılar, bu tutumun onları kaçınılmaz bir siyasal iflasa götürmesi zorunluydu, çünkü amaçladıkları bütün bu reformlar, gerçekte diğer bir sınıfın, yani küçük burjuvazinin egemenliğini sağlayacaktı; öyle ki devrimin hızlı geliştiği ölçüde, ortaya attıkları boş sözler, vaadler ve yeminler de gerçek tarafından daha hızlı biçimde çürütülecektir. Bu noktayı hâlâ anlıyamıyor musunuz pek değerli Martinov? Engels'in düşüncesinin özünü, devrimin gerçek tarihsel görevlerini tanımamanın ne kadar zararlı olduğuna yapılan işaretin oluşturduğunu, ve bundan ötürü Engels'in sözlerinin «Naradnoya Volya» grubunun mirasçılarına ve «Sosyalist Devrimcilere» uygulanabileceğini hâlâ kavrayamıyor musunuz?

II

Engels, proletarya önderlerinin devrimin prole-

ter olmayan karakterini yalnış değerlendirmeleri tehlikesine işaret ediyor; ama bizim aklı başında Martinov'umuz bundan, kendilerini programları, taktikleri (yani bütün propaganda ve ajitasyon) ve örgütleriyle devrimci demokrasiden ayıran proletarya önderlerinin, devrimci cumhuriyet kurulurken yönetici bir rol üstlenebilecekleri tehlikesini çıkarıyor. Engels tehlikeyi, devrimin sözde sosyalist karakteri ile demokratik karakterini birbirine karıştırmada görürken, bizim aklı başında Martinov'umuz bundan, burjuva egemenliğinin son biçimi ve proletaryanın burjuvaziye karşı verdiği sınıf mücadelesi açısından en iyi yönetim biçimi olan demokratik cumhuriyet kurulurken, proletaryanın köylülükle birlikte bilinçli olarak diktatorya uygulayabileceği tehlikesini çıkarıyor. Engels bir şey söylerken başka şey yapmanın, bir sınıfın egemenliğini vaadderken gerçekte başka bir sınıfın egemenliğini sağlamak gibi yalnış ve aldatıcı bir tutum takınmanın tehlikesini görüyor. Engels böyle yalnış bir tutum sonucunda doğan kaçınılmaz siyasal çöküşü görürken, bizim aklı başında Martinov'umuz bundan, proletarya ve köylülüğün gerçekten demokratik bir cumhuriyetin kurulmasını sağlamalarına, demokrasi yanlısı burjuvaların izin vermeyeceği tehlikesinin varlığı gibi bir sonuç çıkarıyor. Bizim aklı başında Martinov'umuz kafasını kesse, **böyle** bir çöküşün, yani proletarya önderliğinin ve gerçekten demokratik bir cumhuriyet uğruna mücadele veren binlerce proleterin yenilgisinin siyasal bir iflas değil, fizilsel bir çöküş olduğunu, siyasal açıdan tam tersine, bunun proletaryanın önemli bir siyasal zaferi, yani özgürlük mücadelesinde hegomanya

kurmayı başarması demek olacağını anlayamaz. Engels, kendi sınıfının yolundan bilinçsizce ayrılıp, yabancı bir sınıfın yoluna geçen bir kimsenin siyasal iflasından sözediyor, oysa bizim aklı başında Martinov'umuz Engels'ten büyük saygı içinde alıntılar yaparak, kendi sınıfının emin yolunda yürüyerek ilerleyen birinin iflasından sözediyor.

Devrimci Sosyal Demokrasinin bakış açısı ile kuyrukçuluk arasındaki ayrılık çarpıcı biçimde açığa çıkmıştır. Martinov ve yeni **Iskra**, proletaryanın köylülükle birlikte omuz vermeğe çağrıldığı görevden ürküyor —bu, en radikal demokratik devrimi gerçekleştirme görevidir; Sosyal Demokrasinin bu devrimde önderliği üstlenmesinden ürküyorlar, ve böylece farkında olmadan da yapsalar, proletaryanın çıkarlarını, burjuva demokratların eline teslim ediyorlar. Marx'ın bir hükümet partisi değil, **gelecekteki** muhalefet partisi olmaya hazırlanmamız gerektiği yolundaki doğru düşüncesinden, Martinov **bugünkü** devrimin kuyrukçu muhalefetini oluşturmamız gerektiği sonucunu çıkarıyor. Bu, kendisindeki siyasal düşünme yeteneğinin vardığı bir sonuçtur. Okuyucularımızın irdelemesini şiddetle salık verdiğimiz akıl yürütme çizgisi aşağıdaki gibidir:

«proletarya, sosyalist devrimi gerçekleştirene değin, devlet içinde siyasal iktidarı bütün olarak yada kısmen ele geçiremez. Bizi opòrtünist Jauresçilikten ayıran tartışılmaz önerme budur...» (Martinov, a.g.e.,s.58) - ve saygıdeğer Martinov'un sorunun bütününün ne olduğunu kavrama yeteneğinden yoksun olduğunu gösteren de bu önermedir diye ekliyebiliriz. Sosyalist devrime karşı

koyan bir hükümete proletaryanın katılması ile proletaryanın demokratik devrime katılmasını biribirine karıştırmak, gerçeği umutsuz biçimde kaçırmak demektir. Bu, komüncüleri katleden Galiffet'nin kabinesine Millerand'ın katılması olayı ile, Varlin'in cumhuriyeti savunan ve koruyan Komün'e katılması olayını biribirine karıştırmaya benzer.

Dinleyin ve yazarımızın nasıl bir karışıklık içine düştüğünü görün:

«Ama (bu durumda) önümüzdeki devrimin burjuvazinin **tümünün isteğine karşı** herhangi bir siyasal biçimi gerçekleştiremiyeceği açıktır, çünkü bugün çırak olan yarın usta olacaktır...» (İtalikler Martinov'un.)

Birinci olarak, yukardaki cümlede proletarya iktidarına genel olarak, hatta sosyalist devrim düzeyinde değinilirken, neden yalnızca siyasal biçimlerden sözedilmektedir? Yazar neden ekonomik biçimlerin gerçekleşmesinden sözetmiyor? Çünkü bu noktayı atlayarak, sosyalist devrimden demokratik devrime sıçramıştır. İkinci olarak, yazar bu durumda, yinede **tout court** (kestirmeden) «burjuvazinin tümünün isteğin» den sözederken kesinlikle yanılmaktadır, çünkü kendini mutlakiyetin baskısından yeni kurtaran burjuvazinin çeşitli katlarının istekleri de farklı farklıdır, bu demokratik devrim döneminin ayırıcı özelliğidir. Demokratik devrimden sözederken, devrimi yalın bir «proletarya-burjuvazi» zıtlığı içinde sınırlamak çok saçma bir şey olacaktır, çünkü bu dönemde toplumun büyük bir bölümü fiilen burjuvazi ile proletarya arasında yeralmaktadır ve çok geniş bir küçük burjuva, köylülük tabakasın-

dan oluşmaktadır; demokratik devrim, toplumun gelişimi içinde böyle bir dönemi belirtmektedir. Bu geniş tabakanın, demokratik devrimin henüz tamamlanmaması nedeniyle, siyasal kalıpları gerçekleştirme konusunda, sözcüğün dar ve gerçek anlamıyla «burjuvaziden» çok, proletarya ile ortak çıkarları vardır. Bu basit şeyin yanlış anlışılması, Martinov'un içine düştüğü karışıklığın başlıca nedenidir. Devam edelim:

«Bu durumda, proletaryanın devrimci mücadelesi burjuva unsurların çoğunluğunu korkutarak, tek bir sonuca yolaçabilir —mutlakiyetçi rejimin eski biçimiyle yeniden kurulmasına... ve elbette, proletarya bu muhtemel sonuç karşısında durmayacaktır; en kötüsü, dağılmakta olan otokratik rejim, uyduruk bazı anayasal haklarla yeniden canlanma ve güçlenme eğilimi gösterirse, burjuvazinin bu korkusu artık hiç önlenemiyecektir. Yine de proletaryanın kavgaya girerken, bu en kötü sonucu gözünden ırak tutmayacağı açıktır.»

Bir şeyler anlayabildiniz mi sevgili okuyucu? Eğer uyduruk anayasal haklar tanınırsa, proletarya burjuvazinin, mutlakiyetçi rejimin yeniden korulmasına yolaçan korkusunu önleyemezmiş! Bu şu anlama gelir: Martinov'la tek başına bir günlük konuşma gibi bir belânın tehditi altındayım, bu durumda ben de en kötüsü de olsa, Martinov ve Martov'la iki günlük konuşmaya yol açacak yıldırma harekâtına başvuracağım. Abuk sabuk saçma sapan bir şey bu bayım!

Burada sözünü ettiğimiz saçmalıkları yazarken Martinov'un yakalandığı düşünce biçimi şuy-

du: Eğer demokratik devrim döneminde, proletarya burjuvaziyi korkutmak için sosyalist devrim tehditini kullanırsa, bu yalnızca, bugün elde olunan demokratik kazançları da zayıflatacak olan bir tepkiye yolaçabilir. Hepsi bu kadar. Elbette bu kadar büyük aptallık yapılırsa ne mutlakiyetçi rejimin eski biçimiyle kurulması, ne de proletaryanın hazırlıklı oluşu, bir sorun olur. Bütün bunlar bizi, demokratik devrimle sosyalist devrim arasında Martinov'un atladığı farkı ve demokratik devrimi destekleyebilecek, ama bugün için sosyalist devrimi desteklemesi mümkün olmayan geniş köylü ve küçük burjuva tabakalarının varlığını yeniden ele almağa itiyor.

Bizim aklı başında Martinov'umuzu dinlemeğe devam edelim:

«Açıkcası, burjuva devrimi öncesinde proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadele, bazı bakımlardan bu devrimin kapanış aşamasındaki, sosyalist devrim öncesindeki benzer mücadeleden ayrılmalıdır...»

Evet, bu açık; ve eğer Martinov bu farkın ne olduğunu, üzerinde durarak düşünseydi, yukarda aktarılan saçmalıkları ve o broşürün tümünü yazması güçleşirdi.

«Burjuva devriminin rotasını ve sonucunu etkileme mücadelesi, ifadesini yanızca liberal ve radikal burjuvazinin istemi üzerinde proletarya tarafından yürütülen devrimci baskı çabasında ve toplumun daha demokratik ve «aşağı» tabakalarının, «üst tabakaları» burjuva devrimini kendi mantıksal sonucuna ulaştırmayı kabul etmeğe zorlamasında bulmaktadır. Bu mücadele ifadesini, proletaryanın her fırsatta burjuvaziyi geriye, yani

mutlakiyetçiliğin bunaltıcı pençesine dönme yada halkla ileriye yürüme ikilemi ile karşı karşıya bırakacağı olgusunda bulacaktır.»

Yukarıdaki kocaman laflar Martinov'un broşürünün odak noktasını oluşturuyor. Burada bu broşürün özetini ve özünü, tüm temel «düşüncelerini» gördük. Peki bütün bu zekice düşünceler hangi sonuca varmak istiyor? Bizim akıllının sonunda «üyelerini» *hatırlayabildiği* toplumun bu «daha alt tabakaları» kimlerdir? Bunlar aslında demokratik devrimci olarak davranabilecek köylerde ve kentlerde sayıları milyonları bulan kalabalık küçük burjuva tabakalarıdır. Peki, proletarya ile köylülüğün toplumun üst tabakalarına karşı uygulayacağı bu **baskı** nedir, toplumun daha üst bir tabakasına karşı proletaryanın halkla birlikte yürüttüğü bu baskı ne anlama gelmektedir? Bu baskı, bizim kuyrukçunun, aleyhinde nutuk attığı proletarya ile köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü ile aynı anlama gelmektedir! Ama o sonuna dek düşünmekten, doğruya doğru demekten korkuyor. Bundan dolayı anlamını kavramadığı kelimeler kullanıyor. Gerçek anlamını yakalayamadığı sloganları gülünç ve süslü püslü bir dille ürkek ürkek tekrarlıyor. Bir kuyrukçudan başkası böyle bir saçmalık yapamaz: proletarya ile «halkın» toplumun üst tabakaları üzerinde devrimci baskısı olacak, ama bu, proletarya ile köylülüğün devrimci demokratik diktatoryası olmadan gerçekleşecek! Böyle bir yeteneği yalnızca Martinov gösterebilir! Martinov, proletaryanın, toplumun üst tabakalarını halkla birlikte daha ileri gideceği tehdidiyle korkutmasını isterken, aynı zamanda (yeni-**Iskra**'daki diğer

önderlerle birlikte) demokratik devrim yolu üzerinde kesinlikle daha fazla ilerlememeğe karar veriyor, çünkü bu bir devrimci demokratik bir diktatorya anlamına gelecektir. Martinov, proletaryanın kendi isteksizliğini ortaya sererek, üst tabakaların isteği üzerinde baskı kurmasını istiyor. Martinov proletaryanın üst tabakaları, burjuva devrimini kendi mantıksal sonucuna, yani demokratik cumhuriyete vardırmak konusunda «anlaşmağa» zorlamasını istiyor; ama proletaryanın bunu, halkla birleşerek devrimi başarıya ulaştırma görevini üstlenmek ve iktidarı ele geçirerek demokratik diktatorya kurmak konusunda beslediği korkuyu yansıtarak yapmasını istiyor. Martinov, proletaryanın demokratik devrimde öncü olmasını istiyor ve **bundan dolayı da** bizim aklı başında Martinov'umuz proletaryayı, ayaklanmanın başarıya ulaşması durumunda, geçici devrimci hükümete katılmanın sonuçlarıyla **korkutuyor!**

Karşı devrimci kuyrukçuluk bundan daha fazla ileri gidemezdi. Hepimiz Martinov'un önünde, yeni-**Iskra**'nın kuyrukçu eğilimlerini kendi mantıksal sonuçlarına ulaştırarak geliştirdiği ve en acil en temel siyasal sorunlar açısından bu eğilimlerin kesin ve sistematik bir sergilemesini yaptığı için sanki bir azizin önündeymişcesine, eğilebiliriz.

III

Martinov'un kafasındaki karışıklık nereden doğuyor? Bu karışıklık demokratik devrimle sos-

yalist devrimi biribirine karıştırdığı olgusundan; «burjuvazi» ile «proletarya» arasında uzanan ara halk tabakalarının rolünü atlamasından (kent ve köy yoksullarından oluşan küçük burjuva yığınları, «yarı-proleterler» ile «yarı-mülk sahipleri»); ve bizim asgari programımızın gerçek anlamını kavramayışından doğmaktadır. Martinov, bir sosyalistin bir burjuva kabinesine katılmasının yalnış olduğunu bir yerlerden işitmiş (proletarya sosyalist devrim için mücadele ederken); ve bundan hemen, devrimci burjuva demokratlarıyla birlikte demokratik devrime, ve böyle bir devrimin tümüyle başarıya ulaşması açısından zorunlu olan demokratik diktatoryaya katılmamamız gerektiği sonucunu çıkarıyor. Martinov bizim asgari programımızı okumuş, ama bir burjuva toplumu içinde gerçekleşebilecek olan dönüşümlerle sosyalist dönüşümler arasında bu programın çizdiği kesin çizginin kitabi bir ayrım olmadığını, son derece hayati ve pratik bir anlam taşıdığını gözden kaçırmış; devrim döneminde bu programın derhal sınanıp pratikle uygulanması gerektiği olgusunu gözden kaçırmış. Gerçekten, bu programda ifade olunan tüm demokratik ve siyasal dönüşümleri düşünelim -cumhuriyet, halkın silahlandırılması, kilise ile devletin biribirinden ayrılması, tüm demokratik özgürlüklerin tanınması, köklü ekonomik reformların yapılması gibi taleplerdir bunlar. Bir burjuva toplumunda, aşağı sınıfların devrimci demokratik diktatoryası olmadan bütün bu dünüşümleri gerçekleştirmenin mümkün olamayacağı açık değil mi? Yukarda değinilen «burjuvazi» dışında yalnızca proletarya değil, her demokratik devrimin faal itici gücü

olan «alt sınıflardır,» bu açık değil mi? Bu alt sınıfları, varlık koşulları açısından küçük burjuva olan milyonlarca köy ve kent yoksulu **artı** proletarya oluşturmaktadır. Hiç şüphesiz bu yığınların birçok temsilcisi burjuvadır. Ama demokrasinin tam olarak kuruluşu, bu yığınların çıkarına uygundur ve bu yığınların bilinçlendikleri ölçüde, demokrasinin tam olarak kurulması uğruna mücadele vermeleri de daha kaçınılmaz olacaktır; bu konuda en küçük bir şüphe olamaz. Elbette bir sosyal demokrat, kent ve köylerdeki küçük burjuva yığınlarının siyasal ve ekonomik yapılarındaki ikililiği asla unutmayacaktır; sosyalizm uğruna mücadele eden proletarya için ayrı ve bağımsız bir sınıf örgütlenmesine gerek olduğunu asla unutmayacaktır. Ama o, bu kitlelerin «bir geçmişe olduğu kadar bir geleceğe, ön yargılar kadar bir mantığa,» kitleleri devrimci demokratik bir diktatoryaya iten bir mantığa sahip olduğunu da asla unutmaz; bir sosyal demokrat, bilinçlenmenin yalnız kitaplardan değil, hatta kitaplardan çok, halkın gözlerini açan ve onları siyasal acıdan eğiten devrim sürecinden sağlandığını unutmaz. Devrim koşulları altında, devrimci demokratik diktatorya düşüncesini inkar eden bir teori, felsefi açıdan siyasal geriliği haklı çıkarma çabasından başka birşey olamaz.

Devrimci bir Sosyal Demokrat, böyle bir teoiriyi alayla reddedecektir. O, devrim arifesinde «beterin beteri gelirse» ne olacağını sorarak kendini sınırlı bir alan içine hapsetmez. Daha olumlu bir sonucun gerçekleşme ihtimaline işaret eder. Düş görür -eğer iflah olmaz bir softa değilse, düş görmek zorundadır-, düşünde Avrupa'daki yoğun

deneylerden sonra Rusya'da işçi sınıfı içindeki enerjinin bu eşsiz kabarışından sonra, bizlerin, ezilen cahil yığınların yolunu, eskisine oranla çok daha parlak biçimde aydınlatacak olan devrimci bir meşaleyi ateşlemeyi başardığımızı görür; Avrupa'daki devrimci kuşakların omuzları üzerinde yükselerek bütün demokratik dönüşümleri, daha önce erişilmemiş bir bütünlük içinde, asgari programımızın tümünü gerçekleştirdiğimizi görür, birkaç ayın değil yılların hareketi olan Rus devrimine erişmeyi başaracağımızı ve bu devrimin egemen güçlerden sağlanan birkaç uydurük tavize değil, bu güçlerin tümüyle yıkılmasına yöneleceğini görür. Ve eğer bunu başarırsak... devrimci yangın Avrupa'ya da yayılacaktır; burjuva gericiliğinin altında gevşeyen Avrupalı işçi, kendi sırası gelince ayaklanacak ve bize «bu işin nasıl yapılacağını» gösterecektir; o zaman Avrupa'daki devrimci kabarış, Rusya üzerinde bir yansıma etkisi gösterecek ve birkaç yıllık devrimci dönemi, on yıllar süren bir devrimler çağına dönüştürecektir; o zaman —«o zaman» ne yapacağımızı, Cenevre'nin lanetli ıssızlığında değil, Moskova ve Petersburg sokaklarında binlerce işçinin katıldığı mitinglerde, Rus mujiklerinin özgür köy toplantılarında söyleyecek bol bol vakitimiz olacaktır.

IV

Elbette böylesi düşler, yeni-**Iskra**'daki softalara ve bizim bilgeler bilgesi, sıkı dogmacı Martinov'umuza çok garip ve yabancı geliyor Bu softalar basit, sıradan halkın devrimci diktatoryası

sonucunda, asgari programımızın tümüyle başarıya ulaşmasından korkuyorlar. Kendi siyasal bilinçlilikleri adına korkuyorlar, ezbere, sindirmeden öğrendikleri kitabi bilgiyi yitirmekten, demokratik dönüşümlerin doğru ve kararlı adımlarını, sınıf dışı maceracı adımlardan, Narodnik sosyalizm ile anarşizmden ayıramamaktan korkuyorlar. Softa ruhları onları şöyle uyarıyor, ileri doğru başlayan hızlı bir yürüyüşte doğru yolu seçmek ve yeni karmaşık sorunlara çabucak çözüm bulmak, küçük çaplı, günlük işlerin monoton akışı içindeki çalışmaya oranla çok daha zordur; bundan dolayı gayrı ihtiyari mırıldanıyorlar: Benden uzak, benden uzak! Devrimci demokratik diktatorya kupasını almak bizden geçmiş artık! Hayatımızın da bir değeri var! Baylar «ürkek zikzaklar yaparak yavaşça gitmek» sizler için, daha evlâdır!

Temel sorun, en saygın ve en değerli olanla birlikte çalışmak olduğu sürece, genel olarak yeni Iskracıları destekleyen Parvus'un, sonunda bu miskinler topluluğu içinde kendini çok rahatsız hissetmeğe başlaması pek şaşırtıcı değil. Bu topluluk içinde, gittikçe daha fazla **taedium vitae** duyması, hayattan bıkması da çok şaşırtıcı değil. Sonunda parvus başkaldırdı. Yeni **Iskra'yı** ölümüne korkutan «devrimi örgütle» sloganını savunmakla kalmadı; «jakobenizm» dehşetinden dolayı, Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin adını anmaktan dikkatle kaçınan **Iskra'nın**, dergiden ayrı broşürler olarak bastığı bildirileri yazmakla da sınırlamadı kendini. Axelrod tarafından ileri sürülen (yoksa, Luxemburg'un muydu?) o pek derin «süreç olarak örgütlenme» teorisinin kabusundan

kendini kurtaran Parvus, sonunda bir yengeç gibi geri geri gideceğine ileri yönelmeyi başardı. Sürekli Martinov ile Martov'un ahmaklıklarını düzeltmek gibi Sisyphvari bir çabaya son verdi. Açıkca, devrimci demokratik diktatorya düşüncesini, otokrasinin yıkılışından sonra Sosyal Demokratların görevinin geçici devrimci hükümete katılmak olduğu düşüncesini savundu (yazık ki, geveze Trotsky'nin tumturaklı «9 Ocak'tan Öncesi» adlı broşürünün önsözünde). Parvus, büyük adımlar atmaktan, düşmana ortak «darbeler» indirmeğe çalışmaktan, devrimci burjuva demokratlarıyla omuz omuza yürümekten Sosyal Demokratların korkmaması gerektiğini; bununla birlikte (akla gelmesi çok yerinde) örgütlerin birleştirilmemesi gerektiğini, ayrı ayrı yürüyeceğimizi, ama birlikte darbe indireceğimizi, çıkarların farklılığını saklamamamız gerekliğini, müttefiklerimize gelecekteki düşmanlarımız olarak baktığımızı, v.b. söylerken son derece halklı.

Ancak, kuyrukçuların yanından ayrılan devrimci bir Sosyal Demokratın attığı bu sloganlara beslediğimiz tüm sıcak duygulara karşın, Parvus'un çıkardığı bazı yalnış sesleri işitmekten de alamıyoruz kendimizi. Bu küçük hatalara, aşırı bir titizlikten dolayı değil, Parvus çok yetenekli ve kendinden çok şey beklenen bir kişi olduğu için değiniyoruz. Bugün Parvus için en tehlikeli olan şey, doğru konumunu kendi dikkatsizliğinin tehdit etmesidir. Küçük bir dikkatsizlikle edilen cümlelerden biri aşağıdadır (bu cümle Trostky'nin broşürünün önsözünde yeralmaktadır) :

«Eğer devrimci proletaryayı diğer siyasal akımlardan ayrı tutmak istiyorsak, ideolojik ola-

rak devrimci hareketin başında durmayı öğrenmeliyiz», (bu doğru), «ama başkalarından daha devrimci olarak». Bu ise yanlış. Yani bu söz, Parvus'ca ifade olunduğu genel anlamda ele alınırsa yanlıştır; okuyucunun bu önsözü Parvus'un sözünü etmediği Martinov'u ve yeni-**Iskra**'nın diğer yazarlarını gözönüne almayacağı düşünülürse bu söz yanlıştır. Bu ifadeyi, tek bir eserden, uzun yıllar sonra kopuk kopuk cümleler alan ve bu cümlelerin anlamını saptıran edebiyat binicilerinin davranışına bakmadan, diyalektik açıdan, yani nisbi ve somut olarak her yönüyle irdelersek, Parvus'un özellikle kuyrukçuluğa karşı savlar ileri sürdüğü ve bunu yaptığı ölçüde haklı olduğu açığa çıkacaktır. (Örneğin, Parvus'un özellikle şu cümlesi : «Eğer devrimci gelişmenin gerisinde kalırsak...» v.b.) Ama okuyucu dikkatini yalnızca kuyrukçular üzerinde toplamamalı; çünkü devrimin, devrimciler kampındaki tehlikeli dostları arasında başkaları da —«Sosyalist Devrimciler» de var; olayların peşinde sürüklenen ve devrimci sözler karşısında çaresiz kalan Nadezhdin gibileri; yada devrimci bir bakış açısından çok içgüdülerin yönettiği kişiler var (Gapon gibi). Parvus bunları unutmuştur; unutmuştur çünkü, ileri sürdüğü düşünceler ve bu düşüncelerin gelişimi bağımsız değildir, okuyucuya yakınmak istediği şu Martinovculuğun sıcak anıları onu engellemektedir. Parvus'un sergilemesi yeterince somut değil, çünkü Rusya'daki çeşitli devrimci akımların bütünselliğini düşünmüyor; bu akımların varlığı demokratik devrim döneminde kaçınılmazdır ve doğal olarak, bunlar, demokratik devrim süreci içinde bulunan toplumdaki tabakalaşmamış sınıfları-

nın varlığını yansıtmaktadır. Böyle bir dönemde, devrimci demokratik programlar çok doğal olarak, muğlak, hatta gerici sözlerle kaplıdır, sosyalist düşünceler devrimci gevezeliklerle örtülmüştür (yani Devrimci Sosyalistler Nedezhdin'in, yeni Iskra kampına geçerken, yalnız marka değiştirdikleri görülmektedir). Bu koşullar altında, biz Sosyal Demokratlar asla ve asla «başkalarından daha devrimci ol» türünden bir slogan ileri süremeyiz ve sürmeyeceğiz de. Hattâ, kendi sınıf temelinden kopan, güzel sözlere, gösterişli şiar ve sloganlara (özellikle tarımsal sorunlarda) düşkün olan demokratın sahte devrimciliğiyle de yarışmağa kalkışmayacağız. Tam tersine, böylesi bir devrimciliğe karşı daima eleştirici bir tavır takınacağız; kelimelerin gerçek anlamlarını, ideahze edilen büyük olayların gerçek içeriğini sergileyeceğiz; devrimin en kızgın olduğu durumlarda bile sınıfların ve sınıflar içindeki ton farklarının ciddi bir değerlendirilmesine duyulan ihtiyacı göreceğiz.

Aynı nedenle, Parvus'un «Rusya'da devrimci geçici hükümet, işçi sınıfı demokrasisinin hükümeti olacaktır», «Eğer Sosyal Demokratlar Rus proletaryasının devrimci hareketinin başında yer alırlarsa, bu hükümet, Sosyal Demokrat bir hükümet olacaktır», Sosyal Demokrat geçici hükümet «Sosyal Demokrat bir çoğunlukla, birlik içinde bir hükümet olacaktır» yolundaki sözleri de aynı biçimde yalnıştır. Tesadüfi ve geçici olaylardan değil, tarihte herhangi bir iz bırakabilecek ölçüde devamlılığı bulunan, devrimci bir diktatoryadan sözediyorsak, **bu gerçekleşemez.** Gerçekleşemez, çünkü yalnız halkın büyük bir çoğunluğunca des-

teklenen bir devrimci diktatorya dayanıklı olabilir (elbette mutlak değil, nisbi olarak). Gerçi bugün için Rus proletaryası Rusya nüfusu içinde bir azınlıktır. Ama proletarya, yarı - proleter, yarı - mülk sahibi kitlelerle, yani kent ve kır yoksullarından oluşan küçük burjuva kitlesiyle birlik olursa, büyük ve ezici bir çoğunluk olabilir. Bu istenen ve gerçekleşebilecek devrimci demokratik diktatoryanın dayanacağı temelin bileşimi, elbette devrimci hükümetin bileşimini de etkileyecek ve kaçınılmaz biçimde, devrimci demokrasinin en türdeş olmayan temsilcilerinin bu hükümete katılmasına ve hatta bu hükümetle üstünlük sağlamasına yolaçacaktır. Bu nedenle, herhangi bir hayale kapılmak son derece zararlı olacaktır. Eğer geveze Trotsky şimdi (ne yazık ki Parvus'la yanyana) «bir papaz Gapon'un bir kez daha zuhur etmiyeceğini», «ikinci bir Gapon'a yer olmadığını» yazıyorsa, bunun nedeni yalnızca bir geveze olmasıdır. Eğer Rusya'da ikinci bir Gapon'a yer yoksa, gerçekten «büyük», tam bir demokratik devrime de yer olmayacaktır. Devrimi büyük kılmak için, 1848 - 50'yi değil 1789 - 93'ü hatırlatmak ve onları aşmak için, kitleleri faal hayata, kahramanca eylemlere ve «esaslı bir tarihsel yaratıcılık» içine sokmak üzere canlandırmak gereklidir; onları korkunç cehaletten, benzeri bulunmayan baskıdan ve iflah olmaz kafasızlıktan kurtarıp geliştirmek gereklidir. Devrim onların düzeyini yükseltiyor ve sonuna dek yükseltecek; hükümetin kendi de bu süreci kolaylaştırmaktadır. Ama elbette, olgunlaşmış bir siyasal bilinç, yani bu kitlelerin ve onların «kendiliğinden yetişme» sayısız önderlerinin yada «mujik» önderlerin, Sosyal De-

mokrat bir bilince ulaşmaları sözkonusu olamaz. Her şeyden önce, bunların bir dizi devrimci deneyden geçmeden, hemen Sosyal Demokrat olmaları imkansızdır, bunun nedeni, yalnızca cehalet içinde oluşları değil (hep söylediğimiz gibi devrim, kitleleri korkunç bir hızla bilinçlendirir), sınıf konumlarının proleter olmayışıdır, çünkü tarihsel gelişmenin nesnel mantığı bugün için onları, sosyalist devrimin değil, demokratik devrimin görevleriyle karşı karşıya bırakmaktadır.

Devrimci proletarya, sefil kuyrukçuluğu ve devrimci palavraları bir yana iterek, büyük bir şevkle bu devrime katılacaktır. Proletarya, olayların başdöndürücü kasırgasına kararlılık ve bilinçlilik getirecek; korkmadan, devrimci demokratik diktatoryayı çoşkuyla isteyerek, cumhuriyet, tüm özgürlükler, köklü ekonomik reformlar için mücadele ederek; kendisi için gerçekten büyük bir arena, üzerinde sosyalizm mücadelesini gerçekleştireceği, yirminci yüzyıla yaraşır bir arena yaratmak için yüreklice ve hiç sapmadan yürümeğe devam edecektir.

Vperyod, Sayı 13 ve 14
5 ve 12 Nisan (23 ve 30 Mart), 1905.

11 Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisinin Üçüncü Kongresi Üzerine

İşçi yoldaşlar! R.S.D.İ.P.'nin Üçüncü Kongresi kısa bir süre önce toplandı. Bu kongre, Sosyal Demokrat işçi hareketimizin tarihinde yeni bir aşamaya işaret ediyor. Rusya büyük bir tarihsel dönemin içinden geçmektedir. Devrim patlak vermiştir ve bu devrimin alevleri, yeni bölgeleri ve nüfusun yeni bölümlerini sararak, her geçen gün daha fazla yayılmaktadır. Devrimin savaşçı güçlerinin başında proletarya yer alıyor. Özgürlük uğruna şimdiden en büyük fedakârlıklara katlanılmıştır ve proletarya, şimdi, çarlık otokrasisi ile karara bağlayıcı son çatışmaya hazırlanmaktadır. Proletaryanın sınıf bilincine varmış olan temsilcileri, özgürlüğün işçi sınıfını yoksulluktan, baskıdan ve sömürüden kurtarmıyacağını bilmektedir. Şimdi özgürlük davasına yandaş olan burjuvazi, devrim ertesinde, işçi sınıfının elde ettiği kazançların mümkün olduğu kadar büyük bir parçasını, zorla onun elinden alınağa çalışacak ve proletaryanın sosyalist taleplerinin amansız bir düşmanı olduğunu gösterecektir. Ama biz özgür, birleşmiş

ve güçlenmiş bir burjuvaziden korkmuyoruz. Özgürlüğün, bizim sosyalizm uğruna yaygın ve açık bir kitle mücadelesi vermemizi mümkün kılacağını biliyoruz. Ekonomik gelişmenin, sermayenin gücünü acımasızca çürüteceğini ve sosyalizmin zaferini hazırlayacağını, ekonomik gelişmenin bu işi kendi ilerlemesine oranla daha hızlı, daha özgürce gerçekleştireceğini biliyoruz.

İşçi yoldaşlar! Bu büyük amacı gerçekleştirmek için, sınıf bilincine varmış olan bütün proleterleri tek bir Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi içinde birleştirmeliyiz. Partimiz kısa bir zaman önce, 1895 ve 1896 yıllarındaki büyük işçi eyleminin hemen ardından oluşmağa başladı. 1898 yılı Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisini kuran ve hedeflerini saptıyan Birinci Kongreye tanıklık etti. İkinci Kongre 1903 yılında toplandı. Bu kongre Parti'ye bir program kazandırdı, taktikler konusunda bir dizi karar aldı ve ilk kez eksiksiz bir Parti örgütü kurmak yönünde çaba harcadı. Partinin bu çalışmayı bir hamlede başarıya ulaştırmadığı doğru. İkinci Kongrede azınlık, çoğunluğa boyun eğmeyi reddetti ve Sosyal Demokrat işçi sınıfı hareketine büyük zarar veren bir bölünmeyi başlattı. Bu bölünmeye yönelen ilk adım, İkinci Kongrenin aldığı kararları yerine getirmeyi ve bu kongrenin kurduğu merkezi organların önderliğini kabul etmeyi reddetmek oldu. Son adım ise Üçüncü Kongreye katılmanın reddolunmasıydı. Üçüncü Kongre, Rusya'da çalışmakta olan komitelerin çoğunluğunca seçilen bir Büro ve Partinin Merkez Komitesi tarafından toplantıya çağrıldı. Bütün komiteler, ayrılan gruplar, kıyıda kalmış örgütler Kongreye çağrılan komiteleri yeterli bulmadı.

Bu örgütlerin büyük çoğunluğu, aşağı yukarı bütün Azınlık örgüt ve komiteleri, temsilciler seçtiler ve onları Kongrede hazır bulunmak üzere yurt dışına gönderdiler. Hasılı genel bir Parti kongresi toplamak için bir polis rejimi altında mümkün olan herşey yapıldı; bütün Parti Azınlığının Kongreyi boykot etmesine yolaçan neden, yalnızca, Parti Meclisinin yurt dışında kalan üç eski üyesinin Kongreye katılmalarının reddedilmesidir. Alınan kararlardan da anlaşılacağı gibi (bu kararlar aşağıda yer almaktadır), Üçüncü Kongre, Parti içindeki bütün bölünmeden bu üç üyeyi sorumlu tutmuştur. Yine de Üçüncü Kongre Kongreye katılınamasına rağmen, Azınlığın tek bir Parti çatısı altında Çoğunlukla birlikte çalışabilmesini mümkün kılacak her türlü tedbiri aldı. Kongre, Ekonomizmin eski moda ve hesabı görülmüş olan görüşlerine yapılan ve varlığını Partimiz içinde duyuran dönüşün yanlış olduğunu kararlaştırmıştır; aynı zamanda Kongre, her türlü Azınlığın hakları için belirli ve kesin güvenceler, Parti tüzüğü içinde toplanan ve bütün üyeler açısından bağlayıcı olan güvenceler sağlamıştır. Şimdi Azınlık, tartışmalar ve farklılıklar örgütsüzlüğe yolaçmadığı sürece, yapıcı çalışmaları önlemedikleri, güçlerimizi dağıtmadıkları yada otokrasi ile ile kapitalistlere karşı yürütülen uyumlu mücadeleyi engellemedikleri sürece, Parti tüzüğü tarafından güvence altına alınan, kendi görüşlerini savunma ve bir ideolojik mücadele yürütme hakkına, mutlak olarak sahip olmuştur. Parti yayınları yapma hakkı, şimdi tüzük tarafından yeterlik kazanmış her Parti örgütüne tanınmıştır. Şimdi Parti Merkez Komitesi, her türlü Parti edebiyatı-

nı, yetkili beş komitenin yada Parti içindeki bütün bu tür komitelerin altıda birinin talebi üzerine, dağıtmakla görevli kılınmıştır. Komitelerin özerkliği daha kesin biçimde saptanmış ve üyelerinin dokunulmazlığı açıklanmıştır, yani bu artık Merkez Komitesinin, komitelerin kendi onayını almadan mahalli komitelerin üyelerinin yerini değiştirme, yada yeni üyeler atama hakkının kalmadığı anlamına gelmektedir. Bu kuralın yalnızca bir istisnasının bulunduğu belirtilmiştir, — yani örgütlü işçilerin üçte ikisinin komitenin değiştirilmesini talep ettiği durumlar; Üçüncü Kongre tarafından kabul olunan tüzüğe göre, Merkez Komitesi üyelerinin üçte ikisi işçilerin kararını kabul ederse, Merkez Komitesi böyle bir değişikliği yapmakla yükümlüdür. Mahalli komitelerin, yan örgütleri Parti örgütleri olarak onaylama hakkına sahip bulunduğu kabul edilmiştir. Yan örgütlere, komite üyeliği için aday gösterme hakkı tanınmıştır. Partinin sınırları, Parti çoğunluğunun istekleri doğrultusunda daha kesin olarak belirlenmiştir. İki yada üç merkez yerine tek bir merkez kurulmuştur. Rusya'da çalışan yoldaşlara, Partinin yurt dışındaki bölümü üzerine kesin bir üstünlük sağlanmıştır. Kısacası Üçüncü Kongre, Çoğunluğu, sayısal üstünlüğü kötüye kullanma, Parti'nin merkez organlarının despotluğu, mekanik baskıyla, ve tüm benzeri şeylerle suçlayabilme olasılığını ortadan kaldırmak için herşeyi yapmıştır. Tüm Sosyal Demokratlara, birlikte çalışmaları, dar gurup çalışması günlerinin eski alışkanlıklarına son vermeleri ve geçmişteki sürtüşmelerle küçük çatışmaların tüm izlerini silebilecek güçte, kaynaşmış, geniş ve gözüpek tek bir partinin safların-

da tereddütsüzce birleşmeleri için her türlü fırsat sağlanmıştır. Sosyal Demokrat Partinin gerçekten Parti ruhu taşıyan tüm üyeleri, Üçüncü Kongrenin çağrısına karşılık vermelidir; Kongrenin aldığı kararlar, örgütsüzlük durumunu safdışı etmek, proletaryanın saflarını pekiştirmek ve Partinin birliğini yeniden sağlamak yolunda bir başlangıç noktası olarak hizmet etmelidir. Birleşik ve uyumlu çalışmanın önemini en iyi değerlendirebilecek ve uyuşmazlığın, iki şık arasında bocalamanın ve sürtüşmelerin bütün zararlı etkilerini en fazla duyan, sınıf bilincine ulaşmış işçilerin şimdi büyük bir güçle, Parti disiplininin genel ve şartsız olarak, ister sıra neferi, ister yönetici yada önder olsun tüm Parti üyelerine uygulanması üzerinde ısrarla duracağına inanıyoruz.

Üçüncü Kongre, örgütlenme ve taktiklerle ilgili bütün kararlarında, İkinci Kongredeki çalışmaları sürdürmeğe çabalarken, Partinin açık eyleme hazırlanmasıyla; Partinin pratik ve en enerjik biçimde silahlı ayaklanmaya katılmasıyla ve ona önderlik etmesine duyulan gereklilik ile; ve nihayet, Partinin geçici bir devrimci hükümet karşısındaki tavrı ile ilgili olan kararlarında, yaşanan anın yüklediği yeni görevleri göz önünde tutmağa bakmıştır. Proletaryanın sınıf örgütünü güçlendirmek ve açık eyleme hazırlanmak amacıyla, legal yada fiili özgürlük genişlemesinden ve hükümet kampındaki her türlü dalgalanmadan, faaliyetlerimiz için yararlanmaları konusunda, Kongre, bütün Parti üyelerinin dikkatini çekmiştir. Ancak Sosyal Demokrat işçi sınıfı partisinin bu genel ve temel görevleri dışında, bugünkü devrimci durumda, Partinin başı çeken bir özgürlük

savunucusu olmasını ve otokrasiye karşı düzenlenen silahlı ayaklanmanın öncülüğü rolünü yüklenmesini gerektirmektedir. Çarlık hükümeti, halkın özgürlük yolunda harcadığı çabalara ne kadar çok inatla direnirse, devrimci atılımın gücü o kadar kuvvetli olacak, işçi sınıfının başını çektiği demokrasinin kesin zaferi de o kadar muhtemel olacaktır. Muzaffer bir devrimin yönetiminin ve ele geçirdiklerinin savunulması, proletaryanın omuzlarına korkunç görevler yığmaktadır. Ama proletarya, bu büyük görevler karşısında ürkmeyecektir. Proletarya, kazandığı zaferin kendine mutsuzluk getireceği yolunda kehanette bulunan herkesi küçümseyerek bir kenara itecektir. Rus proletaryası sorumluluğunu sonuna dek yerine getirebilecektir. Geçici devrimci hükümete katılma gibi güç bir görev karşısında korkuya kapılmayacaktır, (eğer bu görev için uğraşması gerekirse). Proletarya karşı devrim yolundaki bütün girişimleri püskürtebilecek, bütün özgürlük düşmanlarını acımasızca ezip, demokratik cumhuriyeti içtenlikle savunarak, asgari programımızın bütününü devrimci yoldan gerçekleştirebilecektir. Rus proletaryası böyle bir sonuçtan korkmamalı, bunu tutkuyla arzu etmelidir. Önümüzdeki demokratik devrimde kazanacağımız zafer, sosyalist amacımıza doğru atılmış dev bir adım olacaktır; bütün Avrupa'yı gerici askeri bir gücün ezici boyunduruğundan biz kurtaracağız ve kardeşlerimize, yani tüm dünyanın, burjuva gericiliği altında onca acı çeken, ve sosyalizme doğru daha çabuk, cesaretle, kararlı biçimde ilerlemek için, şimdi Rusya'daki devrimin kazandığı başarıların görüntüsünden cesaret almakta olan sınıf bilincine erişmiş işçilerine

yardım edeceğiz. Avrupa'daki sosyalist proletaryanın yardımıyla, yalnızca demokratik cumhuriyeti savunmaya değil, dev adımlarla sosyalizme doğru ilerlemeğe de muktedir olacağız.

O halde, işçi yoldaşlar, örgütlü, uyumlu ve kararlı bir özgürlük mücadelesi için ileri!

Yaşasın devrim

Yaşasın uluslararası devrimci Sosyal Demokrasi!

R.S.D.İ.P. Merkez Komitesi

Proletarya, Sayı 1,
27 (14) Mayıs, 1905.

12 Geçici Devrimci Hükümet Üzerine

Birinci Makale

Plekhanov'un Tarihe Başvurması

Partinin Üçüncü Kongresi, geçici devrimci hükümet sorunuyla ilgili bir karar tasarısını kabul etti. Karar **Vperyod**'da takındığımız tutumu yansıtmaktadır. Şimdi bizim tavrımıza karşı yapılan itirazları bütün ayrıntılarıyla irdelemeğe ve Kongre kararının gerçek doktrinler anlamını ve pratik kapsamını, her türlü mantık yürütme açısından aydınlığa kavuşturmağa çalışacağız. İşe, Plekhanov'un soruna, ilke açısından katı bir biçimde eğilme çabasını ele almakla başlayacağız. Plekhanov'un makalesinin başlığı, «İktidarın Elegeçirilmesi Sorunu Üzerine». «Siyasal iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesini amaçlayan taktikleri» (herhalde **Vperyod**'da belirtilen) eleştiriyor Plekhanov. **Vperyod**'u tanıyan herkesin çok iyi bildiği gibi, dergide ne **iktidarı ele geçirme** so-

runu ortaya atılmıştır, ne de herhangi bir «ele geçirme» taktiği amaçlanmıştır. Plekhanov, gerçek bir tartışma konusu yerine, yapay bir tartışma konusu koymağa çalışmaktadır.

Sorun ilk kez, **İki Diktatorya** adlı ünlü broşüründe Martinov tarafından ortaya atıldı. Martinov, eğer Partimiz ayaklanmanın başında yeralırsa ve ayaklanma da başarıya ulaşırsa, bunun kaçınılmaz biçimde geçici devrimci hükümete katılmamızla sonuçlanacağını ve bu katılmanın ilkeler açısından kabul olunamıyacağını ve bunun yalnızca felakete, itibarımızın yitmesine yolaçacağını belirtiyordu. **Iskra** bu görüşü savunuyordu. **Vperyod** ise, tam tersine, geçici bir devrimci hükümete Sosyal Demokratların katılmasının son derece arzulanacak bir sonuç olduğunu, proletarya ile yoksul köylülüğün demokratik diktatoryası ile aynı şey sayılabilecek olan bu hükümetin caiz olduğunu, böyle bir diktatorya olmadan cumhuriyetin savunulamıyacağını ileri sürdü. Hasılı, **Martinov tarafından ortaya atılan** soruya cevap verirken, iki kamp, tartışmaya iki benzer öncülle başlarken, farklı sonuçlara ulaşmaktadır. İki kamp da farzediyor ki: 1) proletarya partisi ayaklanmanın yönetimini üstlenmiş ve 2) bu ayaklanma başarıya ulaşmış, otokrasi tümüyle yıkılmıştır; iki kamp bu öncüllerden çıkarılacak taktik sonuçların değerlendirilmesinde ayrılmaktadır. Bunun, «iktidarın ele geçirilmesini (!) amaçlayan (!) taktiklerle» herhangi bir benzerliği var mıdır? Plekhanov'un, **Iskra** ve **Vperyod**'da tartışılan sorundan, Martinov'un soruyu sunuş biçiminden **sakındığı** açık değil midir? Tartışılan konu, geçici bir devrimci hükümete katılmayı zorunlu kılabileceği için, ba-

şarılı bir devrimin tehlikeli yada feci bir şey olup olmayacağı sorusuydu. Plekhanov'un itiraz etmek istediği nokta ise, taktiklerin iktidarı ele geçirmeyi amaçlayıp, amaçlamadığıdır. Plekhanov'un dileğinin (yalnızca Martinov'un sorunu anlatışını maskeleme arzusu olarak yorumlanabilir) softaca bir istek olarak kalmasından korkuyoruz, çünkü bu, kimsenin tartışmadığı, itiraz etmediği bir konudur.

Tartışılan sorunun konusunda yapılan bu değişikliğin, Plekhanov'un yürüttüğü tartışmanın bütünü açısından ne anlama geldiği, «filistenizm virtüözlüğü» olayı içinde açıkça kavranabilir. Plekhanov, **Vperyod** tarafından kullanılan bu ifadeyi hazmedemiyor. Öfkeli ve sert bir biçimde, okuyucularına, **Vperyod**'un, Marx ile Engels'e karşı bu pek övücü olmayan deyimi kullanma cesaretini gösterdiği, **Vperyod**'un Marx'ı «eleştirmeğe» başladığı, v.b., v.b. üzerine yeminler ederek, Plekhanov, tekrar tekrar softalığın içine düşüyor. Plekhanov'un amacının Martinov'a itibarını kazandırmak ve **Vperyod**'u ise bir güzel «pataklamak» olduğunu görünce, Plekhanov'un iddia ettiği gibi, **Vperyod** böyle saçma birşey söyleseydi, kendisinin nasıl zevkleneceğini çok iyi tahmin ediyoruz. Gerçek, **«Vperyod»un böyle bir şey söylemediğidir**, ve dikkatli bir okuyucu, ilginç bir ilke sorununu anlamsız ve miskince itirazlarla bulandıran Plekhanov'a kolayca karşı çıkabilecektir.

Can sıkıcı olmakla beraber, itirazlara cevap vermek için, şu mahut «filistenizm virtüözlüğü» olayını uzun boylu açıklamak gerekecek. **Vperyod** aşağıdaki şu sonuçlara varmıştı. Hepimiz cumhuriyeti elde etmekten sözediyoruz. Bunu gerçekten

başarmak için, otokrasiye «birlikte darbe indirmeliyiz», «biz», yani devrimci halk, yani proletarya ve köylülük. Ama bu yeterli değil. Hattâ, otokrasiye «öldürücü darbeyi birlikte indirmek», yani otokratik hükümeti tamamen devirmek bile yeterli değil. Devrilen otokrasiyi yeniden kurma yolunda yapılacak kaçınılmaz umutsuz girişimleri de «birlikte püskürtmek» zorunda kalacağız. Devrimci bir dönemde bu «birlikte püskürtme», gerçekte, proletarya ile köylülüğün devrimci demokratik diktatoryası, proletaryanın devrimci hükümete katılmasıdır. Bundan dolayı, Martinov ve Martov gibi kişilerin yeni **Iskra**'da yaptığı gibi, işçi sınıfını böyle bir diktatoryanın görünümüyle korkutmağa çalışan kişiler, kendilerinin attığı cumhuriyet için mücadele ve devrimi tamamlama sloganlarıyla çelişmeye düşeceklerdir. Temelde, bu kişiler, sanki yürüttükleri özgürlük mücadelesini sınırlamak, budamak istermişcesine akıl yürütmektedirler — tek kelimeyle, önemsiz küçük kazançlarla, cumhuriyet yerine bir çeşit sınırlı anayasa ile, yapılacak işleri peşinen belirlemek istemektedirler sanki. **Vperyod**, bu tür kişiler filistenizm modasına uyarak, ondokuzuncu (ve yirminci) yüzyılda devrimin üç ana gücü ve üç temel aşamasıyla ilgili çok iyi bilinen Marksist tezi sulandırmaktadırlar, diyordu. Bu tezin özü şudur : devrimin ilk aşamasında burjuvazi, mutlakiyetçiliğin sınırlanmasıyla tatmin olmaktadır; ikinci aşama ise, «halkı» köylülüğü ve genel olarak küçük burjuvaziyi — tatmin eden cumhuriyetin elde edilmesidir; üçüncü aşama ise, yalnızca proletaryayı tatmin edebilecek sosyalist devrimdir. **Vperyod**, **«Bu tablo bütünü itibariyle doğrudur»** diyordu.

Gerçekte burada, şematik olarak üç farklı aşaması bulunan bir tırmanma ile karşı karşıyayız; bu aşamalar, bu tırmanmada bize en azından eşlik edecek olan sınıflara göre değişmektedir. Ama eğer bu doğru Marksist şemayı, önümüzdeki hedefi peşinen, **herhangi bir tırmanma başlamadan önce,** son derece önemsiz bir parça ile, yani tek bir adımdan daha fazla atmamak üzere sınırlamamız gerektiği şeklinde yorumlarsak, eğer bu şemayı uygulayıp, herhangi bir tırmanma başlamadan, «**devrim dönemindeki eylemlerin bir plânını çizmeğe**» kalkışırsak, ister istemez filistenizmin virtüözleri oluruz.

Vperyod'un 14 sayısındaki düşünce çizgisi buydu. Ve italikle dizilen sözler, Plekhanov'un kullanmağa karar verdikleridir. Plekhanov zafer kazanmışcasına, bunlara dayanarak **Vperyod**'un Marx filisten dediğini ilân etti, çünkü Marx, bizzat devrimci dönem içindeki faaliyet plânını bu şemaya uygun olarak çizmiştir!

İspat mı? İspatı, 1850'de Almanya'nın devrimci halkı, 1848 - 49 yıllarının mücadelesinde yenilgiye uğrarken (çünkü, liberal burjuvazi, sınırlı bir anayasa elde ederek gericiliğin saflarına geçerken, devrimci halk otokrasiye son darbeyi indirmeyi becerememiştir) — tek bir kelimeyle, bu dönemde Alman demokratik devrim hareketi yalnızca ilk basamağa çıktığı halde, daha yukarı tırmanmağa gücü bulunmadığı için duraklarken Marx'ın, gelecekteki devrimci yükselişin, ikinci basamağa tırmanma olacağını söylemiş olmasıdır.

Gülümsüyorsunuz değil mi, sevgili okuyucular? Plekhanov'un mantık yürütmesi —söyleyebi-

leceğimiz en hafif deyişle— gerçekten «diyalektik». **Çünkü** Marx, somut bir demokratik devrimin somut durumuna uygun olarak, birinci basamağa tırmanışın ikinciye tırmanış tarafından izleneceğini söylemiştir, **bundan dolayı** Plekhanov'a göre, yalnızca Marx'ı «eleştiren kişiler», daha birinci basamağa tırmanmadan önce, ikinci basamağa bir hamlede sıçramanın korkunç görüntüsüyle (olağanüstü iyi örgütlenmiş ve başarıya ulaşmış bir ayaklanma halinde) bizleri korkutmağa çalışan kimselere karşı filisten sözcüğünü kullanabilir.

Hayır, gerçekten, Marx'ı eleştirmek iyi birşey değil... ama Marx'dan beceriksizce alıntılar yapmak da, doğru birşey sayılmaz. Martinov Marx'ı yorumlamayı, Plekhanov da Martinov'u savunmayı becerememiştir.

Aşırı eleştirici okuyucular söylediklerimizden, sosyal güçler arasındaki ilişkiye bakmadan bir basamağın üzerinden kayıtsız şartsız sıçramayı «amaçlayan taktikleri» savunmakta olduğumuz anlamını çıkarmasınlar. Hayır, biz böyle taktikler savunmuyoruz. Biz yalnızca, proletaryayı, cumhuriyet ve devrimi başarıya ulaştırma hakkında konuşma yeteneği olan, diğer yandan da kendilerini ve başkalarını demokratik bir diktatoryaya katılma ihtimaliyle korkutan kişilerden gelecek etkiden, korumağa çalışıyoruz. **Vperyod**'un 14. sayısında, bugünkü devrimci kabarmadan sonra, kaçınılmaz olarak gericiliğin ortaya çıkacağını, ama şimdi ne kadar fazla özgürlük elde eder ve mümkün (ve arzulanan) bir demokratik diktatorya döneminde karşıdevrim güçlerini ne kadar sert biçimde ezer ve yokedersek, gerici tepki bu özgürlüklerin o kadar az bölümünü elimizden geri ala-

bilecektir diyorduk. Yine aynı konuda, mutlakiyet tümüyle yıkılana dek ve yarı yolda durmaksızın cumhuriyet kurulana dek demokratik devrimin sürmesini sağlayan olaylar dizisi farzolunmadan, bu diktatorya sorununun hiçbir anlam taşımayacağını da belirtmiştik.

Şimdi «filistenizm virtüözlüğü» olayından, Plekhanov'un alıntı yaptığı (Komünist Liga Merkez Komitesinin Liga üyelerine Mart 1850'de yaptığı) ünlü Hitab'ın özüne geçebiliriz. Bu son derece ilginç ve aydınlatıcı Hitab'da (Rusça'ya tam olarak çevrilmesi gerek) Marx, 1850 Almanya'sındaki somut siyasal duruma eğilir. Marx, yeni bir siyasal patlama olasılığına işaret eder; bir devrim halinde iktidarın kaçınılmaz olarak cumhuriyetçi, küçük burjuva demokratik partisine geçeceğini tesbit eder ve proletaryanın taktiklerini çözümler. Devrim öncesinde, devrim sürerken ve küçük burjuva demokratlarının zaferinden sonra izlenecek taktiklerle ilgili olarak, Marx «bağımsız, gizli ve açık bir işçi partisi örgütünü» yaratmanın gerekliliği üzerinde ısrarla durur; işçileri silahlandırmanın, bağımsız bir proleter milisi oluşturmanın ve kalleş küçük burjuva demokrasisini proleterlerin sıkı bir biçimde gözetlemesinin taşıdığı önemi özellikle vurgular, v.b.

Bu hitap'da, işçi partisinin geçici bir devrimci hükümete katılması yada proletarya ile köylülüğün demokratik diktatoryasıyla ilgili tek bir söz yoktur. Plekhanov bundan kalkınarak Marx'ın «devrimci proletaryanın siyasal temsilcilerinin, yeni bir sosyal düzen yaratmak için küçük burjuvazinin siyasal temsilcileriyle birlikte çalışabilece-

ği düşüncesine, açıkça akıl almaz birşey olarak baktığı» sonucunu çıkarıyor. Bu tümevarım (dedüksiyon)ın mantığı aksak bir mantıktır. Marx, işçi partisinin geçici bir devrimci hükümete katılması sorununu **ortaya koymuyor**, ama Plekhanov Marx'ın bu sorun hakkında genel olarak, ve ilke açısından kesinlikle olumsuz bir karara vardığı sonucunu çıkarıyor. Marx yalnızca somut durum üzerine konuşuyor; Plekhanov, sorunu somutluğu içinde, bütünüyle incelemeden genel bir sonuç çıkarıyor. Hitabta Plekhanov'un görmekten kaçındığı bazı parçalara yalnızca göz gezdirmek bile, Plekhanov'un çıkardığı sonuçların bütünüyle yalnış olduğunu anlamak için, yeterli olacaktır.

Hitap 1848 ile 1849 yılları arasındaki devrimci dönemde yaşanan iki yıllık deneye dayanarak yazılmıştı. Marx bu deneyin sonuçlarını şöyle ifade ediyor :

«Öte yandan, Liga'nın ilk zamanlardaki (yani 1848 - 49) sıkı örgütlenişi adamakıllı gevşemiştir. Devrimci harekette doğrudan yeralan üyelerin büyük çoğunluğu, gizli topluluklar devrinin kapandığına ve açık faaliyetlerin yeterliliğine inanır oldular. Tek tek çevre ve topluluklar **(Gemeinden)**, Merkez Komitesiyle olan ilişkilerin zayıflamasına ve tedricen cansızlaşmasına seyirci kaldılar. **Sonuç olarak, küçük burjuvazinin partisi demokratik parti, Almanya'da adamakıllı örgütlenirken; işçilerin partisi yegane sıkı tutamağını kaybetti**; en fazlasından, birbirinden kopuk bölgelerde yerel amaçlar açısından örgütlü kalmış, **ve böylece genel hareket içinde, tümüyle küçük burjuvazinin**

egemenliği ve önderliği altına düşmüştür.» (1)

Hitabın daha sonraki sayfasında Marx açıkça şunu söylemektedir: «Yeni bir devrimin yaklaştığı şu anda... işçi partisinin mümkün olduğu kadar, en örgütlü, en birlik içindeki ve en bağımsız hareket olarak davranması son derece önemli olmaktadır; eğer 1848'deki gibi burjuvazi tarafından istismar edilmek ve burjuvazinin kuyruğuna takılmak istenmiyorsa.»

Bu katagorik ifadelerin anlamını düşünün! İki açık devrim yılından sonra, Berlin'deki halk ayaklanmasının başarıya ulaşmasından, devrimci bir parlamentonun toplanmasından, kırlık kesimin açık ayaklanmaya katılmasından ve iktidarın geçici olarak devrimci hükümetlerin eline geçmesinden sonra Marx, devrimci halkın yenilgisinin, parti örgütlenmesi açısından, küçük burjuva demokratları için bir **kazanç** ve işçi partisi için de bir **kayıp** olduğunu kaydediyor. Bunun, işçi partisinin hükümete katılması sorununun ortaya atılmasını anlamsız kılan bir siyasal durumu kastettiği son derece açık değil mi? Marx'ın dokuz ay boyunca işçi partisinin en devrimci gazetesini açık olarak yayınladığı iki yıllık bir devrimci dönemden sonra, partinin tamamen örgütsüz olduğunu, ana akım içinde açıkça göze çarpan bir proleter akımın bulunmadığını (Stephan Born'un İşçi Kardeşliği örgütü çok önemsizdi), ve proletarya-

---

(1) Merkez Komitesinin Komünist Ligasına Hitabı'nın Türkçe çevirisi için bk.: Ant Dergisi (Aylık) sayı 8, sayfa 57, çev. M. Özer, Aralık 1970. Yukardaki alıntıda italikler Lenin'indir. (ç.n.)

nın tümüyle, burjuvazinin yalnız egemenliği altına değil, önderliği altına da düştüğünü kaydetmesi gerekmişti! Ekonomik ilişkilerin hâlâ son derece gelişmemiş olduğu, pratik olarak ne büyük çaplı sanayinin, nede varlığını duyuracak çapta, bağımsız bir işçi hareketinin bulunduğu, ve küçük burjuvazinin harekete bütünüyle egemen olduğu aşikardı. Doğal olarak işçi partisinin böyle koşullar altında geçici bir hükümete katılması düşüncesi somut durumla ilgilenen bir yazar tarafından asla benimsenemezdi. Doğal olarak, Hitabında Marx, bugün bize basit (asli) görünen aksiyomları Komünist Liga üyelerinin kafalarına vura vura sokmak (bu ifadeden dolayı özür dileriz) zorunda kalmıştı. İşçilerin seçimlerde burjuva demokratlarından bağımsız olarak kendi adaylarını göstermelerinin gerekliliğini belirtmek zorunda kalmıştı. Marx'ın, işçilerin ayrı kalmasının demokratik partiyi «böleceği» yolundaki çok gösterişli demokratik ifadeleri çürütmesi gerekmişti (iyi mim koyun! - yalnızca dün birleşmiş ve ideolojik anlamda hâlâ birleşik olanı bölebilirsiniz). Marx, böyle sözlere kendilerini kaptırmamaları için Komünist Liga üyelerini **uyarmak** zorundaydı. Komünist Liga Merkez Komitesi adına, Marx, işçi klüplerini merkezileştirmek amacıyla ilk fırsatta bir işçi partisi kongresi toplanacağına sözvermek zorundaydı, 1848 - 49 devrim yıllarında, ayrı bir işçi partisi kongresi toplanması fikrini herkese kabul ettirecek koşullar hâlâ mevcut değildi.

Sonuç ortada : Marx ünlü Hitab'da, ilke açısından proletaryanın geçici bir devrimci hükümete katılmasının kabul olunup olunamayacağı sorunundan sözetmemiştir bile. Marx yalnızca Al-

manya'da 1850 yılında hüküm süren somut durumla ilgilenmektedir. Komünist Liga'nın devrimci bir hükümete katılması hakkında tek sözcük olsun etmemektedir, çünkü o zaman hüküm süren koşullar altında, demokratik diktatorya amacıyla işçi partisi adına bu tür bir katılma düşüncesi doğamazdı.

Marx'ın düşüncesi şundan ibaretti: Biz, 1850 yılının Alman Sosyal Demokratları örgütlü değiliz, devrimin ilk döneminde yenildik ve burjuvazi tarafından tümüyle kuyruğa alındık; örgütsel bakımdan gelişmiş ve güçlenmiş küçük burjuva partisinin nihai zaferi halinde, yine kuyrukta sürüklenip durmak istemiyorsak, bağımsız olarak — mutlak olarak ve bütün koşullar altında bağımsız olarak — örgütlenmeliyiz.

Martinov'un düşüncesi ise şundan ibarettir: Biz, 1905 yılının Rus Sosyal Demokratları bağımsız bir parti içinde örgütlüyüz ve çarlık kalesine yapılacak olan ilk saldırı için küçük burjuvazinin önünde yürümek istiyoruz. Ama saldırıyı çok etkin biçimde örgütlersek ve onu başarıyla sonuçlandırırsak, — tanrı korusun! — devrimci bir hükümete, hattâ demokratik bir diktatoryaya katılmak zorunda kalabiliriz. Böyle bir katılma ilke olarak kabul olunamaz.

Plekhanov ciddi olarak bizi, Martinov'un Marx'a dayanılarak savunulabileceği konusunda ikna etmek mi istemektedir? Plekhanov **Iskra**'nın okurlarını çocuk yerine koyuyor herhalde. Bütün söyleyebileceğimiz: Marksizm başka şey, Martinovizm başka şeydir.

Hitab konusuna son veremeden önce, Plekha-

nov'un diğer bir yalnış düşüncesini aydınlatmalıyız. Hitabın yazıldığı 1850 Mart'ında Marx'ın, kapitalizmin yaşlanmadan doğan bir çöküş içinde bulunduğuna inandığını ve sosyalist devrimin ona «çok yakın» göründüğünü söylerken Plekhanov haklı. Çok kısa bir süre sonra Marx bu yalnışını düzeltti; 15 Eylül 1850 kadar erken bir tarihte, Marx, «iktidarı derhal elde etmeliyiz, yoksa hemen uykuya dalabiliriz» diyecek ölçüde burjuva demokratik devrimciliğine, ütopyacılığa kapılan Schapper ile (Schapper kendini Liga içinde Willich'le birlikte azınlıkta buldu ve Liga'dan çekildi) bağlarını kopardı. Marx, onlara, devrimin itici gücü olarak, aktüel koşulların değil, yalnızca kendi iradelerini görmelerinin yalnış olduğu cevabını verdi. Proletarya, «yalnızca koşulları değiştirmek için değil, kendisinin (proleterleri) değiştirmek ve kendisini siyasal egemenliğe hazırlamak için», onbeş, yirmi, yada elli yıl boyunca iç savaşlar ve uluslararası çatışmalar ile karşılaşmak zorunda kalabilir. Plekhanov, Marx'ın görüşlerindeki bu değişmeye kısaca değiniyor ve şu sonuca varıyor:

«Onlar (bu değişiklikten sonra Marx ve Engels), proletaryanın siyasal görevlerini, demokratik sistemin oldukça uzun bir süre yaşayacağı varsayımına dayanarak ifade etmiş olacaklar. **Ama salt bu nedenle, sosyalistlerin küçük burjuva bir hükümete katılmasını çok daha kesin biçimde mahkûm edeceklerdi.» (Iskra,** Sayı 96).

Plekhanov'un çıkardığı bu sonuç tümüyle yalnıştır. Bu, bizi yeniden sosyalist diktatorya ile demokratik diktatoryayı birbirine karıştırma konusuna döndürüyor; bu karışıklıktan dolayı sık sık Martinov ile Martov'u eleştirme fırsatına sahip

olduk. Marx ve Engels, 1850'de demokratik diktatorya ile sosyalist diktatoryayı birbirinden ayırt etmiyorlardı, yada daha doğrusu, birincisinden hiç sözetmiyorlardı, çünkü kapitalizmin çöküş halinde, sosyalizmin ise yakın olduğunu düşünüyorlardı. Aynı nedenle, o zaman asgarî bir programla azamî bir program arasında bir ayrım yapmadılar. Eğer şimdi bu ayrımın yapılması gerekiyorsa («Sosyalist Devrimciler» bu ayrımı anlamadığı için, onların burjuva demokratik devrimciliğiyle mücadele eden biz bütün Marksistlerin şimdi yapmakta olduğu gibi), sosyalist ve demokratik diktatorya sorununu da **ayrı olarak** ele almak gerekmektedir. Böyle yapmamakla, Plekhanov tutarsızlık içine düşmektedir. Kaçamaklı bir ifade kullanarak ve genel deyimlerle «sosyalistlerin küçük burjuva bir hükümete katılması»ndan sözederek Plekhanov, açık biçimde, kesin ve esaslı olarak sunulan demokratik diktatorya sorununun yerine sosyalist diktatorya sorununu koymaktadır. Plekhanov, sosyalist devrimin son derece yakınlaştığı bir dönemde Millerand'ın Galliffet ile aynı kabineye katılmasını, Varlin'in cumhuriyeti savunan ve koruyan küçük burjuva demokratlarıyla birlikte devrimci bir hükümete katılmasıyla karıştırmaktadır.

Marx ve Engels, 1850 yılında sosyalizmin yakın olduğunu düşünüyorlardı; bundan dolayı, demokratik kazançlara daha az değer veriyorlardı, küçük vurjuva demokrat partisinin şüphe götürmez zaferinden dolayı bu kazançlar onlara çok iyi yerleşmiş görünüyordu. Yirmibeş yıl sonra, 1875'de Marx, Almanya'daki demokratik olmayan sisteme dikkat çekiyordu, «askeri despotluk, parlamenter biçimlerle süslenmişti.» Bundan çıkan so-

nuç, Plekhanov'un ispatlamağa çalıştığının tam tersidir. Eğer Marx ve Engels, demokratik sistemin oldukça uzun bir süre devam etmesi gerektiğini anlasalardı; cumhuriyeti sağlamlaştırmak, mutlakiyetçiliğin kalıntılarının tümünü kökünden kazımak ve arenayı sosyalizm kavgası için temizlemek amacıyla, proletarya ile köylülüğün **demokratik** diktatoryasına **herşeyden fazla** önem verirlerdi. Demokratik devrim arifesinde proletaryayı devrimci demokratik bir diktatorya **ihtimali ile korkutma** yeteneğini gösteren kuyrukçuları, **çok daha** güçlü biçimde mahkûm ederlerdi.

Plekhanov, Hitabın yalnış yorumlanmasına dayanan konumunun zayıflığının farkındadır. Bundan ötürü, **Vperyod** tarafından somut olarak konan sorun üzerinde durmak için en küçük bir çaba bile harcamadan, konuyla ilgisi bulunmayan bir alıntı dışında hiçbir şeye dayanmayan «ayrıntılı» katagorik sonuçlar çıkardığı halde, Plekhanov, tarihe yaptığı başvurunun bütün ayrıntıları içermediğini iddia eden, ihtiyatlı kayıtlar ileri sürmektedir. Plekhanov, **Vperyod'u**, hem Marx'ı «eleştirme» arzusu beslemekle, hem de Mach ve Avenarius'un bakış açısını benimsemekle suçlamağa kalkışıyor. Bu çaba bizi yalnızca güldürür. Eğer Plekhanov, **Vperyod'un** gerçek savları arasında oklarını yöneltecek bir hedef bulamayınca, gerek **Vperyod'a**, gerekse tartışılan konuya yabancı bir hedef yaratmak zorunda kalıyorsa, bu onun konumunun gerçekten çok zayıf olduğu anlamına gelmektedir. Sonunda Plekhanov başka bir kanıt türetiyor, bu kanıtın «tartışılmaz» olduğunu düşünüyor. Gerçekte, bu kanıt (Engels'in 1894'de Tu-

rati'ye yazdığı bir mektup) yararsız olmanın ötesinde, daha da kötü sonuç veriyor.

Plekhanov'un bu mektupdan aldığı parçadan (ne yazıkki, mektubun tümünü almıyor ve yayınlanıp yayınlanmadığını, nerde çıktığını belirtmiyor), Engels'in **sosyalist ve küçük burjuva bir** devrim **arasındaki** farkı **Turati'ye açıklamak zorunda kaldığı** ortaya çıkıyor. Daha fazlasını söylemeğe gerek yok Yoldaş Plekhanov! Turati, Giolotti'nin Kabinesinde bakanlık sunduğu bir italyan Millerandıdır, bir Bernsteincıdır. Turati, sınıfsal içeriği tümüyle farklı olan iki devrimi açıkça birbirine **karıştırmaktadır.** Turati, proleter yönetimin çıkarlarını savunacağı hayali içindeydi ama Engels ona, 1894 yılında İtalya'da belirli bir durum içinde (yani, İtalya'nın ilk basamağa tırmanmasından uzun yıllar **sonra,** proletaryanın açıkça, yaygın ve bağımsız olarak örgütlenmesini mümkün kılan siyasal özgürlüğün ele geçirilmesinden sonra,), onun yani Turati'nin, muzaffer bir küçük burjuva partisinin Kabinesi içinde gerçekte ancak **yabancı bir sınıfın,** yani küçük burjuvazinin çıkarlarını savunacağını ve kolaylaştıracağını izah etti. Sonuç olarak burada karşılaştığımız, bir Millerandizm olayıdır. Millerandizm ile **Vperyod'**da tartışılan demokratik diktatoryanın birbirine karıştırılması doğru değil; ama Plekhanov **Vperyod'**un itirazlarının ne olduğundan söz etmiyor. Bu Engels'in uzun uzun eleştirdiği aşırı parti önderlerinin yalnış tutumlarının, yani bu önderlerin, devrimin sınıfsal mahiyetini yalnış kavradığı ve bilinçsizce «yabancı» bir sınıfın çıkarlarını savunduğu durumun karakteristik bir örneğidir. Bütün kutsal olan şeylerin adına, Yoldaş Plekhanov, Martinov tara-

fından ortaya atılan ve **Vperyod** tarafından irdelenen sorun ile bunun ne ilgisi var? Eğer ilk basamağa yükselen halkın, ikinci adımla üçüncü adımı birbirine karıştırması gibi bir tehlike varsa, bu tehlike, daha ilk basamağa tırmanmak üzere iken, bizi ikinci basamağa bir anda tırmanma ihtimalinin doğuracağı görüntü ile korkutmayı haklı göstermek amacıyla kullanılabilir mi?

Hayır, Plekhanov'un «tarihe yaptığı bu kısa başvuru» esas olarak hiçbirşeyi ispatlamamıştır. Vardığı temel sonuç, yani «küçük burjuva temsilcileri ile birlikte devrimci bir hükümete katılmanın proletaryaya karşı yapılan bir ihanet olacağı», Rusya'da 1905 Ocak ve Mart'ındaki durumdan köklü biçimde farklı olan, 1850 Almanya'sındaki yada 1894 İtalya'sındaki durum kanıt olarak gösterilerek, en ufak biçimde doğrulanmamıştır. Ve eğer Plekhanov, bu sonucu **bu** soruna uygulamak istemekteyse, eğer cumhuriyet uğruna mücadele verilen dönemde, demokratik devrim döneminde, proletaryanın devrimci bir hükümete **her türlü** katılmasının, **ilke olarak kabul olunamayacağını** düşünüyorsa, bunun, Engels tarafından açıkça anlaşılır biçimde mahkûm edilen anarşik bir «ilke» olduğunu ona ispatlama görevini üstlenmekteyiz. Bu konuyu ikinci makalemizde ele alacağız.

İkinci Makale

Yalnız Aşağıdan mı — Yoksa Hem Aşağıdan, Hem Yukardan mı?

Plekhanov'un tarihe başvurmasını irdeleyen daha önceki makalemizde, onun, Marx tarafından

bütünüyle ve özellikle Almanya'nın 1850 yılındaki somut durumuna uygulanan ifadelerinden, yanlış olarak çıkardığı genel sonuçları ilke açısından sergiledik. Bu somut durum, Marx'ın neden o dönemde Komünist Liga'nın geçici bir devrimci hükümete katılması sorununu ortaya atmadığını, atamadığını bütünüyle açıklamaktadır. Şimdi böyle bir katılmanın kabul olunabilirliği gibi genel ve temel bir sorunu irdelemeğe girişeceğiz.

Herşeyden önce, sözkonusu sorun doğru olarak sunulmalıdır. Bereket versin, muarızlarımız tarafından sunulan bir ifadeyi kullanabiliyor ve böylece tartışmanın özü üstüne yapılacak itirazlardan sakınabiliyoruz. **Iskra**'nın 93. üncü sayısı şöyle diyor :

«Böyle bir örgütlenmeyi (proletaryanın burjuva demokratik devlete muhalefet eden bir parti içinde örgütlenmesi) başaracak en iyi yol, proletaryanın iktidardaki demokratlar üzerinde **aşağıdan** baskı yaparak, burjuva devrimini ilerletmesidir.» (italikler **Iskra**'nın). **Iskra, Vperyod**'un «proletaryanın devrimi ilerletmek için yaptığı bu baskıyı, yanlız 'aşağıdan', yanlız sokaktan değil, yukardan da, geçici hükümetin mermer salonlarından da yürütmek istediğini» belirterek devam ediyor.

Böylece konu açık olarak konulmuş oluyor. **Iskra** aşağıdan baskı yapmak istiyor, **Vperyod** ise «hem aşağıdan hem yukardan yapmak istiyor.» Aşağıdan gelecek baskı, yurttaşların devrimci hükümet üzerinde yapacağı baskıdır. Yukardan gelen baskı ise, devrimic hükümetin yurttaşlar üzerinde yürüteceği baskıdır. Kimisi faaliyetini aşa-

ğıdan baskı yapmak için **sınırlar;** diğerleri böyle bir sınırlamayı kabul etmez ve aşağıdan gelen baskının yukardan gelen baskıyla **bütünleşmesini** talep eder. Sonunda konu, başlığımızda sözü edilen soruna indirgenir : yalnız aşağıdan mı, yoksa hem aşağıdan hem yukardan mı? Kimleri ilke olarak proletarya için, demokratik devrim döneminde, yukardan, «geçici hükümetin mermer salonlarından» gelen baskıyı kullanmanın yanlış olduğunu düşünür. Diğerleri ise, ilke olarak proletarya için, demokratik devrim döneminde, yukardan gelen baskıyı tümüyle reddetmenin, geçici devrimci hükümete katılmaya karşı çıkmanın yalnış olduğunu düşünürler. Aslında sorun, belirli bir durumda, yukardan gelen bir baskının muhtemel olup olmadığı, yada belirli bir güç dizimi altında bunun uygulanıp uygulanamayacağı değildir. Şu anda herhangi bir somut durumu düşünmüyoruz; tartışılan sorunun yerine bir başkasını geçirme yolunda harcanan sayısız çabalardan dolayı, okuyuculardan bu noktayı önemle hatırlarında tutmalarını istiyoruz. Genel bir ilke sorunu ile, yani demokratik devrim döneminde aşağıdan gelen baskıdan yukardan gelen baskıya geçmenin **kabul edilir** olup olmadığı sorunu ile uğraşıyoruz.

Bu sorunu aydınlatmak için, önce bilimsel sosyalizmin kurucularının taktiksel görüşlerinin nasıl geliştiğine eğilelim. Bu gelişme içinde yukardan gelen baskının kabul edilebilirliği üstüne tartışmalar olmamış mıdır? Böyle bir tartışma olmuştur. Bu tartışmaya 1873 yazında İspanya'da patlak veren ayaklanma yolaçmıştır. Engels, 1873'-de Alman Sosyal Demokrat gazetesi **Volksstaat**'da yayınlanan ve 1894'de **Internationales aus dem**

Volksstaat adlı broşürde yeniden basılan «Bakuninciler Eylemde» adlı makalesinde, sosyalist proletaryanın bu ayaklanmadan öğrenmesi gereken dersleri sergilemişti. Engels'in çıkardığı genel sonuçları biz de görelim.

9 Şubat 1873'de İspanya kralı Amadeo tahttan çekildi — Engels'in nükteli biçimde belirttiği gibi, bu, «grev yapan ilk kraldı». 12 Şubat'da cumhuriyet ilân edildi, bunu hemen Bask eyaletinde patlak veren Karlist bir ayaklanma izledi. 10 Nisan'da Kurucu Meclis için seçimler yapıldı, 8 Haziran'da federal cumhuriyet ilân edildi. 11 Haziran'da Pi y Margall tarafından yeni bir kabine oluşturuldu. Anayasa taslağı hazırlamakla görevli olan komisyonda, «Intransigentes» adıyla bilinen aşırı cumhuriyetciler temsil olunmadı. Ve yeni anayasanın ilân edildiği 3 Temmuz'da Intransigente'ler ayaklandı. 5 Temmuz ve 11 Temmuz tarihleri arasında, isyancılar Seville, Granada, Alcoy, Valencia ve diğer birçok eyalette başarı kazandılar. Çekilen Pi y Margall hükümetini izleyen Salmeron hükümeti, ayaklannan eyaletlerin üzerine askeri birlikler gönderdi. Oldukça sert bir direnişten sonra ayaklanma bastırıldı. Cadiz 26 Temmuz 1873'de, Cartagena 11 Ocak 1874'de düştü. Engels'in konu aldığı kronolojik olaylar kısaca bunlardı.

Bu olaylardan çıkarılacak dersleri irdelerken Engels, önce, İspanya'da cumhuriyet için verilen mücadelenin bir sosyalist devrim mücadelesi olmadığını ve olamayacağını ileri sürmektedir. «İspanya» diyor Engels, «sanayi bakımından öyle geri bir ülkeydi ki, bu ülkedeki işçi sınıfının kendini hemen tümüyle kurtarması düşünülemezdi. Bu aşamaya gelmeden önce İspanya'nın birçok ön

aşamadan geçmesi ve yolunun üzerindeki önemli miktarda engeli kaldırması gerekecekti. Cumhuriyet, ülkeye bu ön aşamaları mümkün en kısa zaman içinde geçme ve bu engelleri çabucak aşma fırsatını sağlıyordu. Ama ancak İspanyol işçi sınıfının aktif siyasal müdahalesi ile bu fırsattan yararlanılabilirdi. İşçi yığınları bunu farketmişti. İşçiler, eskiden olduğu gibi mülk sahibi sınıflara eylem ve entrikaları için temizlenmiş bir alan bırakacak yerde, olayların içinde yeralmağa ve eylem için fırsattan yararlanmağa çalıştılar.»

Kısacası bu bir sosyalist devrim değil, bir demokratik devrim sorunuydu, cumhuriyet uğruna verilen bir mücadele sorunuydu. İşçilerin olayların içinde yeralması sorunu, kendini o zaman iki farklı yönde gösteriyordu. Bir yandan Bakuninciler (yada «Alliancistler» - Markist «International»e karşı mücadele etmek için oluşturulan «Alliance»ın kurucuları) siyasal faaliyeti, seçimlere katılmayı, v.b. reddediyorlardı. Diğer yandan, Bakuninciler, işçi sınıfının derhal ve tümüyle kurtulmasını amaçlamayan bir devrime, her çeşit devrimci hükümete katılmaya da karşıydılar. Bizim açımızdan sorunun bu ikinci yönü, tartışmamızın ışığı altında özellikle ilgi çekicidir. İki taktik slogan arasındaki ilkesel ayrılığın ifade olunmasına, tesadüfen, bu husus neden olmuştur.

«Bakuninciler», diyor Engels, «yıllardır, **yukardan gelen bütün devrimci eylemlerin zararlı olduğu, ve herşeyin aşağıdan yukarı doğru örgütlenmesi ve gerçekleştirilmesi gerektiği** düşüncesinin propagandasını yapmaktaydı.»

Bundan dolayı, «yalnız aşağıdan» ilkesi **anarşist** bir ilkedir.

Engels, demokratik devrim döneminde bu ilkenin bütünüyle saçma olduğunu belirtiyor. Bu ilke, doğal olarak ve kaçınılmaz biçimde, devrimci bir hükümetin kurulmasının işçi sınıfına karşı yapılan bir ihanet olduğu yolunda pratik bir sonuca yolaçıyordu. Bakuninciler çıkardıkları bu sonucu, bir ilke haline sokuyorlar, yani onlara göre, **«devrimci bir hükümetin kurulması yeni bir aldatmacadan ve işçi sınıfına karşı yapılan yeni bir ihanetten başka bir şey değildir.»**

Okuyucunun da göreceği gibi, şimdi, yeni **Iskra**'nın da ulaştığı iki ilkeye varıyoruz, yani: (1) yalnızca aşağıdan gelen devrimci eylem kabul olunmakta, «hem aşağıdan hem yukardan gelen» taktiklere ise karşı çıkılmaktadır; (2) geçici bir devrimci hükümete katılmak işçi sınıfına ihanettir. Yeni - **Iskra**'nın her iki ilkesi de anarşist ilkelerdir. İspanya'da cumhuriyet için verilen mücadelenin gerçek akışı, her iki ilkenin de son derece akıl almaz ve son derece gerici bir öze sahip olduğunu ortaya sermiştir.

Engels, İspanyol devrimindeki birçok olaya dayanarak bu doğruyu iyice ispatlamıştır. Örneğin, devrim, 30 000 nüfuslu, nisbeten yeni kurulmuş bir manüfaktür kasabasında, Alcoy'da patlak verdi. İşçi ayaklanması, ilke olarak devrimi örgütleme düşüncesi yolunda birşey yapamayacak olan Bakunincilerin önderliğine rağmen, zafere ulaştı. Bu olaydan sonra, Bakuninciler «durumun yöneticisi» olduklarından sözederek böbürlenmeğe başladılar. Ve bu «yönetenler» içinde bulundukları «durum»u nasıl kullandılar diye soruyor Engels. Herşeyden önce Alcoy'da bir «Refah Komitesi», yani

devrimci bir hükümet kurdular. Dikkat edin, daha devrimden yalnız on ay önce, 15 Eylül 1872'deki Kongrelerinde, «geçici yada devrimci iktidar denen her türlü siyasal örgütlenmenin, yalnızca yeni bir aldatmaca olabileceğini ve proletarya için, varolan bütün hükümetler kadar tehlikeli olacağı» yolunda karar alan da aynı Alliancistlerdi (Bakunincilerdi). Engels, bu anarşist geveziliği çürütmekten çok, Kongrede alınan bu kararı destekliyenlerin Alcoy'da kendilerini,» bu geçici ve devrimci hükümet iktidarının üyeleri olarak» bulduklarına alaycı biçimde işaret etmekle yetiniyor. Engels, bu bayların iktidardayken açığa vurdukları «büyük çaresizlik, çözülme ve pasifliğe» de uygun düştüklerinden küçümseyerek sözediyor. Engels aynı küçümsemeyle, Sosyal Demokrasi içindeki Jirondenlerin, «Jakobencilik» suçlamalarına da cevap vermiş oluyor. Engels diğer birçok kentte, örneğin Sanl'ucar de Barrameda'da (Càdiz yakınlarında 26 000 nüfuslu bir liman) «Alliancist'lerin, burada da, kendi anarşist ilkelerine ters düşerek devrimci bir hükümet oluşturduklarını« gösteriyor. Onları «ellerindeki iktidarla ne yapacaklarını bilmediklerinden» dolayı eleştiriyor. Bakuninci işçi önderlerinin **Intransigent'ler ile birlikte,** yani cumhuriyetçilerle, küçük burjuvazinin temsilcileriyle birlikte geçici hükümetlere katıldığını çok iyi bilen Engels, Bakunincileri geçici hükümete katıldıkları için değil (yeni **Iskra'**nın «ilkelerine» göre böyle yapmış olması gerekiyor), zavallıca **örgütlenmelerinden, hükümete katılmalarının zayıflığından,** burjuva cumhuriyetçi eşrafın önderliğine bağlı kalmalarından dolayı eleştiriyor. Devrim döneminde «teknik» ve askeri önderliğin önemini

küçümsemeğe çalışan kişileri, Engels'in nasıl bir yere batırıcı alaycılıkla, acımadan eleştirdiği, yalnızca şu olgudan dolayı da anlaşılabilir: Engels, Bakuninci işçi önderlerini, devrimci hükümetin üyeleri olarak, «siyasal ve **askeri** önderliği» burjuva cumhuriyetçi eşrafa bırakırkan, işçileri tumturaklı sözler ve kağıt üzerinde kalan «sosyal» reform şamataları ile besledikle için eleştiriyordu.

Gerçek bir Jakoben-Sosyal Demokrat olan Engels, yukardan eylemin önemini yalnız farketmekle kalmıyor, devrimci bir hükümete cumhuriyetçi burjuvazi ile birlikte katılmaya yalnızca mükemmel bir meşrulaşma olarak bakmıyor, böyle bir katılmanın, devrimci güç konusunda askeri inisiyatif kadar enerjik olmasını **talep ediyordu; ve Engels pratik** öğütlerle rehberlik edici **askeri** tavsiyeler vermenin görevi olduğunu düşünüyordu.

«Yine de», diyor Engels, «bir ayaklanma aptalca başlamış da olsa, **birazcık aklı selim ile yönetilirse,** (2) başarıya ulaşmak için bir şans vardır. Eğer bir kentin garnizonunda patlak veren, daha önce propaganda yoluyla işlenmiş bulunan diğer kentin garnizonunu da etkisi altına alarak ilerlemeğe devam eden ve çığ gibi büyüyen İspanyol türü askeri ayaklanmalarda olduğu gibi, isyancılar,

---

(2) **Waere er nur mit einigem Verstand geleitet wordon.** Zavallı Engels! Ne yazık, yeni Iskra ile karşılaşmadı! Oysa karşılaşmış olsaydı, bir ayaklanmanın **yönetilebileceği (geleitet worden)** gibi «Jakobence» bir düşüncenin, ne kadar feci, tehlikeli, ütopik, burjuva, teknik olarak tek yanlı ve fesatçı bir düşünce olduğunu öğrenirdi.

mutlu bir uzlaşmaya yada kendilerine karşı gönderilen birliklerin kendi yanlarına geçmesine değin, başkenti baskıları altında tutmağa devam ederlerse, zafere ulaşırlar. Bu yöntem, özellikle belirli durumlarda uygulanabilir. İsyancılar, heryerde, disiplinleri gerçekten acınacak durumda olan, ama eski, morali bozulmuş İspanyol ordusunun kalıntılarına oranla hiç de daha disiplinsiz olmayan gönüllü taburlarında örgütlendiler. Hükümetin güvenebileceği tek kuvvet, ülkenin her yanına yayılmış bulunan jandarmalardır. Sorun, her şeyden önce, bu jandarmaların biraraya toplanmasını önlemektir, bu toplanma yalnızca açık alanda, cesurca bir saldırı göze alınırsa yapılabilirdi. Böyle bir eylem çizgisi, fazla bir tehlike içermiyecektir, çünkü hükümet gönüllülere karşı, yalnızca, aynı ölçüde disiplinsiz olan birlikleri çıkarabilecektir. Kazanmağa azmeden biri için başka yol yoktur.»

Bilimsel sosyalizmin kurucularından biri, devrimci bir kabarma döneminde, ayaklanma ve dolaysız eylem sorunlarıyla karşılaşınca, böyle akıl yürütüyordu! Ayaklanma küçük burjuva cumhuriyetçileri tarafından başlatıldığı ve proletarya ne sosyalist devrim ne de temel siyasal özgürlük sorunu ile karşı karşıya bulunduğu halde, Engels işçilerin cumhuriyet mücadelesine çok faal biçimde katılmasına büyük bir önem vermekteydi; proletarya önderlerinin tüm faaliyetlerini, başlamış bulunan bir mücadeleyi zafere ulaştırma zorunluluğuna tabi kılmalarını talep ediyordu. Bir proletarya önderi olarak Engels, bizzat askeri örgütlenmenin ayrıntılarına bile girmişti; eğer zafere ulaşmak için gerekliyse, askeri ayaklanmalar gibi, eski moda mücadele yöntemlerinin kullanılmasına kar-

şı değildi; en büyük önemi, taaruz hareketine ve devrimci kuvvetlerin merkezileşmesine veriyordu. Engels, «Alman Köylü Savaşında ve Almanya'daki 1849 Mayıs ayaklanmalarında kaçınılmaz bir dert olan şeyi, yani hükümetin askeri birliklerin ayaklanmalarını birer birer bastırmasını mümkün kılan, **devrimci kuvvetlerdeki birleşmeme ve yalıtlanma halini»** bir ilke yaptıkları için Bakuninciler şiddetli biçimde eleştiriyordu. Engels'in ayaklanmanın yönetilmesi, devrimin örgütlenmesi, ve devrimci hükümet gücünden yararlanılması üzerine olan görüşleri, yeni **Iskra'**nın kuyrukçu görüşlerinden gökle yer arasındaki uzaklık kadar ayrılmaktadır.

Engels, İspanyol devriminden çıkan dersleri özetlerken, «Bakuncilerin ciddi bir devrim durumuyla karşılaşır karşılaşmaz, eski programlarının bütününden vazgeçmek zorunda kaldıklarını» ilkağızda tesbit etmektedir. Bakuninciler ilk önce siyasal faaliyetten ve seçimlerden kaçınma ilkesini, «devletin yıkılması» ilkesini terketmek zorunda kaldılar. İkinci olarak, «proletaryanın derhal ve tamamen kurtulmasını amaçlamayan bir devrime işçilerin katılmaması gerektiği ilkesinden vazgeçtiler ve açıkça katışıksız bir burjuva hareketine katıldılar.» Üçüncü olarak, - bu sonuç, tartışılan noktaya esaslı bir cevap vermektedir «daha kısa süre önce açıkladıkla şu inancı ayaklar altında çiğnediler: devrimci bir hükümetin kurulması yeni bir aldatmacadan ve işçi sınıfına karşı yapılan yeni bir ihanetten başka bir şey değildir; bu ihaneti, birçok kentin hükümet komitesinde soğukkanlılıkla oturarak yaptılar, hemen her yerde yeteneksiz bir azınlık olarak çoğunluğun oyları

karşısında yenik düştüler ve siyasal bakımdan burjuvazice sömürüldüler.» Ayaklanmayı yönetmeyi beceremeleri ile, devrimci güçleri toparlayacak yerde bölerek, devrimin önderliğini burjuvaziye bırakarak, güçlü ve sağlam Enternasyonal örgütünü dağıtarak, «Bakuninciler, İspanya'da bir devrimin nasıl **yapılmayacağı** konusunda aşılamayacak bir örnek verdiler.»

●

Yukardakileri özetleyecek olursak, aşağıdaki şu sonuçlara varırız:

1) İlke olarak, devrimci eylemin aşağıdan gelen baskıyla sınırlanması ve aynı zamanda aşağıdan gelen baskıdan vazgeçilmesi **anarşizmdir.**

2) Devrim dönemindeki yeni görevleri, yukardan eylem görevlerini anlamayanların, böyle bir eylem için koşullar ve program belirleme yeteneği olmayanların, demokratik devrimde proletaryanın görevlerinin neler olduğu konusunda herhangi bir fikri yok demektir.

3) Sosyal Demokratlar için burjuvazi ile birlikte geçici bir devrimci hükümete katılmanın kabul edilebilir olmadığı, bu türden her katılmanın işçi sınıfına ihanet olacağı ilkesi, **anarşizmin** ilkesidir.

4) Her «ciddi devrim durumu», proletarya partisini, ayaklanmaya amaçlı bir önderlik sağlama, devrimi örgütleme, bütün devrimci güçleri merkezileştirme, askeri bir taaruzu kararlı biçimde başlatma ve devrimci hükümet gücünün en enerjik biçimde kullanılmasını sağlama görevi ile karşı karşıya bırakır.

5) Marx ve Engels, bugünkü devrimci durumda yeni **Iskra**'nın ileri sürdüğü taktikleri kabul edemezlerdi, ve asla kabul etmeyeceklerdi; çünkü bu taktikler yukarda teker teker sayılan hataların tekrarlanmasından başka birşey değildir. Marx ve Engels, yeni **Iskra**'nın doktriner konumunu «gelecekteki» proletarya üzerine hayale dalmak, anarşist hataları yeniden ısıtıp sunmak olarak nitelerlerdi.

Öteki makalemizde geçici devrimci hükümetin görevlerini tartışacağız.

Proletary gazetesinin 2 ve 3. sayısında 3-9 Haziran (21-27 Mayıs) 1905 tarihinde yayınlanmıştır.

13 Devrimci Proletaryanın Demokratik Görevleri

İşçi sınıfı hareketinin bilinçli temsilcisi olarak, Sosyal Demokrat Parti, çalışan yığınların her türlü baskı ve sömürüden tümüyle kurtulmasını amaçlamaktadır. Bu amacın gerçekleşmesi için - üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin kaldırılması, ve sosyalist toplumun yaratılması -, kapitalizmin üretici güçlerinin ileri derecede gelişmesi ve işçi sınıfının yüksek düzeyde örgütlenmesi gereklidir. Modern burjuva toplumunda üretici güçlerin tam gelişmesi, yaygın, özgür ve açık bir sınıf mücadelesinin varlığı ve proleter yığınların siyasal eğitimi, yetişmesi ve sağlık kazanması, siyasal özgürlük olmadan tasarlanamaz. Bundan ötürü, tam bir siyasal özgürlüğün sağlanması ve demokratik devrim için kararlı bir mücadeleye girişilmesi, sınıf bilincine sahip proletaryanın daima amacı olmuştur.

Proletarya önüne bu görevi koyarken yalnız değildir. Burjuvazi de siyasal özgürlüğe ihtiyaç duymaktadır. Mülk sahibi sınıfların bilinçlenmiş üyeleri, özgürlük bayrağını çok önceleri çektiler;

esas olarak bu sınıftan gelen devrimci aydınlar, özgürlük için kahramanca döğüştü. Ama bir bütün olarak burjuvazi, otokrasiye karşı kararlı bir mücadeleye girme yeteneğinden yoksundur; burjuvazi, bu mücadele içinde kendini mevcut düzene bağlayan mülkünü kaybetmekten korkuyor; demokratik devrimde kalmayıp sosyalist devrimi arzulayacak olan işçilerin tümüyle, devrimci eyleminden korkuyor; çıkarları binlerce bağ ile mülk sahibi sınıfların çıkarlarına bağlı bulunan memurlar ile, bürokrasi ile ilişkilerinin bütünüyle kopmasından korkuyor. Bu nedenle, burjuvazinin özgürlük için verdiği mücadele, ürkek, tutarsız ve isteksiz görünmektedir. Proletaryanın görevlerinden biri de, burjuvaziyi dürtüklemek, demokratik devrimin tamamlanmasını isteyen sloganları bütün halkın önünde atmak, bu sloganların gerçekleşmesi için kararlı ve bağımsız olarak çalışmaya başlamak - tek bir kelimeyle, öncü olmak, bütün halkın özgürlüğü için verilen mücadelede yönetimi ele almaktır.

Bu amacın peşinde koşan Rus Sosyal Demokratları, burjuva liberalizminin tutarsızlığına karşı çok kez savaşmak zorunda kalmıştır. Örneğin Bay Struve'nin kariyerine sansürden özgürce nasıl başladığını, nasıl Rusya'nın «kurtuluşu»nun siyasal şampiyonu olduğunu hatırlayalım. Struve sahneye ilk kez, Witte «Muhtırası»na yazdığı ve açıkça «Shipovian» (o zamanki moda siyasal deyimle) bir slogan, yani «Temel Haklar ve Yetkisi Bulunan Zemstvo» sloganını attığı önsözle çıktı. Sosyal Demokrat Parti bu sloganın gerici, saçma ve tepkici içeriğini sergiledi; kesin ve uzlaşmaya açık bulunmayan demokratik bir platform talep etti, ve biz-

zat kendi Parti programının tamamlayıcı bir parçası olarak böyle bir platformu ileri sürdü. Sosyal Demokrasi, kendi safları içinde de bulunan, demokrasi hedeflerinin dar kavranması eğilimine karşı mücadele etmek zorunda kaldı; Sosyal Demokrasi içinde Ekonomizm olarak adlandırılan bu eğilim, demokratik amaçların değerini küçük göstermek için elinden geleni yaptı; Ekonomistler o zamanlar «işverenler ve hükümet karşısında ekonomik mücadele» verilmesini savunuyorlar, ve işe hak kazanmakla başlamamız, siyasal ajitasyon ile devam etmemiz, ancak ondan sonra kademe kademe (aşamalar teorisi) siyasal mücadeleye geçmemiz gerektiği üzerinde israr ediyorlardı.

Şimdi ise siyasal mücadele geniş çapta yaygınlaşmış, devrim ülkenin her yanına yayılmış, en ılımlı liberaller dahi «aşırı» olmuşlardır; bundan dolayı yakın geçmişe yapılan tarihsel değinmeler (şimdi bizim yapmakta olduğumuz gibi) şimdiki gerçek kargaşa ile ilgisi bulunmadığından, yersizmiş gibi görünebilir. Ama bu ancak ilk bakışta böyle gelmektedir. Elbette bir Kurucu Meclis için ve genel, doğrudan, eşit ve gizli oy hakkı için yapılan talep gibi sloganlar (Sosyal Demokratlar bunları programlarında uzun süredir, herkesden önce sürmüşlerdir), herkesin ortak malı olmuştur; bu sloganlar illegal **Osvobozhdeniye** tarafından benimsenmiş, **Osvobozhdeniye** Liga'sının programına sokulmuş, Zemstvo sloganlarına dönüştürülmüştür ve şimdi de liberal basın tarafından her biçim ve kalıp içinde tekrarlanmaktadırlar. Rus burjuva demokrasisinin şu birkaç yıl ve ay içinde büyük ilerlemeler kaydettiği konusunda tek bir şüphe beslenemez. Burjuva demokrasisi deney

içinde öğrenmekte, ilkel sloganlarını terketmekte (Shipovian «Temel Haklar ve Yetkisi Bulunan bir Zemstvo» sloganı gibi) ve devrimin peşinde topallayarak yürümektedir. Ama yalnızca topallayarak yürümektedir; kullandıkları kelimeler ile yaptıkları iş arasında, ilke olarak demokrasi ile «Gerçek politika» daki demokrasi arasında, eski çelişmelerin yerine geçen yeni çelişmeler doğmaktadır; çünkü devrimci gelişmeler, demokrasi konusunda sürekli büyüyen talepler yaratmaktadır. Ama burjuva demokrasisi hep olayların kuyruğunda sürüklenmektedir; eskisine oranla daha ileri sloganlar atarken, hep geride kalmaktadır; gerçek özgürlük için verilen gerçek devrimci mücadelenin, gerektirdiği düzeyin önemli ölçüde altında kalan sloganlar ileri sürmektedir.

Gerçekten de, şimdilerde moda olan ve herkesce kabul olunan şu sloganı ele alalım: «Genel, doğrudan, eşit ve gizli oy temeli üzerinde bir Kurucu Meclis için». Bu slogan, tutarlı bir demokrasi açısından uygun olmakta mıdır? Şimdiki anın yüklediği acil devrimci görevlerin ışığında, bu slogan uygun mudur? Her iki soruya da yalnızca olumsuz cevap verilebilir. İkna olmak için, örgütlerimizin maalesef sıkça başvurmadıkları, çok az zikredip yayınladıkları Parti programımızı yalnız dikkatli bir biçimde incelemek yeterlidir. (Son derece imrenilecek değerde bir istisna olarak, Parti programımızın Riga, Voronezh ve Moskova komiteleri tarafından broşür halinde yakınlarda yeniden basıldığına işaret ederiz.) Programımızın kilit noktası, bir Kurucu Halk Meclisi için yapılan taleptir (genel, v.b. olarak yapılan seçimi kısaca belirtmek için, «halk» sözcüğünü kullanalım). An-

cak bu slogan programımızda tek başına ve yalıtlanmış bir vaziyette durmamaktadır. Programdaki bağlam, ekler ve notlar, özgürlük mücadelesinde en tutarsız olanlar, ve hatta bu mücadeleye karşı çıkanlar açısından, herhangi bir yanlış anlamayı önlemektedir. Bu slogan programımızda aşağıdaki diğer sloganlarla bağlantı içinde bulunmaktadır; (1) çarlık otokrasisinin **yıkılması;** (2) onun yerine demokratik bir **cumhuriyetin** geçmesi; (3) demokratik bir anayasa ile korunan **halkın egemenliği,** yani, en üst hükümet yetkisinin, **tamamen,** halk temsilcilerinden oluşan tek bir yasama meclisinin elinde toplanması.

Bütün tutarlı demokratların bu sloganları kabul etmek zorunda olduğu konusunda herhangi bir şüpheye yer olabilir mi? Demokrat kelimesi, hem etimolojik olarak, hem de bütün bir Avrupa tarihinde kazandığı siyasal anlamdan dolayı, halk egemenliğine yandaş olan birini ifade etmektedir. Bundan ötürü bir yandan demokrasiden konuşurken, öte yandan bu sloganlardan birini olsun reddetmek saçma olmaktadır. Ama ana çelişme, yani burjuvazinin özel mülkiyeti ne pahasına olursa olsun koruma isteği ile özgürlük isteği arasındaki çelişme, o kadar derindir ki, liberal burjuvazinin sözcüleri ve izleyicileri ister istemez kendilerini bu gülünç durumun içinde bulmaktadırlar. Herkesin bildiği gibi, Rusya'da korkunç bir hızla çok geniş bir liberal parti oluşmaktadır; bu partiye, **Osvobozhdeniye** Liga'sı, bir yığın Zemstvo üyesi, **Nasha Zhizn, Nashi Dni, Syn Otechestva, Ruskiye Vedomosti** (Bizim Hayatımız, Bizim Günlerimiz, Anayurdun Oğlu, Rus Kayıtcısı) gibi gazeteler, v.b., v.b. katılmıştır. Bu liberal burjuva partisi,

«Anayasal- **Demokratik**» Parti adıyla anılacağa benziyor. Bununla birlikte, illegal **Osvobozhdeniye**'nin bildirilerinden ve programından da görüleceği gibi, bunun **monarşist** bir parti olduğu gerçek bir olgudur. Bu parti tam bir cumhuriyet istememektedir. Tek bir meclis istememekte ve Senato için dolaylı ve gerçekte genel olmayan (ikametgah koşulu) bir seçim önermektedir' Bu parti en üst hükümet otoritesinin **tamamen** halkın eline geçmesinden endişe duymaktadır (oysa bu kişiler, gösterişli hedefler için, iktidarın halka devredilmesi üzerine konuşmağa pek düşkündür). Bu parti otokrasinin **yıkılmasını** istememektedir. Bu parti, yalnızca iktidarın, (1) monarşi; (2) Senato (Üst Mecliste toprak sahipleri ve kapitalistler çoğunluktadır); (3) Meclis **yalnızca** bu Alt Meclis (demokratik ilkeler üzerinde kurulmaktadır), arasında paylaşılmasını istemektedir.

Kısacası, sermayenin doğrudan etkisine en az maruz kalan, en ileri ve en tahsilli unsurlar tarafından temsil olunsa bile, bizim «demokratik» burjuvazinin, devrimin gerisinden yürüdüğü, tartışılmaz bir olgu olarak gün gibi gözümüzün önünde durmaktadır. Bu «demokratik» parti, halkın egemenliğinden korkmaktadır. Kurucu Halk Meclisi sloganımızı tekrarlarken, bu parti, gerçekte bu sloganın anlam ve önemini tümüyle çarpıtmakta ve bu sloganı kullanarak, daha doğrusu kötüye kullanarak halkı aldatmaktadır.

«Kurucu Halk» meclisi nedir? Bu, her şeyden önce, gerçekten halk iradesini ifade eden bir meclistir. Bu sonuca ulaşmak için, genel oy hakkına bütün demokratik unsurlarıyla sahip olmalıyız ve

seçim kampanyasının yönetiminde özgürlüğün tam olarak garanti edilmesi gereklidir. İkinci olarak, bu meclis halkın egemenliğini sağlayacak olan bir siyasal düzeni «başlatmak» için, **gerçek bir güce ve otoriteye sahip olan** bir meclis olmalıdır. Bu iki koşul olmadan, bu meclisin ne halka ait olacağı, ne de gerçekten kurucu bir niteliği bulunmayacağı gün ışığı kadar ortadadır. Yine de bizim liberal burjuvazi, bizim meşruti monarşistler (bunların demokrat olarak gösterilmesi halkla alay etmek demektir) bu koşulların **herhangi birini** güvence altına alacak gerçek koruyucuları istememektedir! Yalnızca seçim propagandasının tam özgürlüğünü yada iktidar ve otoritenin gerçekten Kurucu Meclise devredilmesini güvence altına almamakla kalmıyorlar, tam tersine, her ikisini de **imkânsız kılmağa çalışıyorlar,** çünkü monarşinin sürmesini amaçlıyorlar. Gerçek iktidar ve otorite Hunhar Nikola'nın elinde kalacaktır. Bu, halkın korkunç düşmanının meclisi toplaması ve seçimlerin özgür ve genel olmasını «güvence altına alması» anlamına gelir. Ne kadar demokratik! Bu Kurucu Meclis'in tüm iktidar ve tüm otoriteye asla sahip olmayacağı ve (liberal burjuvazinin düşüncesine göre) asla sahip olmaması gerektiği anlamına gelmektedir; bu meclis, liberal burjuvaziye göre, iktidardan ve otoriteden tümüyle yoksun olmalıdır; bu meclis esas olarak, II. Nikola'nın krallık iktidarının bir parçacığını meclise bahşetmesi için **koşullar üzerinde uyuşmalı, bir sözleşmeye ulaşmalı, bir anlaşmaya varmalıdır, çarla pazarlıkta anlaşmalıdır.** Genel oyla seçilen Kurucu Meclis hiç bir şekilde bir Alt Meclisten farklı olmamalıdır. Yani, halkın isteğini ifade etmek ve yürüt-

mek için toplanan Kurucu Meclis, liberal burjuvazi tarafından, **halkın isteğinin ötesinde,** bir Üst Meclis'in isteğine, ve en başta gelen monarşinin isteğine, Nicholas'ın isteğine göre «anayasa yapmak,» üzere düzenlenmiştir.

Liberal burjuvazinin, **Osvobozhdeniye** eşrafının bir Kurucu Halk Meclisi üzerine konuşup, sözlük paralar ve bağırıp çağırırlarken, gerçekten **halka dayalı olmayan ve danışma niteliğinde** bir meclis planlamakta oldukları açık değil mi? Halkı kurtaracak yerde, anayasal araçlarla, ilkin çarın gücüne(monarşizm) ve ikinci olarak örgütlü büyük burjuvazinin gücüne (Üst Meclis) dayanarak, halkı etkileri altına almağa çalışmaktadırlar.

Bu sonuca karşı çıkmak isteyen biri, şunları demek istemektedir: (1) tam bir propaganda özgürlüğü olmadan ve çarlık hükümetinin bütün propaganda ayrıcalıkları gerçekten kaldırılmadan, halkın isteği seçimlerde gerçek ifadesini bulabilir; (2) çarın ellerine bırakılan gerçek iktidar ve otoriteden yoksun bulunan bir temsilciler meclisi, gerçekte, yalnız danışma organı değildir. Bu iddialardan birini olsun ileri süren bir kişi ya yüzsüz bir şarlatan yada iflah olmaz bir budaladır. Tarih kesinlikle doğrulamıştır ki, monarşik bir hükümet şekliyle birarada varolan bir temsili meclis, gerçek durumda, hükümet gücü monarşinin elinde kaldığı sürece, bir danışma organı olacaktır; bu danışma organı, monarkın iradesini halkın iradesine bağımlı kılmayacak, yalnızca halkın iradesini monarkın iradesine **uyduracaktır**, yani, iktidarı halk ile monark arasında bölüştürecek, yeni bir düzen için pazarlık yapacak ama bu düzeni kur-

mayacaktır. Tarih kesinlikle ispatlamaktadır ki, devrime karşı döğüşen hükümetin yerine geçici bir devrimci hükümet geçmediği sürece, gerçekten özgür seçimler sözkonusu olamaz; halkın **tümü** bu seçimlerin anlamı ve niteliği üzerinde güçlükle ikna edilebilir. Çarlık hükümeti bir an için, beklenmeyen ve mümkün olmayan şeyi bahşederek, yani bir «Kurucu» (danışma diye okuyun) Meclis toplamağa karar vererek, propaganda özgürlüğü için **biçimsel** güvenceler sağlayacak olsa bile, kampanya için örgütlü devlet gücünden doğan bütün geniş avantajlar ve olağanüstü kolaylıklar yine de çarlık hükümetinin elinde kalacaktır. İlk halk meclisi için yapılan seçimler sırasında, bu avantajlardan ve kolaylıklardan, iktidarlarında halkı her türlü araçla ezen ve halkın özgürlüğü zorla almağa başladığı malum kişiler yararlanacaktır.

Tek bir kelimeyle, önceki sayımızda (**Proletary**, Sayı 3) bu sorunu başka bir açıdan incelerken ulaştığımız sonuca vardık. Kurucu Halk Meclisi sloganı, kendi içinde, bağımsız olarak ele alındığında, bugünkü durumda monarşist burjuvazinin bir sloganı olmuştur, burjuvazi ile çarlık hükümeti arasında pazarlık çağrısı yapan bir slogan olmuştur. Yalnızca çarlık hükümetinin yıkılması ve yerine, görevi Kurucu Halk Meclisini toplantıya çağırmak olan geçici bir devrimci hükümetin geçmesi, devrimci mücadelenin sloganı olabilir. Rusya proletaryası bu nedenle kendini, hiçbir hayale kaptırmasın; genel coşkunluğun patırtısı arasında proletarya, kendi sloganları kullanılarak aldatılmak istenmektedir. Eğer silahlı bir halk gücünün hükümetin silahlı gücüyle boy ölçüşmesini beceremezsek, eğer çarlık hükümeti kesin olarak

yenilmez ve yerine geçici bir devrimci hükümet geçmezse, hangi adı alırsa alsın - ister «halk», ister «kurucu», v.b. - her temsili meclis, gerçekte çarla iktidar paylaşımı üzerine pazarlık yapmak amacıyla toplanan, büyük burjuvazinin temsilcilerinden oluşan bir meclis olacaktır.

Halkın çar karşısındaki mücadelesi ne kadar zirveye çıkarsa ve halk temsilcilerinden oluşan bir meclis için yapılan, talebin, hızlı biçimde gerçekleşme ihtimali ne kadar büyük olursa, devrimci proletaryanın da «demokratik» burjuvaziyi o kadar sıkı biçimde denetlemesi gerekecektir. Özgürlüğü ne kadar yakın zamanda kazanırsak, proletaryanın şimdiki müttefiki o kadar çabuk proletaryanın düşmanı olacaktır. İki durum, bu değişmeyi gizleme görevi görecektir: (1) burjuvazinin sözümona demokratik sloganlarının belirsizliği, eksizliği sözümona tarafsızlığı (2) proletaryanın sloganlarını salt kelimeler durumuna indirgeme, özgürlüğün ve devrimin **gerçek** güvenceleri yerine boş laflar koyma çabası. İşçiler şimdi «demokratları» yoğun bir dikkatle gözlemek zorundadır. Eğer seçim kampanyasının ve bizzat seçimlerin içinde yürütüldüğü gerçek koşullardan dolayı, bu meclis, halkın iradesini ifade edemezse, eğer bu meclis yeni bir düzeni bağımsızca kuracak güçten yoksun olursa, «Kurucu Halk Meclisi» kelimelerden başka birşey olmayacaktır. En önemli konu olarak, şimdi, Kurucu Halk Meclisinin toplanması sorununun yerine, bu meclisin hangi **yöntemle** toplanacağı sorunu geçmiştir. Karara bağlayıcı olayların arifesindeyiz. Proletarya genel demokratik sloganlara güvenmemeli, bu sloganlar karşısın-

da kendi proleter-demokratik sloganlarını tüm boyutlarıyla koymalıdır. Yalnızca bu sloganlarla yönetilen bir güç, devrimin tam zaferini gerçekten sağlayabilecektir.

Proletary, Sayı 4,
17 (4) Haziran, 1905

14 Başarılı Devrim

Bugünlerde bu kelimeleri sık sık işitiyor ve okuyoruz. Gerçekte bu kelimelerin anlamı nedir? «Devrim» kavramını putlaştırmamalıyız (burjuva devrimcileri bunu şüphesiz yapacaktır ve gerçekten de yapmaktadırlar). Kendi kendimiz için düşler ve mitler yaratmamalıyız; Bu, materyalist tarih anlayışıyla ve sınıfsal bakış açısıyla kesinlikle uyuşmaz.

Şimdi tartışmasız, gözlerimizin önünde iki gücün mücadelesi, esas olarak iki gücün ölüm kalım kavgası geçiyor; çünkü masaya sürülen çarın egemenliği karşısında halkın egemenliğidir. Bu iki güç, devrim ile karşı-devrimdir.

O halde görevimiz, bu günkü durumda, (1) bu sosyal güçlerin sınıfsal özü, ve (2) şimdi verdikleri mücadelenin gerçek ekonomik özü konusunda kafamızı kesinlikle aydınlığa kavuşturmaktır.

Bu sorulara karşılık olarak aşağıdaki kısa cevap verilebilir (tam olarak irdelenmesi gereken bir cevap):

Devrimci güçler, proletarya ve köylülük (**devrimci** küçük burjuvazinin baş temsilcisi köylülüktür; **devrimci** bir unsur olarak aydınlar önemsizdir).

Başarılı devrim = proletarya ile köylülüğün demokratik diktatoryası.

Devrimin içeriği = demokratik bir siyasal sistemin yaratılması; bu sistemin ekonomik açıdan şunlara denk düşmesi: (1) kapitalizmin özgür gelişmesi, (2) serflik kalıntılarının kaldırılması, (3) yığınların, özellikle alt tabakanın yaşam ve kültür düzeyinin yükseltilmesi. (Amerika ve Rusya, yoksulluk ve kapitalizm.)

Burjuva demokratlarının tarihsel konumlarının kaçınılmaz sonucu olarak **Mythenbildung** (1) (Bk. avukatların aldığı kararlar). (2) Hepsi «sosyalist»...

Umwaelzung, (3) **Umsturz** (4)... Nerede? Aydınlar arasında mı? Avukatlar arasında mı? **Nil** (5) Yalnızca proletarya ve köylülük arasında. Ele geçirdiklerini ne güvence altına alabilir? Yalnızca cumhuriyet, demokratik diktatorya.

Mayıs-Haziran 1905'de yazıldı.
İlk kez 1926'da yayınlandı.

---

(1) Mit türetme.

(2) Tüm Rusya Avukatları Kongresinin 1905 Martında (Nisan) aldığı kararlar. Bu kararlar **Proletary**'nın 2. sayısında eleştirilmiştir.

(3) Devrim, ayaklanma.

(4) Yıkmak.

(5) Hiçbiri.

RUS SOSYAL DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ
Bütün ülkelerin işçileri birleşin!

15 | Üç Anayasa Yada Üç Yönetim Sistemi

Polis ve memurlar ne istiyor?	Mutlak Monarşi.
Liberal Burjuvazinin büyük çoğunluğu (Osvobozhdeniye dergisini çıkaranlar yada Anayasacı Demokratik Parti) ne istiyor?	Meşruti Monarşi.
Sınıf bilincine ulaşan işçiler (Sosyal Demokratlar) ne istiyor?	Demokratik Cumhuriyet.

BU HÜKÜMET SİSTEMLERİNİ OLUŞTURAN UNSURLAR

Mutlak Monarşi:

1 — Çar - Mutlak bir Kral.

2— Devlet Şurası (Çar tarafından atanan memurlar)

3— Devlet Duması yada halk temsilcilerinden oluşan bir danışma örgütü. (Dolaylı, eşit genel olmayan seçimler.)

Meşrutî Monarşi:

1— Çar — Meşruti bir Kral.
2— Halk temsilcilerinden oluşan bir üst meclis (dolaylı, tam anlamıyla eşit ve genel olmayan seçimler.)
3— Bir alt meclis (genel, doğrudan, eşit ve gizli oy esasına dayalı seçimler.)

Demokratik Cumhuriyet:

1— Çar yok.
2— Bir üst meclis yok.
3— Tek bir cumhuriyetçi meclis. (Genel doğrudan, eşit ve gizli oy esasına dayalı seçimler.)

BU YÖNETİM SİSTEMLERİNİN ANLAMI NEDİR?

Mutlak Monarşi:

1 ve 2. Halk üzerindeki tüm iktidar polis ve memurların elinde.

Meşrutî Monarşi:

1— İktidarın üçte biri, Çar başkanlığında, polis ve memurların elinde.

Demokratik Cumhuriyet:

1— Polis yada memurların elinde bağımsız iktidar yok; her ikisi de tümüyle halka bağlı.

BU YÖNETİM SİSTEMLERİ HANGİ AMAÇLARA HİZMET EDER?

Mutlak Monarşi:

Saray adamlarının, polisin ve memurların herşeyin en iyisinden yararlanabilmesine; zenginlerin kendi özgür iradeleriyle, işçi ve köylüleri soyabilmesine; halkın sonsuza dek temel haklardan yoksun kalmasına, karanlık ve cehalet içinde yaşamasına.

Meşrutî Monarşi:

Polis ve memurların kapitalistlere ve büyük toprak sahiplerine bağımlı kılınmasına; kapitalistlerin, büyük toprak sahiplerinin ve zengin köylülerin kent ve kır işçilerini özgürce ve kolayca, keyfi kurallara değil, yasal haklara dayanarak soyabilmesine.

Demokratik Cumhuriyet:

Özgür ve bilinçlenmiş bir halkın işleri kendibaşına yürütebilmesine ve en önemlisi, işçi sınıfının Sosyalizm için, yani ne zengin nede yoksulun olacağı, bütün toprağın, bütün fabrika ve işletmelerin tüm emekçi halkın elinde bulunacağı bir sistem için mücadele vermek konusunda özgür olabilmesine.

Broşür olarak Haziran ve Temmuz 1905'te yayınlandı.

16 Geçici Devrimci Hükümet Üzerine Parça

Koyuş: St. Petersburg'da çarlık yere yıkıldı, otokratik hükümet devrildi - yere yıkıldı ama kesinlikle tahrip edilmedi, öldürülmeli, **yokedilmedi**, kökü kazınmadı.

Geçici devrimci hükümet halka başvurur. İşçiler ve köylüler **inisiyatifi ele alır.** Tam özgürlük. Halk kendi hayatını örgütler. **Hükümet Programı** = tüm cumhuriyetçi özgürlükler, tarımsal ilişkilerde **bütünsel** bir reform için köylü komiteleri. Sosyal Demokrat Partinin programı **kendinde duran bir şeydir.** Geçici hükümet içindeki Sosyal Demokratlar = Sosyal Demokrat **Parti** tarafından delege olarak gönderilen, **yetkili kılınan** kişiler.

Daha sonra - Kurucu Meclis. **Eğer** halk ayaklanırsa, kendini... (derhal olmasa bile) çoğunlukta **bulabilir** (köylüler ve işçiler). **O halde**, proletarya ve köylülüğün devrimci **diktatoryası.**

Kötülük güçlerinin çılgınca direnişi. **Tam** kapsamıyla iç savaş- çarlığın **yokedilmesi.**

Proletaryanın örgütlenmesi gelişir, Sosyal De-

mokratların propaganda ve ajitasyonu onbin kat daha artar - hükümetin bütün basım makinaları, v.b., v.b. **«Mit der Gründichkeit der geschichtlic hen Aktion wird auch der Umfang der Masse zunehmen, deren Aktion sie ist.» (1)**

Köylülük **bütün** tarımsal ilişkileri, **bütün** toprağı kendi denetimi altına alır. **O zaman millileştirme** bir gerçek haline gelir.

Üretici güçlerde korkunç büyüme - tüm kırsal entelijansya, bütün teknik bilgi, tarımsal üretimi arttırmak, köstekleyici etkilerden (maneviyatı geliştirme yanlıları, Narodnikler, v.b., v.b.) kurtulmak için harekete geçirilir... **Kapitalist** ilerlemenin dev boyutlarla gelişmesi...

Savaş: **kale** sürekli el değiştirir. Ya burjuvazi proletarya ile köylülüğün devrimci diktatoryasını devirir, yada bu diktatorya Avrupa'yı tutuşturmaya koyulur, ve sonra...?

Eğer Marksizm açısından devrimci diktatorya sorununu düşünmek zorundaysak, bu sorunu **sınıflar mücadelesinin** analizine indirgememiz gerekecek.

O halde, hangi büyük sosyal güçleri hesaba katmak zorundayız? **Ordre de bataille? (2)**

(a) Bürokratik, askeri ve Saraylı unsurlar mutlakiyetin **yanını** tutmaktadır, **artı** halk arasındaki aydınlanmamış unsurlar (yığılımın hızlı

(1) «Tarihsel eylemin köktenliğiyle birlikte, eylemleri bu köktenliği yansıtan kitlenin büyüklüğü de artacaktır.» Bk. Marx - Engels, **Kutsal Aile,** Moskova 1956, Sayfa 110.

(2) Ordre de bataille: Savaş düzeni.

biçimde küçük parçalara ayrılması, dün tamamen güçlü, yarın güçsüz). (Hanedan çatışmaları ve diğer iç çatışmalar kaçınılmaz.)

Örgütlenme düzeyi çok yüksek - maksimum

(b) Oldukça büyük, ılımlı-liberal burjuvazi. Buraya liberal toprak sahiplerini, başta gelen finansörleri, tüccarları, imalatçılar, v.b., v.b. dahil ediyorum. Bu = bir burjuva ülkesinin efendi ve beylerinin toplamı. «Bir şey yapılabilir.»

Örgütlenme düzeyi çok düşük

Guruplar arasında çatışmalar kaçınılmaz; ama herkes şimdiden bir Anayasaya yandaştır, yarın ise çok daha fazla.

ideolojik önderler - memurlar, toprak sahipleri ve gazeteciler arasından, çok bol.

(c) Küçük burjuvazi ve köylü kesimi. On milyonlarca.

Örgütlenme düzeyi Minimum

Par excellence (3) «Halk» Bilgisizliliğin ve örgütsüzlüğün. en büyük hali.

Durumları son derece umutsuz, devrimden **doğrudan** en fazla kazancı onlar sağlamak zorunda. En büyük istikrarsızlık (bugün-devrim için,

(3) Par excellence: Tam anlamıyla.

yarın önemsiz iyileştirmelerden sonra - «kanun ve düzen için.»

Demokrasi İdeolojik önderler — çok sayıda demokrat aydın. Sosyalist — Devrimci «tipi».

(d) Proletarya.

Örgütlenme ve disiplin düzeyi çok yüksek

Devrimci-düşünceli. Küçük burjuvaziye karşı eleştirici tavır. Bütün diğerlerine oranla **daha az** ideolojik öndere sahip, **yalnızca** Sosyal Demokrat aydınlar ve eğitilmiş Sosyal Demokrat işçiler. Daha önceki guruplara oranlanırsa sayıca çok zayıf, ama **Kampffaehigkeit** (4) çok yüksek,

Mücadelenin ereği = **Cumhuriyet** (**bütün** demokratik özgürlükler, **minimum program** ve uzun vadeli sosyal reformlar dahil.)

a— kesinlikle karşı.

b— bir Anayasaya **yandaş**, Cumhuriyete **karşı** (1/2 ve 1/2). ((Pazarlık))

c— bir devrim anında (kararlı değil) Cumhuriyete yandaş ((mücadelenin istikrarsız unsurları)).

d— bütünüyle ve tamamen Cumhuriyete **yandaş**.

Haziran-Temmuz 1905'da yazıldı.
İlk kez 1926'da yayınlandı.

(4) Kampffaehigkeit: Döğüş kapasitesi.

17 İşçi Sınıfı Ve Devrim

1. Demokratik devrim ve sosyalist devrim.
2. Demokratik devrimin burjuva mahiyeti. (Burjuva ve sosyalist devrim!)
3. Proletaryanın bağımsız sınıf partisi olarak Sosyal Demokrasinin görevleri.
4. Demokratik devrimde köylülüğün rolü.
5. Ayaklanma ve devrimci ordu.
6. Devrimci hükümet. Görevleri.
7. Proletarya ve köylülüğün devrimci- demokratik diktatoryası.

1. a) İşçi sınıfının hedefleri. b) **Sosyal — Demokrasi.** Programımız. e) **Maksimum** ve d) **minimum** program. Tanımlanması (6 noktayla karşılaştır) (1) e) demokratik ve sosyalist devrim.

(1) 1) Bir kurucu halk meclisinin toplanması; 2) halkın silahlandırılması; 3) siyasal özgürlük - özgürlükle çelişen bütün kanunların derhal kaldırılması; 4) bütün ezilen ve seçim hakkı olmayan milliyetler için kültürel ve

2. **Burjuvazi ve sosyalist devrim.** Neden demokratik devrim burjuva mahiyettedir?
   a) Meta üretimi ve kapitalist üretim. b) Ekonomik öz.
   c) Anayasal - Demokratik Parti, programı, ve sınıf özü.
   Bir Sınıf Partisi. Zemstvo kongreleri.
   Aydın birlikleri. Legal basın, d) Proletaryaya burjuva nasihatı: sendika mücadelesi, v.b.
3. Yukardan sonuçlar. **Bağımsız bir sınıf partisi.** Örgüt — sendika ve **Parti**, ajitasyon örgütü ve **askeri** örgüt. Marksizm: «bir doktrin».
4. Köylülüğün özel çıkarları. Serf sahipliğinin kalıntıları. Köylülüğün rolü demokratik devrimde neden özel bir önem taşımaktadır? «Genel yeniden dağıtım» ve anlamı. Köylüler işçilerin doğal müttefikidir. **Köylülüğün küçük-burjuva mahiyeti.**
5. Ayaklanma. Moral ve maddi güç.
   Halkın silahlandırılması. **Askeri** örgütlenme (askeri sorunlar, v.b.). Devrimci ordu. (Örnek : Nizhni-Novgorod ve Ekaterinoslav) ((bombalar, silahlar)).

---

siyasal özgürlük - Rus halkı diğer milliyetlerin özgürlüğü için döğüşmeden kendisi için özgürlük kazanamaz; 5) sekiz saatlik iş günü; 6) arasında tarımsal reformlar ve toprak ağalarının topraklarının müsaderesi de bulunan bütün demokratik reformları desteklemek ve yerine getirmek için köylü komitelerinin kurulması.

6. Devrimci hükümet, ayaklanma **organı**. Devrimci bir hükümetin ve devrimci **iktidarın** anlamı, Devrimci bir hükümete katılma. Devrimci bir hükümetin programı: 6 **nokta**. **Avrupanın harekete geçirilmesi**.

7. Diktatorya nedir? Bir **sınıfın** diktatoryası ve bir kişinin diktatoryası. Demokratik diktatorya. Sınıflar.

Ağustos 1905'de yazıldı.
İlk kez 1926'da yayınlandı.

18 Bulygin Dumasını Boykot ve Ayaklanma

Bugün Rusya'daki siyasal durum aşağıdaki gibidir: Bulygin Duması yakınlarda toplanabilir. Toprak sahipleri ile büyük burjuvazinin temsilcilerinden oluşan bu danışma meclisi, mülkiyet ve sosyal tabaka önceliğine dayanan çok dolaylı ve çok tantanalı bir seçim sistemi temeli üzerinde, otokratik hükümetin uşaklarının yardımıyla, denetim altında seçildi, yani bu meclis halk temsili düşüncesinin gülünç bir takliti idi. Bu Duma karşısında tavrımız ne olmalı? Liberal demokratlar bu soruya iki cevap veriyorlar. Sol kanat «Birlikler Birliği» tarafından temsil olunuyor - çoğunlukla burjuva aydınların temsilcileri ve bunlar, Dumanın boykot edilmesine, seçimlere katılmaktan kaçınmaya, ve genel oy temeli üzerinde demokratik bir anayasa için ajitasyonu artırmak üzere her fırsattan yararlanmağa yandaştır. Temmuz'daki Zemstvo ve Belediye Kongresi tarafından, yada daha doğrusu bu Kongrenin belirli bir kesimi tarafından temsil olunan Sağ kanat, bir boykota karşı çıkıyor, ve seçimlere katılmaya, üyelerinden

mümkün olduğu kadar çoğunun Dumaya seçilmesini sağlamaya yandaş. Gerçi Kongre, henüz bu sorunla ilgili herhangi bir karar almamıştır, ve Bulygin «anayasası»nın ilanından sonra toplantıya çağrılacak olan gelecekteki Kongreye dek, meseleyi ertelemiştir. Ama yine de, liberal demokrasi içindeki Sağ kanatın düşüncesi, şimdiden şekillenmiştir.

Devrimci demokrasi, yani, esas olarak, proletarya, ve onun bilinçli ifadesi olan Sosyal-Demokrasi, tamamen ayaklanmadan yanadır. Taktikler arasındaki ayrılık liberal-monarşist burjuvazinin yayın organı **Osvobozhdeniye** tarafından doğru olarak değerlendirilmiştir. En son sayısı (74. sayı) bir yandan «ayaklanmayı açıkca savunmayı», çekinmeksizin «delice ve canice» bir şey olarak mahkum ediyor; diğer yandan da boykot düşüncesini «pratik amaçlar açısından verimsiz» olmakla eleştiriyor ve Anayasal-«Demokratik» (monarşist diye okuyun) Partinin yalnız Zemstvo kesiminin değil, Birlikler Birliğinin de «devlet sınavından geçeceği» inancını ifade ediyor, yani bir boykot düşüncesini tümüyle bir yana bırakıyor.

Karşılaşılan soru şudur: sınıf bilincine ulaşmış proletaryanın partisi boykot düşüncesi karşısında hangi tavrı almalıdır, ve halk yığınları için ne gibi taktik sloganlar ileri sürmelidir? Bu soruya bir karşılık vermek için, herşeyden önce Bulygin «anayasası»nın özünü ve gerçek anlamını hatırlamalıyız. Bu, gerçekte, zararsız ve otokrasi açısından hiçbir tehlikesi bulunmayan anayasavari kandırmacalar karşılığında, devrimden, yani savaşan halktan adım adım uzaklaşan

ve otokrasi ile uzlaşan toprak sahipleri ve büyük burjuvazi ile çarlığın pazarlığıdır. Böyle bir pazarlık ihtimalinden asla şüphe edilemez, çünkü bizim Anayasal-»Demokratik» Parti'nin tümü, monarşiyi ve üst meclisin varlığını sürdürmeğe (yani, peşinen paralı «üst tabakadan onbin kişiye» siyasal imtiyaz ve ülkedeki devlet sistemi üzerinde siyasal egemenlik sağlamağa) heveslidir. Üstelik, böyle bir pazarlığın, er yada geç, o yada bu biçimde, en azından burjuvazinin bir kesimiyle yapılması kaçınılmaz olacaktır, çünkü bunu burjuvazinin kapitalist toplumdaki gerçek sınıfsal konumu buyurmaktadır. Tek sorun bu pazarlığın ne zaman ve nasıl yapılacağıdır. Proletarya Partinin karşılaştığı görev, burjuvaziyi mümkün olduğunca fazla bölmek ve burjuvazinin halka yaptığı geçici başvurulardan devrim açısından mümkün en büyük avantaji sağlamak için, ve bu arada halkın devrimci güçlerini (proletarya ile köylülük) otokrasiyi zorla devirmeğe hazırlamak ve ikiyüzlü burjuvaziyi otokrasiden uzaklaştırmak, tarafsızlaştırmak için bu pazarlığın sonuçlanmasını mümkün olduğunca geciktirmektir.

Gerçekte, burjuvazinin siyasal konumunun özü, sık sık işaret ettiğimiz gibi, çar ile halk arasında yer almasıdır, ve burjuvazi hem «namuslu komisyoncu» rolü oynayacak, hem militan halkın arkasından iktidarı çalacaktır. Burjuvazinin çara siyasal bir uzlaşma için «ciddi» ve «pratik» teklifler yaparak ve halka boş sözlerle özgürlük hakkında nutuklar atarak (Bay I. Petrunkevich'in Temmuz Kongresindeki konuşmaları), bir gün çara, öteki gün halka başvurmasının nedeni budur. Burjuvazinin halka başvurması bizim yararımıza-

dır, çünkü bu çalışma bize, bugün için Sosyal Demokratik ajitasyon ile kendilerine ulaşılması katıksız ütopyacılık olan, halkın en geri yığınlarını uyandırmağa ve siyasal açıdan onları bilinçlendirmeğe yardım edecek materyali sağlayacaktır. Burjuvazi en geri olanları kımıldatsın, orada burada toprağı yarsın; biz, hiç yorulmadan Sosyal Demokrasi tohumlarını toprağa dikeceğiz. Batıda heryerde, burjuvazi otokrasiye karşı mücadelesinde halkın siyasal bilinçliliğini canlandırmak zorunda kalırken, aynı zamanda burjuva teorilerinin tohumlarını da işçi sınıfı arasında ekmeğe çalışmıştır. Bize düşen, burjuvazinin otokrasiyi yoketme çalışmasından yararlanmak ve işçi sınıfını, kendi sosyalist amaçları konusunda ve kendi çıkarları ile burjuvazinin çıkarları arasındaki uzlaşmaz çelişme hakkında sistematik olarak bilinçlendirmektir.

Buradan açıkça ortaya çıkmaktadır ki, şimdiki taktiğimiz, her şeyden önce boykot düşüncesini desteklemek olmalıdır. Boykot sorunu, burjuva demokrasinin sınırları içinde uzanmaktadır. İşçi sınıfı bu sorun ile doğrudan ilgili değildir, ama burjuva demokrasisinin daha devrimci olan kesimini desteklemekle işçi sınıfı kesin olarak ilgilenmekte, siyasal ajitasyonu yaymak ve yoğunlaştırmak istemektedir. Dumanın boykot edilmesi, burjuvazi tarafından halka daha şevkle başvurulması demektir; burjuvazinin yürüttüğü ajitasyonun gelişmesi, bizim ajitasyonumuz için daha fazla fırsat doğması ve devrimci hareketin kaynağı olan siyasal bunalımın daha da yoğunlaşması demektir. Liberal burjuvazinin Dumaya katılması, şimdi yapmakta olduğu ajitasyonu gevşetmesi,

halktan çok çara başvurması ve çar ile burjuvazi arasında karşı devrimci bir pazarlığın yakınlaşması anlamına gelecektir.

Toplanması önlenemezse bile, Bulygin Duması zorunlu olarak, proletaryanın yararlanmayı becermesi gereken siyasal çatışmaların doğmasını kaçınılmaz kılacaktır, ama bu ilerdeki bir meseledir. Bu burjuva -bürokratik Dumadan ajitasyon ve propaganda amacıyla yararlanmayı reddetmek gülünç bir şey olurdu, ama şu anda mesele bu değildir. Bu günkü durumda, burjuva demokrasisinin Sol kanadı, Dumaya karşı boykot yoluyla, doğrudan ve hemen bir mücadele başlatma konusunu ortaya koymuştur, daha kararlı olan bu hamleyi desteklemek için tüm çabamızı harcamalıyız. Burjuva demokratlarının, **Osvobozhdeniye**'cilerin sözlerini ele almalıyız, halka başvurma konusunda ettikleri «Petrunkevich-vari» sözlere en yaygın biçimde açıklık kazandırmalı, bunları halka sergilemeli ve bu sözleri sınamanın ilk ve biricik yolunun, Dumayı reddetmeli miyiz, (yani, protesto ederek halka mı dönmeliyiz), yoksa Dumayı benimsemeli miyiz (yani, protestodan çekinerek, bir kez daha çara gidip, halk temsilinin bu gülünç taklitini mi kabul etmeliyiz) sorusunu atmak olduğunu göstermeliyiz.

İkinci olarak, boykotu, ajitasyonu yayma ve yoğunlaştırma yolunda gerçekten kullanmak için her türlü çabayı harcamalıyız, böylece, boykot, yalnızca pasif biçimde oy vermekten kaçınmaya indirgenmeyecektir. Eğer yanılmıyorsak, bu düşünce şimdiden Rusya'da çalışan yoldaşlar arasında oldukça yayılmıştır; onlar bu düşünceyi «ak-

tif boykot» kelimeleriyle ifade ediyorlar. Aktif boykot, pasif kaçınmadan farklı olarak, ajitasyonun on kat artmasını, heryerde gösteriler düzenlenmesini, seçim toplantılarından yararlanılmasını içerir; bunu sağlamak için gösterilere, siyasal grevlere ve benzeri eylemlere başvurmak zorunda kalsak bile. Bu konuda ajitasyon yapmak ve mücadeleyi ilerletmek için devrimci burjuva demokratlarının çeşitli grupları ile yapılan genel olarak Partimizin bir kaç kararı ile kabul olunan geçici anlaşmaların özellikle yerinde olacağı açıktır. Ama diğer yandan bu noktada, proletarya partisinin sınıf kişiliğini dirençle korumalıyız, ve bir an olsun burjuva müttefiklerimize yönelttiğimiz Sosyal Demokrat eleştiriciliği terketmemeliyiz; diğer yandan, bu günkü demokratik devrim aşamasında yütüğümüz ajitasyonda, ileri bir devrimci slogan ortaya atamazsak, ileri sınıfın partisi olarak görevimizi beceremeyiz.

Dolaysız ve acil üçüncü siyasal görevimiz şudur. Daha önce belirttiğimiz gibi, «aktif bir boykot» ajitasyonu yapmak, devrimci güçleri daha geniş bir çapta, iki kat çoğalmış bir enerjiyle toparlamak ve örgütlemek ve iki kat çoğalmış bir baskı unsuru haline getirmek anlamına gelmektedir. Bununla birlikte açık, belirli ve acil bir slogan olmadan böyle bir çalışma düşünülemez. Hükümetin, «halk» temsilinin kötü bir takliti olan bir organı toplantıya çağırması, gerçekten halk temsilini yansıtan bir organ için ajitasyon yapılması için; en geniş halk yığınlarına bu gün (çarın üçkağıtlarından ve halkla alay etmesinden sonra) gerçek bir temsili organı yalnızca geçici bir devrimci hükümetin toplayabileceğini ve böyle bir hükümeti

kurmak için ayaklanmanın zafere ulaşması ve çarlık yönetiminin gerçekten yıkılması gerektiğini anlatmak için çok mükemmel fırsatlar sağlamaktadır. Bir ayaklanma için geniş bir ajitasyon yürütmek ve bu ajitasyonu geçici devrimci hükümetin programı açısından tam bir açıklıkla yönetmek için, bundan daha iyi bir zaman tasarlamak güçtür. Bu program, daha önce değindiğimiz **altı** noktadan oluşacaktır. (Bak. Proletary, sayı 7 «Devrimci Ordu ve Devrimci Hükümet»):

1) Bir kurucu halk meclisinin toplanması; 2) halkın silahlandırılması; 3) siyasal özgürlük; — özgürlükle çelişen bütün kanunların derhal kaldırılması; 4) bütün ezilen ve seçim hakkı olmayan milliyetler için kültürel ve siyasal özgürlük - Rus halkı diğer milliyetlerin özgürlüğü için döğüşmeden kendisi için özgürlük kazanamaz; 5) sekiz saatlik iş günü; 6) arasında tarımsal reformlar ve toprak soylularının topraklarının müsaderesi de bulunan bütün demokratik reformları desteklemek ve yerine getirmek için köylü komitelerinin kurulması.

Özetleyecek olursak, programımız; boykot düşüncesinin en enerjik biçimde desteklenmesi; burjuva demokrasisinin boykotu reddeden sağ kanadının hainler olarak sergilenmesi; boykotu, aktif hale sokmak, yani en yaygın biçimde ajitasyonu geliştirmek; ayaklanmayı savunmak ve otokrasinin devrilmesi, geçici bir devrimci hükümetin kurulması için savaş müfrezelerinin ve devrimci ordu gruplarının derhal örgütlenmesi için çağrıda bulunmak; bu geçici devrimci hükümetin kesinlikle zorunlu olan temel programını bir ayaklanma

bayrağı ve Odesa olaylarının gelecekteki bütün tekrarlarında, bir model olarak hizmet edecek bir programı yaymak ve halka benimsetmek.

Sınıf bilincine ulaşmış proletaryanın partisinin taktikleri böyle olmalıdır. Bu taktikleri son derece açık kılmak ve birliği sağlamak için, **Iskra'** nın taktikleriyle de ilgilenmek zorundayız. Bu derginin 106. sayısındaki «Savunma ve Taarruz» adlı makalede bu taktikler açıklanmıştır. İlk eyleme geçme çabaları sırasında ortadan kalkacak ikincil ve kısmî farkları ele almayacağız; yalnızca temel farkla ilgileneceğiz. **Iskra** çok yerinde olarak, pasif boykotu mahkûm ederken, onun karşısına «bir ayaklanmanın muhtemel başlangıcı» sayılan, «devrimci bağımsız yönetim örgütlerinin acilen örgütlenmesi» düşüncesini koyuyor. **Iskra'**nın fikrince, «işçi ajitasyon komiteleri kurarak, seçim kampanyasında ajitasyon yürütme hakkını ele geçirmemiz» gerekli. Bu komiteler, «Bakanlar Kurulu Kararıyla saptanacak olan 'yasal' sınırların dışında yürümeli, devrimci temsilcilerin halk tarafından seçilmesini örgütlemeyi kendilerine amaç olarak almalıdırlar» ve «ülkeyi devrimci bağımsız yönetim organları ağıyla kaplamamız» gereklidir.

Böyle bir slogan kesinlikle yararsızdır. Genel olarak siyasal görevlerin ışığında bakıldığında, bu, bir karmaşadır; şimdiki siyasal durum ışığında bakılırsa da, bu, **Osvobozhdeniye** çizgisi açısından bir kazanç olacaktır. Devrimci bağımsız - yönetimin (self-government) örgütlenmesi, halkın kendi temsilcilerini kendinin seçmesi, bir ayaklanmanın **önsözü değil, sonsözüdür.** Bu tür örgütlenmeyi bir ayaklanmadan önce ve bir ayaklanmadan bağım-

sız olarak şimdi gerçekleştirmeye kalkışmak, saçma amaçlar saptama ve devrimci proleterlerin kafasında karışıklığa yol açma anlamına gelecektir. Herşeyden önce bir ayaklanmada zafere ulaşmak (eğer ayaklanma tek bir kentteyse) ve geçici bir devrimci hükümet kurmak gereklidir, böylece ayaklanma organı ve devrimci halkı onanmış önderi olarak geçici devrimci hükümet, bağımsız yönetimin örgütlenmesi işine girişebilecektir. Ayaklanma sloganını bilmezlikten gelmek ve onu arka plâna iterek, devrimci-bağımsız yönetimin (selft-government) örgütlenmesi sloganını öne sürmek, sineğin önce yakalanıp, sonra sineklikle öldürülmesini salık vermek gibi birşeydir. Eğer herkesce bilinen Odesa olayları sırasında Odesalı yoldaşlarımıza devrimci bir orduyu örgütlemeleri değil de, ayaklanmanın başlangıcı olarak, Odesa halkının kendi temsilcilerini seçmesi salık verilseydi, bu yoldaşlar hiç şüphesiz böyle bir tavsiyeyi küçümseyip, alay ederek reddederdi. **Iskra**, «temel haklar mücadelesinde» otokrasiye karşı verilecek mücadelenin başlangıcını görmek isteyen Ekonomistlerin yaptığı hatayı tekrarlamaktadır. **Iskra**, ayaklanma sloganını, «daha üst düzeyde gösteri» kuramı ile gölgeleyen talihsiz «Zemstvo Kampanyası plânının» tersi olan bir duruma düşüyor.

Iskra'nın taktik yanlışlarının kaynağı üzerinde durmanın yeri burası değil. Buna ilgi duyan okuyuculara V. Lenin'in «**Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği**» adlı broşürünü tavsiye edeceğiz. Burada, yeni **Iskra'nın** attığı sloganın nasıl **Osvobozhdeniye'nin** sloganı ile aynı yanlışa düştüğüne işaret etmek daha önemli. Gerçek pratik içinde, halk temsilcilerinin seçimini,

ayaklanma başarıya ulaşmadan önce örgütleme çabaları, ancak **Osvobozhdeniye**'cilerin eliyle uygulanabilir ve sonuçta Sosyal Demokratlar onların kuyruğunda kalırlar Otokrasi yerine geçici bir devrimci hükümet geçmedikçe, işçilerin ve halkın, halka açık denebilecek bir seçimi yürütmesine izin vermeyecektir. (Sosyal Demokratlar, otokrasi yönetimi altında, «halka açık» seçim yutturmacasını kabul etmeyecektir); ama **Osvobozhdeniye** Ligası, Zemstvo üyeleri ve Belediye meclisi üyeleri, seçimleri yürütecek ve bu seçimler, büyük gürültülerle «halka açık» diye ve «devrimci bağımsız yönetimin» bir ifadesi olarak, yutturacaklardır. Liberal monarşist burjuvazinin şimdi izlemekte olduğu çizgi, bir ayaklanmayı önlemeğe ve halkın çarlık üzerinde zaferini sağlamadan, Zemstvo seçimlerini otokrasiyi, halka açık seçimler olarak tanımak zorunda bırakmağa ve gerçek bir devrim olmadan, Zemstvo ve Belediye gibi bağımsız-yönetim örgütlerini (Petrunkevich'in anladığı biçimde) «devrimci bağımsız - yönetim» organlarına dönüştürmeğe çalışmaktan ibarettir. Bu çizginin mükemmel bir ifadesi ***Osvobozhdeniye***'nin yetmişdördüncü sayısında yer almaktadır. Ayaklanmayı savunmanın, ordunun ve halkın moralini bozacağını ileri süren korkak burjuvazinin bu ideologundan daha tiksinilecek bir şey güçlükle tasarlanabilir! Ve bu sözler, basit Rus vatandaşının ve askerinin kendini korkunç bir moral çöküntüsünden, ancak bir ayaklanma ile kurtarabileceğini ve vatandaşlık hakkını savunabileceğini, körlerin bile görebildiği bir dönemde söylenmiştir! Burjuva Manilov, tam bir cennet hayali çiziyor kendine; bu hayal içinde «kamu oyu, hükümeti taviz üstü-

ne taviz vermek zorunda bırakacak, en sonunda hükümet daha fazla direnemeyecek ve toplumun talep ettiği gibi, iktidarı genel, eşit, doğrudan ve gizli oy esası üzerinde seçilen bir kurucu meclise devretmek zorunda kalacaktır...» (Bir üst meclisle?) «İktidarın şimdiki hükümetten, bu barışçı (!!) yolla, devlet ve hükümet gücünü yeni bir temel üzerinde örgütleyecek olan ulusal kurucu meclise geçişi, hiçde umulmayacak bir şey değildir». Ve yaltaklanan burjuvazinin bu ustalıklı felsefesi, ordunun, özellikle subayların kazanılması gerektiği tavsiyesi ile bir halk milisinin «resmî bir otoritesi bulunmadan» kurulması «gelecekteki geçici hükümetin unsurları» olarak yöresel bağımsızyönetim organlarının (toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin organları diye okuyun) oluşturulması gerektiği tavsiyesi ile bütünlenmektedir.

Bu karışıklık içinde de belli bir metot saklıdır. Burjuvazinin istediği, **bir halk ayaklanması olmadan** iktidarın «barış içinde» kendine verilmesidir; oysa bir halk ayaklanması zafere ulaşabilir. Cumhuriyet ve gerçek özgürlükler kazanılabilir; bu ayaklanma, prolataryayı silahlandırıp milyonlarca köylüyü harakete geçirebilir. Ayaklanma sloganını gölgelemek, onu saf dışı etmek ve başkalarının da aynı biçimde davranmasını sağlamak, bir «başlangıç» olarak, halkın bağımsız yönetim organlarının derhal kurulmasını tavsiye etmek (ancak Trubetskoy, Petrunkevich, Fyodorov gibi kişilerin katılabileceği), devrime ihanet etmek ve çarla «ayak takımına» **karşı anlaşmak için** (Üst Meclis'li bir Monarşi), burjuvazi, buna ihtiyaç duymaktadır. Bundan dolayı Liberal Manilovizm para babalarının en gizli düşüncelerini, onların en te-

mel çıkarlarını dile getirmektedir.

Iskra'nın Sosyal Demokrat Manilovizmi ise, daha çok Sosyal Demokratların bir bölümün düşüncesizliğini, proletaryanın salt devrimci taktiklerinden ayrılışlarını, yani burjuva oportünistlerinin çarlıktan barışçı tavizler koparmanın mümkün olduğu, otokrasi yıkılmadan halkın bağımsız yönetim organlarının kurulabileceği ve bir ayaklanmanın başlangıcı olarak, halkın temsilcilerini seçmesinin mümkün olduğu yolundaki hayallerini açıkça sergilemesini yansıtmaktadır. Hayır, olayların bugün vardığı düzey içinde bir ayaklanmanın gerekli olduğunu açık ve azimli bir biçimde göstermeliyiz; doğrudan bir ayaklanma çağrısı yayınlamalıyız (elbette tarihini önceden saptamadan) ve devrimci bir ordunun derhal örgütlenmesi için çağrıda bulunmalıyız. Yalnızca böyle bir ordunun en kararlı ve en yaygın bir biçimde örgütlenmesi, bir ayaklanmanın başlangıcı olabilir. Devrimin zaferini yalnızca bir ayaklanma gerçekten güvence altına alabilir; elbette yerel koşulları bilenler, vaktinden önce bir ayaklanmaya girişme çabalarına karşı daima uyanık olacaklardır. Halkın gerçekten kendini-yönetmesinin örgütlenmesi, ancak başarılı bir ayaklanmanın sonucu olarak gerçekleşebilir.

Proletary, Sayı 12,
16 (3) Ağustos, 1905

19 Sosyal Demokrasinin Köylü Hareketi Karşısındaki Tavrı

Rusya'daki demokratik devrimde köylü hareketinin taşıdığı korkunç önem, bütün Sosyal Demokrat basında sürekli olarak açıklandığı biçimde gerçekleşmektedir. Çok iyi bilindiği gibi, R.S.D.İ.P.'nin üçüncü Kongresi, sınıf bilincine ulaşmış proletarya partisinin bütününün faaliyetlerini bugünkü köylü hareketi açısından daha tam belirlemek ve eşgüdümlü kılmak amacıyla, bu sorunla ilgili özel bir karar çıkarmıştır. Bu karar, kongre'den önce (ilk taslak **Vperyod**'un 10 (23) Mart 1905 tarihli II. sayısında yayınlandı) hazırlandığı ve Rus Sosyal Demokrat hareketi içinde daha önceleri yerleşmiş bulunan görüşleri ifade etmede zorluk çeken Parti Kongresinde dikkatle irdelendiği halde - köylü hareketi ile ilgili bu karar yine de, Rusyada çalışan bir çok yoldaşın kafasını karıştırmıştır. Saratov komitesi oybirliğiyle bu kararın kabul olunamıyacağını açıklamıştır. (bak **Proletary**, sayı 10). Ne yazık ki, bu yargının tarafımızdan talep olunan gerekçesi hâlâ elimize geçmemiştir. Yalnızca Saratov komitesinin, yeni **Iskra** Konferansınca alınan kararın da kabul olunamıyacağını

açıkladığını biliyoruz — sonuç olarak, komite iki kararın ayrıldığı noktalardan dolayı değil, aynı düşüncede olduğu noktalardan dolayı tatmin olmamıştır.

Moskova'daki bir yoldaştan aldığımız bir mektupla, bu sorunla ilgili yeni bir malzeme elimize geçmiş oluyor (hektografla çoğaltılarak broşür biçiminde yayınlanmış). Bu broşürün tümünü yayınlıyoruz:

Merkez Komitesine Ve
Kırlık Bölgelerde
Çalışan Yoldaşlara
Açık Mektup

Yoldaşlar,

Moskova Komitesi yerel örgütü, köylüler arasında çalışmağa başlamıştır. Böyle bir çalışmayı örgütleme konusunda deney yokluğu, Merkezi Rusya'nın kırsal kesimlerinde hüküm süren özel koşullar ve ayrıca Üçüncü Kongrenin bu sorunla ilgili aldığı kararın içerdiği talimatların açıklıktan yoksun olması, dergilerde ve diğer yayınlarda köylülük içinde çalışma üzerine malzemenin hemen hiç bulunmaması, bizi, sorunun hem teorik hem de pratik yanını içeren, ayrıntılı talimatlar göndermesi için Merkez Komitesine baş vurmak zorunda bırakıyor; diğer yandan, benzer çalışma gösteren yoldaşlardan, sizlerin deneyle kazandığınız pratik bilgiyi bize bildirmenizi istiyoruz.

Üçüncü kongrenin «köylü hareketine karşı tavır»la ilgili kararını okuduktan sonra aramızda doğan tereddütler ve kırlık bölgelerde bir süredir uygulamağa başladığımız örgütsel plân hakkında sizlere bilgi vermenin gerekli ol-

duğunu düşünüyoruz.

« a) Köylülük tarafından alınan bütün devrimci tedbirleri, ve toprak soylularına, devlete, kiliseye, manastırlara ve imparatorluk ailesine ait bulunan toprağın müsadere edilmesi dahil, onların koşullarını iyileştirebilecek bütün tedbirleri Sosyal Demokrasinin en enerjik biçimde desteklendiğini açıklayarak, halk yığınları arasında propaganda yürütmek» (R.S.D.İ.P. Üçüncü Kongresi kararından.)

Bu paragraf, her şeyden önce, Parti örgütlerinin propagandalarını nasıl yürütecekleri yada nasıl yürütmeleri gerektiği konusuna açıklık getirmemektedir. Propaganda, ilkin ve herşeyden önce propaganda yürütülen kişilerle çok sıkı ilişkiler içinde bulunan bir örgütü gerektirir. Bu örgüt ister kır proletaryasının komitelerinden oluşsun, ister sözlü ve yazılı propagandanın diğer örgütsel biçimleri olsun bu soru cevapsız kalıyor.

Aynı nokta, enerjik bir destek sağlama sözüne de uygulanabilir. Destek sağlamak ve enerjik destek, ancak yerel örgütler varsa mümkündür. «Enerjik destek sorunu, bize genel olarak çok belirsiz gelmektedir. Sosyal Demokrasi, makina kullanarak, yüksek verimli ürünlerin ekildiği, en yoğun biçimde işlenen toprak soylularının mülklerinin kamulaştırılmasını destekleyebilir mi? Bu mülklerin küçük burjuva mülk sahiplerine devredilmesi, onların yaşam koşullarında önemli bir düzelme sağlıyabileceği halde, kapitalist gelişmenin şimdi ulaştığı düzeyden geriye atılan bir adım olacaktır. Kanımızca, bizler Sosyal Demokrat olarak, bu konuda yapılacak «desteğe» kayıtlar koymalıyız: «bu toprağın kamulaştırılması ve köylü (küçük burjuva) mülkiyetine devredilmesi, bu mülkler üzerindeki daha yüksek bir ekonomik gelişme biçimine yol açmalıdır.»

Devam edelim:

« d) Kır proletaryasının bağımsız örgütlenmesi, Sosyal Demokrat Partinin bayrağı altında kent proletaryası ile kaynaşması ve köylü komitelerine temsilcilerinin katılması için çaba harcamak.»

Bu paragrafın son kısmı üzerinde şüpheler doğmaktadır. Köylü Birliği gibi burjuva demokrat örgütlerin ve Sosyalist Devrimciler gibi gerici - ütopyacı örgütlerin, köylülük içindeki burjuva ve proleter unsurları kendi bayrakları altında örgütlemeğe çalıştıkları bir gerçektir. Bu tür «köylü» komiteleri içine, kır proletaryası örgütlerindeki temsilcilerimizi sokarak, bir blok konusunda kendi kendimizle çelişmeye düşeceğiz.

Burada da düzeltmelere, çok ciddi düzeltmelere ihtiyaç olduğuna inanıyoruz.

Üçüncü Kongrenin aldığı kararlarla ilgili genel birkaç nokta bunlardan ibaret. Bu noktalar mümkün olduğu kadar çabuk ve ayrıntılı biçimde irdelenmelidir.

Bölge Örgütümüz içindeki bir kırsal örgütlenme plânına gelince, Üçüncü Kongre kararlarında sözü bile edilmemiş olan koşullar altında çalışmak zorunda bulunduğumuzu söylemeliyiz. Her şeyden önce yayıldığımız bölgeye dikkati çekmek gerekecek — Moskova Gubernia'sı ve komşu gubernia'ların bitişik uyezd'leri — bu bölge, esas olarak sanayi alanıdır, bunun yanısıra nisbeten düşük düzeyde bir küçük sanayi vardır ve nüfusun çok küçük bir bölümü yalnızca tarımla uğraşmaktadır. Herbiri 10-15 bin arası işçi çalıştıran büyük dokuma fabrikalarının karşısında 500 ile 1.000 arasında işçi çalıştıran, ıssız köylere dağılmış küçük fabrikalar da yer almaktadır. Bu koşullar altında, Sosyal Demokratların burada faaliyetleri için son derece elverişli bir alan bulacakları düşünülebi-

lir, ama gerçekler, yapay varsayımlarla bir sonuç alınamıyacağını ispatlamıştır. Bazı fabrikalar 40 yada 50 yıldan beri varlıklarını sürdürdüğü halde, «proletarya»nın ezici çoğunluğu topraktan hâlâ kopmamıştır. «Köy» onları öyle güçlü bir biçimde engellemektedir ki, toplu çalışma sırasında «katışıksız» bir proleterin sahip olması gereken psikolojik ve diğer özelliklerin hiçbiri, bizim proleterlerimiz arasında gelişmemektedir. Bizim «proleterlerimiz tarafından sürdürülen çiftçilik, kendine özgü, ne idüğü belirsiz bir şeydir. Fabrikada çalışan bir dokumacı kendi toprak parçasını işlemek için bir işçi kiralamaktadır. Karısı (eğer fabrikada çalışmıyorsa), çocukları ve ailenin yaşlı, sakat üyeleri aynı toprak parçası üzerinde çalışmaktadır, ve kendisi de yaşlanınca, ya da sakatlanınca ya da şiddet hareketine başvurma, şüpheli davranışlar gösterme gerekçesiyle işten atılınca aynı toprak üzerinde çalışacaktır. Böyle bir «proletere», proleter demek zor. Ekonomik konumları yoksulluk; ideolojileri ise küçük burjuva ideolojisidir. Cahil ve tutucudurlar. Böyleleri arasından Kara Yüzler adam toplamaktadır. Bununla birlikte, bu halk kesimi arasında bile sonunda sınıf bilinci uyanmağa başlamıştır. «Katışıksız» proleterlerin aracılığıyla, bu bilgisiz yığınları yüzyıllık uykularından uyandırmağa çalışıyor ve başarısız da kalmıyoruz. İlişkilerimiz sayıca artıyor, ayak bastığımız yerler sağlamlaşıyor, yoksullar etkimizin altında, hem fabrikalarda hem de köylerde ideolojimizi benimsemeye başlıyor. Ve «katışıksız» proleter bulunmayan bir çevrede örgüt oluşturmak için, ortodoks olmamak gerektiğine inanıyoruz. Elimizde başka bir çevre yok ve ortodokslukta israr eder, yalnızca kır «proletaryası»nı örgütlersek, örgütümüzü ve komşu bölgelerdeki örgütleri dağıtmak zorunda kalırız. Toprak soyluları tarafından işlenmeyen ekilebilir toprakları ya da kilise babalarının cübbeleriyle işleyemeyecekleri toprakları kamu-

laştırma dürtüsüne karşı mücadelede güçlüklerle karşı karşıya kalacağımızı biliyoruz. «Demokratik» — monarşist hizipten «Köylü» Birliğine kadar bütün burjuva demokrasisinin «yoksullar» arasında etki kurmak için bizimle mücadele edeceğini biliyoruz, ama biz «yoksulları» birincilere karşı çıkmaları için silahlandıracağız. Bölgedeki aydın ve işçi, bütün Sosyal Demokratik güçleri, Sosyal Demokrat «yoksul» komiteleri kurmak ve güçlendirmek için kullanacağız. Ve bunu aşağıdaki plâna göre yapacağız. Her uyezd merkezinde yada her büyük sanayi merkezinde, Bölge Örgütlenmesinin altında yer alan gruplardan oluşan uyezd komiteleri kuracağız. Bölgesinde fabrika komiteleri kurması yanında, uyezd komitesi, «köylü» komiteleri de kuracaktır. Gizlilik nedeniyle bu komiteler çok kişiyi içermemeli, en devrimci ve en yetenekli yoksul köylülerden oluşmalıdır. Fabrikalarla köylülerin bir arada bulunduğu bölgelerde, işçiler ve köylüler tek bir alt grup komitesi içinde örgütlenmelidir.

Bu tür komiteler, herşeyden önce yerel koşullar hakkında tam ve açık bir fikre sahip olmalıdır:

A) Tarımsal ilişkiler: 1) Köylüye verilen toprak parçaları, kiralar, tasarruf biçimi, kominal, aile olarak vb. 2) Komşu toprak: a) Kime aittir; b) Toprak miktarı; c) Köylüler bu toprağa ne nisbette sahip d) Bu toprağı hangi koşullarla elinde tutuyor: 1) Emek rantı, 2) «parçalanmış toprak için aşırı rant, v.b; e) Kulaklara, toprak ağalarına v.b. borçluluk; B) Vergiler, resimler, köylü ve toprak soylusunun elindeki toprağının nisbi olarak değerlenme oranı. C) İşçi göçü, el sanatları, pasaportlar, kıştan işçi kiralaması yapıyor mu, v.b. D) Yöredeki fabrika ve tesisler: Buralardaki çalışma koşulları: 1 — Ücretler, 2 — Çalışma saatleri, 3 — İş yönetiminin tavrı, 4 — Konut koşulları v.b. E) İdare: Bölge müfettişi, volost başkanı, ka-

tip, volost hakimleri, polis görevlileri, rahip. **F) Zemstvo:** Köylüleri temsil eden üyeler, Zemstvo görevlileri : Öğretmen, doktor, kütüphaneler, okullar çay odaları. **G) Volost kurulları :** Bileşimleri ve işleyiş kuralları. **H) Örgütler :** Köylü Birliği, Sosyalist - Devrimciler, Sosyal Demokratlar.

Sosyal - Demokrat Köylü Komitesi bu verilerle iyice haşır neşir olduktan sonra, anormal olayları gerekli kılınca, kurullardan bu verilere uygun kararlar çıkarmak zorunda kalır. Bu komite sürekli Sosyal Demokrasinin düşünceleri yolunda kitleler arasında yoğun propaganda ve ajitasyon yürütmeli, çevre çalışmaları örgütlemeli, önceden hazırlanmadan toplantı ve kitle gösterileri düzenleyebilmeli, broşür ve diğer yayınlar, dağıtmalı ,Parti için para toplamalı ve uyezd grubu yoluyla Bölge Örgütüyle ilişkisini sürdürmelidir.

Eğer bu tür komitelerden belirli bir sayıda oluşturmayı başarırsak, Sosyal Demokrasi bu alanda başarıya ulaşacaktır.

Yerel Örgütleyici

Açıktır ki, yoldaşın sözünü ettiği ayrıntılı pratik talimatları hazırlama görevini üstlenmeyeceğiz: Bu, Rusya'daki pratik çalışmayı yöneten merkez örgütün, konuyla ilgili yoldaşların meselesidir. Moskova'lı yoldaşın ilginç mektubundan, Üçüncü Kongre kararını ve genel olarak Partinin acil görevlerini açıklamak için yararlanabileceğimizi sanıyoruz. Mektuptan açığa çıkıyor ki, Üçüncü Kongre kararının yol açtığı yanlış anlamalar, yalnızca teori alanında duyulan şüphelerden do-

layı değil. Diğer bir kaynak da daha önce karşılaşılmamış olan **yeni** bir sorundur; bu da, «devrimci köylü komiteleri» ile köylülük arasında çalışan «**Sosyal-Demokrat Komiteler**» arasındaki ilişkilerle ilgilidir. Bu sorunun ileri sürülmesi köylüler arasındaki Sosyal Demokrat çalışmada ileri doğru atılan büyük adıma tanıklık etmektedir. Kök salan, dayanıklı ve sürekli biçimler kazanan «kırsal» ajitasyonun pratik gereksinmeleri artık ayrıntıda kalan — nisbî olarak — sorunları ön plana getirmiştir. Ve mektubun yazarı Kongre kararından, açıklıktan yoksun diye yakınırken, gerçekte, Parti kongresinin ortaya atmadığı ve atamıyacağı bir soruna cevap aramakta olduğunu unutmaktadır.

Örneğin, yazar, düşüncelerinizin propagandasının ve köylü hareketinin desteklenmesinin, «yalnızca» yerel örgütler varsa mümkün olabileceğini söylerken, tümüyle haklı değil. Elbette böylesi örgütler arzu edilir ve çalışma arttıkça, bu örgütler gerekli olurlar; ama bu tür çalışma, böylesi örgütlerin bulunmadığı yerlerde de mümkün ve gereklidir. Bütün faaliyetlerimizde, hattâ yalnız kent proletaryası arasında çalışırken bile, köylü sorununu asla gözden yitirmemeliyiz ve Üçüncü Kongrenin şahsında, **sınıf bilincine ulaşmış proletaryanın gerçek partisi** tarafından yapılan açıklamayı, yani bir köylü ayaklanmasını desteklediğimizi her yana yaymalıyız. Köylüler bunu yayınlardan, işçilerden, özel örgütlerden v.b. öğrenmelidir. Sosyal Demokrat proletaryanın bu desteği sağlarken toprağın herhangi biçimde müsaderesini (yani sahiplerine bedelini ödemeden

kamulaştırma) **sınırlı tutmayacağını** köylüler öğrenmelidir.

Bu ilişki içinde mektubun yazarı tarafından teorik bir sorun ileri sürülmüştür; büyük mülklerin kamulaştırılması ve «köylü, küçük burjuva mülkiyetine» dönüştürülmesini, özel olarak sınırlamanın gerekli olup olmadığı sorunu,/Ama yazar, böyle bir kayıt varsayarak, Üçüncü Kongre'nin kararının anlamını keyfince sınırlamıştır. Kararda, Sosyal Demokrat Partinin müsadere olunan toprağın küçük burjuva mülk sahiplerine devredilmesi ile ilgili **tek bir kelime** yeralmamaktadır. Karar, «müsadereye kadar ve müsadere sırasında», köylüleri desteklediğimizi, yani müsaderesiz kamulaştırmayı da desteklediğimizi belirtmektedir; bununla birlikte, karar, herhangi bir şekilde, kamulaştırılan toprağın kimlere verileceğini belirlememektedir. Sorunun açık bırakılması tesadüf değildir: **Vperyod**'da ki makalelerden de (11, 12 ve 15. sayılarda) anlaşıldığı gibi, bu sorunu önceden karara bağlamak akılsızca birşey olacaktır. Örneğin bu yazılarda, demokratik bir cumhuriyet altında Sosyal Demokrasi, toprağı millileştireceğine söz veremez ve toprağın millileştirmesi konusunda kendini bağlayamaz demektedir.

Gerçekten de, küçük burjuva Sosyalist Devrimcilerden ayrı olarak, bizim için **şimdiki durumda** sorunun temelini oluşturan, köylü ayaklanmalarının devrimci-demokratik yanı ve kır proletaryasının bir sınıf partisi içinde özel olarak örgütlenmesidir. Sorunun özü, «genel yeniden dağılım» yada millileştirme şemaları, değildir; köylülüğün

eski düzenin **devrimci yoldan yıkılmasına** duyduğu ihtiyacın bilincine varması ve bunu gerçekleştirmesi, en önemli noktadır. Sosyalist Devrimciler «sosyalizasyon» üzerinde ısrar ederken bizim Devrimci Köylü Komiteleri üzerinde ısrarla durmamızın nedeni budur; biz, **Devrimci Köylü Komiteleri** olmadan, tüm reformların bir hiçten ibaret kalacağını söylüyoruz. Bu komiteler ve onların desteğiyle **köylü ayaklanmasının zafere ulaşması** mümkündür.

Köylü ayaklanmasına toprağın müsaderesine dek ve müsadere sırasında, her türlü yardımı yapmalıyız, **ama hertürlü küçük burjuva şemasma kesinlikle katılmadan.** Köylü hareketini devrimci-demokratik olduğu ölçüde destekleriz. Gerici ve anti proleter olduğu sürece ve böyle olduğunda onunla mücadeleye hazırız. (Şu an böyle yapmaktayız.) Marksizmin özü, (yalnızca Marksizmi) anlamıyanların basitleştirebileceği yada tek ve basit bir göreve indirgeyebileceği bu ikili görevde yatmaktadır.

Somut bir örneği ele alalım. Köylü ayaklanmasının zafere ulaştığını varsayalım. Devrimci Köylü Komiteleri ve geçici devrimci hükümet (kısmen bu komitelere güvenerek) büyük mülkiyetin her hangi biçimde müsaderesine girişebilir. Daha önce de açıklandığımız gibi müsadereden yanayız. Fakat müsadere olunan toprağın kime verilmesini tavsiye edeceğiz? Bu sorunla ilgili olarak ne kendimizi bağımlı kılacağız, ne de mektubun yazarı tarafından çabucak önerilenler gibi açıklamalar yapacağız. Mektup yazarı, Üçüncü Kongrenin aynı kararında, **«köylü hareketinin devrimci demokratik içeriğini, harekete karışan**

bütün geçici unsurlardan temizlemekten» sözettiğini - bu meselenin bir yönüdür - ve ikinci olarak, «her durumda ve her türlü koşullar altında kır **proletaryasının bağımsız örgütlenmesinin» gerekliliğine değindiğini unutmuştur. Bizim talimatlarımız** bunlardır. Köylü hareketinin içine katılan gerici unsurlar her zaman olacaktır ve peşin olarak bunlara savaş açtığımızı açıklamaktayız. Kır proletaryası ile köy burjuvazisi arasındaki sınıf antagonizması kaçınılmazdır, ve biz, bunu peşinen ortaya serer, açıklar ve **bu antagonizma temeli üzerinde mücadeleye hazırlanırız.** Böyle bir mücadelenin en başta gelen nedenlerinden biri, çok büyük bir ihtimalle, müsadere olunan toprağın kimlere ve nasıl verileceği sorunundan doğmaktadır. Bu sorunu ne küçümsemeliyiz, nede eşit dağılım, «sosyalizasyon» v.b. için söz vermeliyiz. Söyleyeceğimiz, bunun daha sonra üzerinde çalışacağımız yeni bir alanda başka müttefiklerle yeni baştan çözmeye çalışacağımız bir sorun olduğudur. O zaman, kesinlikle köy burjuvazisine **karşı** kır proletaryası ile, tüm emekçi sınıfla birlikte olacağız. Pratikte, bu, toprağın küçük burjuva mülk sahipleri sınıfına devredilmesi anlamına gelebilir (büyük toprak mülkiyetinin serfliğe dayandığı, feodal köleliğin sürdüğü ve geniş çaplı sosyalist üretim için maddi koşulların henüz bulunmadığı yerlerde): yine, bu millileştirme (demokratik devrimin tam olarak başarıya ulaşması halinde) ya da büyük kapitalist çiftliklerin **işçi birliklerine** devredilmesi anlamına da gelebilir, çünkü ilk ağızda yalnızca gücümüzün büyüklüğüne göre, sınıf bilincine varmış örgütlü proletaryanın gücüne göre, demokratik devrimden sosyalist devrime geçmeğe

başlayacağız. Kesintisiz devrime yandaşız. Yarı yolda durmayacağız. Eğer şimdi, hemen «sosyalizasyon»un herhangi bir türü için söz vermiyorsak, bunun nedeni, bu görevin tamamlanması için gerekli gerçek koşulları bilmemiz ve köylülük içinde filiz veren yeni sınıf mücadelesini küçümsemeyip, bu mücadeleyi ortaya çıkarmamızdır.

İlkin köylülüğü **en masse** (bütün olarak) müsadere dahil hertürlü araçla, toprak soylularına karşı tamamen destekleyeceğiz, ve sonra (aynı zamanda demek daha iyi olurdu) proletaryayı köylülüğe karşı **enmasse** (bütün olarak) destekleyeceğiz. Devrimden (demokratik devrim) «bir gün sonra» köylülük içindeki güçlerin bileşiminin ne olacağını **şimdiden** hesaplamağa çalışmak, boş bir ütopyacılıktır. Maceracılığın içine düşmeden bilimsel sorunlarda vicdanımızla ters düşmeden ve ucuz başarı kazanmağa çalışmadan, **yalnız tek bir şey** ileri sürebiliriz ve bunu öne sürmekteyiz. Bizim açımızdan, yani proletarya partisi açısından, yeni ve daha yüksek bir göreve-sosyalist devrime-olabildiğince çabuk geçmeyi **sağlamak amacıyla,** bütün olarak köylülüğün demokratik devrimi başarmasına yardım edecek her türlü çabayı harcayacağız. **Bugünkü** köylü ayaklanmasının zafere ulaşmasından sonra, ne huzur, ne eşitlik, ne de 'sosyalizasyon' sözü veriyoruz, tersine, yeni bir mücadele, yeni bir eşitsizlik ve uğruna çabaladığımız yeni bir devrim için 'söz veriyoruz'. Bizim doktrinimiz, Sosyalist Devrimcilerin palavralarına oranla daha az 'tatlı', ama bırakın yalnız şekerle beslenmek isteyenler, Sosyalist Devricilerle birleşsin; biz de bu tür kimselerden iyi ki kurtulduk diyeceğiz.

Kanımca Marksist görüş açısı, komiteler sorununu da çözüm getirmektedir. Bizim düşüncemize göre, **Sosyal Demokrat köylü komiteleri sözkonusu olamaz.** Eğer bu komiteler Sosyal Demokrat ise, bu, onların salt köylü komitesi olmadığı anlamına gelir; yok eğer bunlar köylü komitesi iseler, bu, onların salt proleter, Sosyal Demokrat komite olmadıkları anlamına gelecektir. İkisini birbirine karıştırabilecek bir çok kimse olabilir, ama biz onların dışındayız. Mümkün olan heryerde **kendi** komitelerimizi, **Sosyal - Demokrat İşçi Partisi** komitelerini kurmağa çalışacağız. Bunlar köylülerden, yoksullardan, aydınlardan, fahişelerden (geçenlerde bir işçi bize yazdığı mektupta fahişeler arasında neden ajitasyon yapmadığımızı soruyordu), askerlerden, öğretmenlerden, işçilerden — kısaca **bütün Sosyal - Demokratlardan** ve **Sosyal - Demokrat olan herkesten** oluşur. Bu komiteler, bütün genişliğiyle Sosyal - Demokrat çalışmanın tümünü, bir yandan da kır proletaryasını özel ve ayrı olarak örgütlemeğe çalışarak yönetecektir, çünkü Sosyal - Demokrat Parti proletaryanın sınıf partisidir. Partinin 'ortodoks olmadan', kendini geçmişin çeşitli kalıntılarından tümüyle kurtaramamış olan bir proletaryayı örgütleyeceğini düşünmek, **korkunç bir aldanmadır,** ve mektupta değinilen pasajların, daha çok bir yanlış anlamadan doğduğunu düşünmek isterdik. Kent ve sanayi proletaryası kaçınılmaz olarak Sosyal - Demokrat İşçi Partimizin çekirdeği olacaktır. Ama programımızda belirtildiği gibi, çalışan ve sömürülen herkesi partiye çekmeli, bilinçlendirmeli ve örgütlemeliyiz — istisnasız herkesi : sanatkârlar, yoksullar, dilenciler, hizmetçiler, serse-

riler, fahişeler — elbette, gerekli ve zorunlu bir koşulla, yani Sosyal Demokrat hareketin onlarla değil, onların Sosyal Demokrat hareket ile birleşmesi, proletaryanın onların bakış açısını değil, onların proletaryanın bakış açısını benimsemesi koşuluyla.

Okuyucu sorabilir — o zaman, devrimci köylü komiteleri oluşturma konusu ne olmaktadır? Bu, onların gereksiz oldukları anlamına mı gelmektedir? Hayır, bu komiteler gereklidir. Bizim idealimiz, bütün kırsal bölgelerde, salt Sosyal-Demokrat komiteler olması ve sonra, devrimci komiteler oluşturmak amacıyla, bunların, köylülük içindeki **bütün** devrimci - demokratik unsurlar, gruplar ve çevreler ile anlaşmaya varmasıdır. Burada, Sosyal Demokrat İşçi Partisinin kentlerdeki bağımsızlığı ve bütün devrimci - demokratlarla ayaklanma amacıyla kurduğu ittifak arasında mükemmel bir benzerlik vardır. Bir köylü ayaklanmasına yandaşız. Türdeş olmayan sınıf unsurları ile türdeş olmayan partilerin karışmasına ve birleşmesine kesinlikle karşıyız. Ayaklanma gayesiyle Sosyal Demokrasinin **bütün** devrimci demokratlara bir itiş vermesi ve hepsinin örgütlenmesine yardım etmesi, onlarla **omuz omuza**, ama onlarla birleşmeden, toprak soylularına ve köy polisine karşı yürümesi gerektiğine inanıyoruz.

Yaşasın otokrasiye karşı kent ve kırlardaki ayaklanma! Yaşasın şimdiki devrimde bütün devrimci demokrasinin öncüsü olan devrimci Sosyal Demokrasi!

Proletary, Sayı 16
14 (1) Eylül 1905

20 Taktiklerden Yakınırken Açık Sloganlar Söyleyin!

Devlet Duması ile ilgili taktikler hakkında yükselen şikayetler gittikçe daha kızışıyor. **Iskra** ile **Proletary** arasındaki ayrılıklar, özellikle Parvus'un **Iskra**'daki makalesinden sonra, gittikçe daha derinleşmektedir.

Taktiklerin tartışılması gerek, ama bu yapılırken büyük bir açıklık sağlanmağa çalışılmalıdır. Taktik sorunlar, Partinin siyasal yönetimi ile ilgili sorunlardır. Yönetim çizgisi, teoriye ve tarihe yapılan başvurmalara siyasal durumun bir bütün olarak analizine dayanabilir ve **dayanmalıdır.** Ama bütün bu tartışmalar içinde, belli bir mücadele veren sınıf partisi, siyasal yönetimin somut sorularına kesinlikle açık cevaplar — ikili bir yoruma izin vermeyecek karşılıklar — verilmesi gerektiğini asla gözden yitirmemelidir : «evet» mi, yoksa «hayır» mı? Belirli bir anda, şimdi bunun mu yoksa şunun mu yapılması doğrudur ya da bunun yapılmaması mı gereklidir gibi kesin cevaplar verilmelidir.

Bu tür açık cevaplar, abartma yapılmasın-

dan ya da karışıklığa düşülmesinden doğan farklılıkları önlemek, aynı zamanda belirli bir anda Sosyal Demokratların bu yada şu grubu tarafından işçi sınıfına yapılan tavsiyenin ne tür bir özellik taşıdığını işçi sınıfına kesin olarak göstermek bakımından, ilke olarak gereklidir.

Iskra ile yaptığımız tartışmaya tam bir açıklıkla değinmek amacıyla, Sosyal Demokratların şimdiki Duma seçimleri kampanyasındaki siyasal tavrıyla ilgili somut cevapları içeren aşağıdaki listeyi hazırladık. Bu listenin tam olduğunu söylemiyoruz elbette, sorulardan herhangi birinin düzeltilmesi ya da alt bölümlere ayrılması yolunda yapılacak teklifleri kabul ederiz. Burada seçim toplantıları ile ilgili söylenen şeylerin, genel olarak bütün toplantılara uygulanacağı çok açıktır.

Sosyal Demokratlar Proletarya'ya Devlet Duması İle İlişkin Olarak Ne Salık Veriyor?

	Iskra	**Proletary**
1. İşçiler seçim toplantılarına girmeçe çalışmalı mıdır?	**Evet**	**Evet**
2. İşçiler seçim toplantılarına zorla da olsa girmeğe çalışmalı mıdır?	**Evet**	**Evet**
3. Bu tür toplantılarda Duma'nın yararsızlığından konuşmalı ve Sosyal Demokrasinin bütün amaçlarını ve tüm programını açıklamalı mıyız?	Evet	Evet

	Iskra	Proletary
4. Bu tür toplantılarda işçiler ve bütün halk silahlı ayaklanmaya; devrimci bir ordu ve geçici bir devrimci hükümet oluşturmağa çağrılmalı mıdır?	?	Evet
5. Bu sloganlar (yukarıdaki 4 nokta) bütün «Duma» kampanyamızın odak noktası yapılmalı mıdır?	Hayır	Evet
6. Devlet dumasına giren **Osvobozhdeniye** Ligası üyeleri (yada «Anayasacı - Demokratlar»), çarla «uzlaşma» politikası izleyen burjuva hainleri olarak ilân olunmalı mıdır?	Hayır	Evet
7. Biz Sosyal Demokratlar, halka Devlet Dumasına Stakhovich'ler yerine, Vetrunkevich'lerin seçilmesinin daha tercih edilecek bir şey olduğunu söylemeli miyiz?	Evet	Hayır
8. Belirli koşullar, talepler, sözler vb. temeli üzerinde, **Osvobozhdeniye** Ligası ile, seçimlerde onu		

	Iskra	Proletary
desteklemek üzere herhangi bir anlaşmaya varmalı mıyız?	Evet	Hayır
9. Yürüttüğümüz ajitasyonun odak noktası «devrimci bağımsız yönetim» sloganı mı olmalı?	Evet	Hayır
10. Halkı derhal, genel oy temeli üzerinde devrimci bağımsız yönetim organları seçmeğe ve bunlar aracılığı ile bir kurucu meclis oluşturmağa çağırmalı mıyız?	Evet	Hayır
11. Sosyal Demokrat seçim komiteleri seçmeli miyiz? Devlet Duması için Sosyal Demokrat aday göstermeli miyiz?	Evet	Hayır

Proletary, Sayı 18
26 (13) Eylül, 1905

21 Moskova'da Siyasal Grev Ve Sokak Savaşı

Moskova'daki devrimci olaylar, bir fırtınanın ilk şimşekleri oldu ve kavganın yeni bir alanına ışık tuttu. Devlet Duması Yasasının yayınlanması ve barış yapılması, Rus devriminin tarihinde yeni bir dönemin başlamasına işaret etmektedir. Zaten işçilerin inatçı mücadelesinden usanç duyan ve «kesintisiz devrim» hayaletinden rahatsız olan liberal burjuvazi rahat bir soluk aldı ve sevinçle önüne atılan kemiği yakaladı. Yolun en başından itibaren boykot düşüncesine karşı mücadele yürütüldü ve liberalizm açıkça sağa dönmeğe başladı. Yazık ki, Sosyal Demokratların arasında bile (yeni- **Iskra** kampında), bazı koşullarla, devrime ihanet eden burjuvaları desteklemeğe ve devlet Dumasını «ciddiye» almağa hazırlanan istikrarsız kişiler var. Moskova'daki olayların, şüphecileri utandıracağı ve kuşkucuların yeni bir kavga alanı üzerinde, sorunların durumunu daha uygun biçimde değerlendirmelerine yardım edeceği umulabilir. Otokrasi yöntemi altında, halka açık seçimlerin mümkün olduğunu düşleyen «kansız» aydınların

hayalleri, kalın kafalı liberallerin Devlet Dumasının hayati önemi üzerine kurdukları düşler gibi, proletaryanın daha ilk önemli eylemiyle birlikte havaya savrulup gitmiştir.

Moskova olayları ile ilgili bilgimiz hâlâ çok az. Bu bilgiler de, Yabancı basında çıkan kısa ve çelişkili bilgilerle ve hareketin başladığı sıralarda legal basında çıkan sansürden geçmiş haberlerle sınırlı. Moskova işçilerinin mücadelesi, daha ilk aşamasında, devrim yılı içinde olağanlık kazanan çizgiler üzerinde ilerledi; bu nokta açık. İşçi sınıfı hareketi Rus devriminin bütünü üzerine damgasını bastı. Tek tük grevlerle başlayan işçi hareketi, hızla bir yandan kitle grevlerine, diğer yandan sokak gösterilerine doğru gelişti. 1905 yılında siyasal grev, gözlerimizin önünde ayaklanmaya dönüşerek işçi sınıfı hareketinin en geçerli biçimi oldu. Rusya'da bütün işçi sınıfı hareketinin bugünkü aşamasına (elbette, bu, son aşama olmaktan uzak) ulaşması on yıl alırken, ülkenin bazı kesimlerinde hareket birkaç gün içinde ilerleyerek basit bir grevden büyük bir devrimci patlamaya vardı.

Aldığımız haberlere göre, Moskova'daki grevi düzenleyenler, siyasal bakımdan geri olan işçiler arasından çıktı. Ama hareket derhal onların denetiminden kurtuldu, ve geniş bir sendikal eyleme dönüştü. Diğer dallardaki işçiler de harekete katıldı... İşçilerin sokak gösterileri, eğer yalnızca bilgisiz işçi arkadaşların grevi öğrenmesini amaçlasaydı, kaçınılmaz olarak, devrimci türküler ve konuşmalarla dolu siyasal görevlere dönüşürdü. Devlet Duması için yapılacak «halka açık» seçimler

gibi sulu bir güldürü karşısında, uzun süredir bastırılan kızgınlık artık su yüzüne çıktı. Kitle grevi, gerçek özgürlükler için savaşçıların kitle halinde seferber edilmesine dönüşerek gelişti. St. Petersburg öğrencilerininkine benzeyen bir kararla, Moskovalı radikal öğrenciler sahneye çıktı. Bu karar, (yaltaklanan memurların değil, özgür vatandaşların diliyle,) çok haklı olarak Devlet Dumasını halkla utanmazca alay edilmesi diye niteliyor; bir cumhuriyet ve gerçekten halka dayalı, gerçekten kurucu bir meclisin devrimci her geçici hükümet tarafından toplanması yolunda mücadele verilmesi için çağrıda bulunuyordu. Proletarya ve devrimci demokratların ilerici kesimleri, çarlık ordusuna ve polisine karşı sokak savaşı yürütmeğe başladı.

Moskova'da hareket işte böyle gelişti. 24 Eylül (7 Ekim), cumartesi günü, hareketi düzenleyenler artık yalnız değildi — tütün fabrikaları ve elektrikli tramvaylar durmuş, ve fırıncılar grevi başlamıştı. Akşamleyin büyük gösteriler düzenlendi, bunlara işçi ve öğrencilerin dışında, bir çok «yabancı» da katıldı (devrimci işçilerle radikal öğrenciler, artık birbirlerine halkın açık eylemlerine katılan yabancılar olarak bakmıyorlardı). Kazaklar ve jandarmalar, sürekli olarak yeniden toplanan göstericileri dağıtmak için ellerinden gelen çabayı harcadılar. Kalabalık, polise ve kazaklara karşı direndi; tabancalar ateşlendi ve birçok polis yaralandı.

25 Eylül (8 Ekim), cumartesi günü, olaylar birden önemli bir dönemeç aldı. Sabah saat 11'de işçiler sokaklarda toplanmağa başladı, kalabalık

Marseillaise marşını söylüyordu. Devrimci kitle toplantıları düzenlendi ve greve katılmayı reddeden basım evleri tahrip olundu. Fırınlara ve silahcı dükkânlarına saldırıldı, çünkü işçilerin yaşamak için ekmeğe, özgürlük uğruna döğüşmek için de silaha ihtiyacı vardı (tıpkı devrimci Fransız marşında olduğu gibi). Ancak inatçı bir direnişten sonra Kazaklar göstericileri dağıtmayı becerdi. Genel Vali'nin evinin yakınlarında, Tverskaya sokağında düzenli bir çatışma oldu. Filippov fırınının önünde fırıncı çıraklarından oluşan bir kalabalık toplandı. Fırın yöneticilerinin daha sonra açıkladıklarına göre, fırıncı çırakları, diğer grevcilerle dayanışmak için işi durdurdular ve sessizce sokakta yürümeğe başladılar. Bir eve yönelen, dama tırmanan ve askerlerin üzerine taş yağdıran kalabalığa bir kazak bölüğü saldırdı. Ev düzenli bir biçimde kuşatıldı, birlikler işçilerin üzerine ateş açtı. Bütün haberleşme kesildi. İki bombacı grubu yandan çıkış yaptı, arkadan eve girdi ve düşman kalesini ele geçirdi. Yüz doksan iki çırak tutuklandı, bunların sekizi yaralandı; iki işçi ise öldürüldü. Polis ve Kazaklar arasında da yaralananlar oldu, bir jandarma yüzbaşısı öldürücü yaralar aldı.

Doğal olarak bu haber, son derece yetersiz. Özel telgraflara, bazı yabancı basında çıkanlara bakılırsa Kazakların ve askerlerin hunharlığı sınır tanımıyor, Filippov fırını yönetimi, birliklerinin sürdürdüğü nedensiz zorbalığı protesto etti. Ağırbaşlı bir Belçika gazetesinin bildirdiğine göre, kapıcılar sokaklardaki kan lekelerini temizlemekle uğraşıyordu. Gazetenin söylediğine göre, bu küçük ayrıntı, çalışmanın ciddiyetine, uzun haber-

lere oranla çok daha fazla tanıklık etmektedir. Basına sızan, özel kaynaklı haberlere dayanan **Vorwerts**, Tverskaya sokağındaki 10.000 grevcinin, sürekli atış yapan bir topçu birliği ile çarpıştığını bildiriyor. Ambulanslar hiç boş kalmıyordu. En aşağı elli kişinin öldürüldüğü, 600'den fazla kişinin yaralandığı tahmin edilmektedir. Bildiğimize göre tutuklananlar, ordu barakalarına alınmış, buralarda her taraftan saldırıya uğrayarak, acımasızca ve hunharca dayak yemişlerdi. Daha ayrıntılı haberlere göre, sokak savaşı sırasında, subaylar kadınlara karşı gösterdikleri insanlık dışı hunharlıkla kendilerini ispatlamışlardır (10 Ekim tarihli tutucu burjuva gazetesi **Temps**'ın özel muhabirinin St. Petersburg'dan telgrafla bildirdiğine göre).

Daha sonraki günlerle ilgili haberler gittikçe katılaşmağa başladı. İşçilerin gazabı korkulacak ölçüde kabarmıştı, hareket kaynama noktasına ulaşıyordu. Yabancı gazeteler, açıkça, resmi ajanslardan gelen haberlerle (bir zamanlar onlara inanılırdı), St. Petersburg'dan telefonla aktarılan haberlerin birbiriyle çeliştiğini yazmaktadır. Gaston Leroux Paris'te yayınlanan **Matin**'e, en küçük bir kaygı uyandıracak haberlerin bile yayılmasını önleyen sansürün, akıl almaz işler yaptığını bildiriyor. Geston Leroux, 26 Eylül (9 Ekim) pazartesi gününün, Rusya tarihindeki en kanlı günlerden biri olduğunu yazıyordu. Bütün ana caddelerde, hattâ Genel Valinin sarayının yakınlarında bile çarpışmalar oluyordu. Göstericiler kızıl bayrak açmışlardı. Bir sürü gösterici öldürüldü yada yaralandı.

Diğer gazetelerde çıkan heberler birbirleriyle

çelişiyor. Yalnız bir husus ortada — grevler yayılıyor ve büyük fabrikalardaki işçilerin büyük çoğunluğu, hattâ hafif sanayi dalındakiler bile greve katılmakta. Demiryolcular çalışmayı durdurdu. Grev, genel greve dönüşüyor (10 Ekim salı ve çarşamba).

Durum son derece ciddi. Hareket St. Petersburg'a yayılıyor: San-Galli Fabrikası işçileri, aletlerini nicedir bırakmışlardı.

Bugüne dek alabildiğimiz haberler bu kadar. İnanılır haberlere dayanarak, Moskova olaylarının tam olarak değerlendirilmesi, elbette, konu dışı. Bu olaylar, otokrasi üzerine proletaryanın kararlı biçimde saldırması için, tam anlamıyla bir prova mıdır, yoksa gerçekten bu saldırının başlangıcı mıdır; bu olaylar, yalnızca yukarda anlatılan «alışılmış» mücadele yöntemlerinin, Merkezi Rusya'daki yeni bir alana yayılması mıdır, yoksa bu olaylar daha yüksek bir mücadele biçiminin ve daha kararlı bir ayklanmanın başlangıcını mı göstermektedir, bunu söylemek henüz mümkün değil.

Görünüşe göre, çok yakın bir gelecekte bu soruların cevabı alınabilecektir. Bir husus kesin: ayaklanma, gözlerimizin önünde yayılıyor, mücadele gittikçe daha fazla yaygınlık kazanıyor, mücadele biçimleri gittikçe daha keskinleşiyor. Proletarya, Rusya'nın her yanında bir orada, bir burada, silahlı bir ayaklanmanın gelişebileceği, ve kesinlikle gelişeceği bir yönde, kahramanca çabalar harcayarak ileri doğru zorlu hamleler yapmaktadır. Gerçekten de, işçilerin yığın hareketi tarafından şimdiden yaratılan bugünkü mücadele biçimi

dahi, çarlığa çok ağır darbeler indirmektedir. İç savaş, inatçı ve genel bir gerilla savaşı biçimine dönüştü. İşçi sınıfı, sanayi hayatını felce uğratarak, tüm mahalli yönetim aygıtını durdurarak, düşmana soluk aldırmıyor ve bütün yeni güçleri mücadele için seferber ediyor. Böyle bir saldırıya karşı, hiç bir durumda uzun süre dayanılamaz; en azından, destekleyicileri tarafından birer birer terkolunan çarlık hükümetinin tamamen çürümesi engellenemez. Ve liberal monarşist burjuvazi, mücadeleyi çok zorlu bularak, iç savaş ve ülkeyi saran ürkütücü belirsizlik durumu karşısında dehşete düşerse, olayların bu düzeyde sürmesi ve mücadelenin devam ettirilmesi, devrimci proletaryanın varlığını son derece gerekli kılan bir sorun olacaktır. Eğer burjuvazi arasında, verdikleri vaazlarla devrimci yangını bastırmağa koyulan ve siyasal bunalımı daha da şiddetlendirmek yerine onu köreltmekle ilgilenen kişiler görülmeğe başlarsa, burjuva hürriyet aşkının ikiyüzlü yapısı konusunda asla şüpheye düşmeyen, sınıf bilincine ulaşmış proletarya, köylülüğü kendini izlemek üzere ayaklandırarak ve çarlık ordusunda hoşnutsuzluk yaratarak, ileri doğru yürüyecektir. İşçilerin inatçı mücadelesi, sürekli grev ve gösteriler, kısmî ayaklanmalar — bütün bunlar, tabirî caizse, deneme kavgaları ve çatışmaları — orduyu amansızca siyasal hayatın içine ve sonuç olarak devrimci sorunların alanına çekmektedir. Mücadele içinde kazanılan tecrübe, diğer koşullar altında sürdürülen propaganda yıllarına oranla, yığınları çok daha hızlı ve çok daha sağlam biçimde bilinçlendirmektedir. Dış savaş bitmiştir, ama hükümet savaş esirlerinin ve Mançurya'daki ordunun yurda dönmesinden açık-

ça korkmaktadır. Mançurya ordusundaki devrimci eğilim üzerine sık sık haberler alınmaktadır. Mançurya ordusundaki subay ve erler için Sibirya'da düşünülen tarımsal koloniler, bu plânlar kağıt üzerinde kalsa bile, huzursuzluğu arttırmaktan başka birşeye yaramayacaktır. Barış antlaşması yapıldığı halde, seferberlik hâlâ sona ermemiştir. Orduya, tamamen ve yalnızca, **devrim karşısında** ihtiyaç duyulduğu gittikçe artan biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu koşullar altında, biz devrimciler, seferberliğe karşı en küçük muhalefet göstermeyiz; hattâ seferberliği iyi karşılamağa bile hazırız. Askerî birlikleri gittikçe daha fazla mücadeleye katarak kaçınılmaz sonu geciktirirken ve gittikçe daha fazla birliği iç savaşa alıştırırken, hükümet, bütün bunalımların kaynağını kurutmamakta, tersine bunalımlar için daha fazla alan açmaktadır.

Kavga alanının kaçınılmaz olarak genişlemesi ve mücadelenin daha da şiddetlenmesi fiatına, hükümet, biraz daha soluk almaktadır. En geri, en cahil, en korkutulmuş ve siyasal açıdan en cansız olan halk kesimini hükümet eyleme itmektedir — ve mücadele bu halk kesimini bilinçlendirecek, uyandıracak ve canlandıracaktır. Bu günkü iç savaş durumu ne kadar sürerse, geniş sayıda tarafsızın ve bir devrim şampiyonları çekirdeğinin, karşı devrim ordusu saflarından çekilmesi o kadar kaçınılmaz olacaktır.

Son birkaç ay içinde Rus devriminin izlediği bütün rota, şimdi ulaşılan aşamanın, doruk aşaması olmadığını ve olamayacağını göstermektedir. 9 Ocaktan bu yana olduğu gibi, hareket hâlâ tır-

manma halindedir. İleri siyasal talepler yükselten muazzam işçi yığınlarının gösterdiği birleşme ve dayanışma hareketinin tüm dünyayı hayran bıraktığını ilk kez gördük. Bu hareket, hâlâ tam bir devrimci bilinçten yoksundur ve silah ve askeri hazırlık bakımından güçsüzdür. Polonya ve Kafkaslar daha yüksek düzeyde bir mücadele örneği sunmuştur; oralarda proletarya kısmen silahla döğüşmeğe başlamış ve savaş durumu sürekli bir biçim almıştır. Odesa ayaklanması zafer için ihtiyaç duyulan yeni ve önemli bir unsuru ortaya çıkarmıştır — askerî güçlerin bir bölümünün halkın yanına geçmesi. Bunun hemen bir başarı sağlamadığı doğrudur; «kara ve deniz kuvvetlerinin işleyişini eşgüdümlü kılma» gibi güç bir görev (düzenli bir ordu açısından bile en zor görev) henüz tümüyle yerine getirilmemiştir. Ama sorun artık ortaya konmuştur ve bıraktığı bütün izlerle Odesa olayları, soyutlanmış bir olay olarak kalmayacaktır. Moskova grevi, mücadelenin «gerçekten» Rus olan bir bölgeye yayıldığını göstermektedir, oysa bu bölgenin güvenilirliği uzun süredir gericiliğin yüreğini ferahlatıyordu. Bu bölgedeki, silah sesleriyle vaftiz edilen proleter kitlelerin son derece cahil olmaları ve Rusya'nın diğer herhangi bir bölgesiyle sayıca eşitsiz, nisbeten küçük bir alan üzerinde yoğunlaşmaları gerçeğine rağmen, bu bölgede devrimci eylemin başlaması korkunç bir önem taşımaktadır. Hareket St. Petersburg'da başladı, Rusya'nın bütün kıyı bölgelerine yayıldı, Riga'yı, Polonya'yı, Odesa'yı ve Kafkaslar'ı seferber etti; devrimci yangın şimdi tam Rusya'nın yüreğine sıçramıştır.

Kavga için bir sınıf hazırlığı olan ve gerçek-

ten ilerici ve katışıksız bir devrimci özellik taşıyan bu eyleme oranla, Devlet Dumasının iyice rezilleşen utanmazca bir güldürü olduğu daha fazla ortaya çıkmıştır. Bir çok vesileyle değindiğimiz, proletarya ile devrimci demokrasinin birliği bir gerçek oluyor. Hem St. Petersburg'da, hem de Moskova'da devrimci Sosyal - Demokrasinin sloganlarını benimseyen radikal öğrenciler, bütün demokratik güçlerin öncüsü oldular. Devlet Dumasını kabul eden «Anayasal - Demokratik» reformcuların bayağılığı karşısında tiksinti duyan bu güçler, otokrasi ile uzlaşma politikasından çok, Rusya halkının meş'um düşmanına karşı verilecek gerçek ve kararlı bir mücadeleye eğilim gösteriyorlar.

Liberal profesörlere, rektörlere, rektör vekillerine ve bütün şu Trubetskoylar, Manuilovlar ve benzerlerinin oluşturduğu gruba bakın. Bu kişiler liberalizmin ve Anayasal - Demokratik Parti'nin en iyi, en aydın, en eğitim görmüş, en çıkar gütmeyen, para babalarının dolaysız baskı ve tesirinden en az etkilenmiş temsilcileridir. Ve bu muhterem kişiler nasıl davranmaktadır? İlk kez ellerine, seçimle geçirdikleri otoriteyi, üniversiteler üzerindeki otoritelerini ne yolda kullanıyorlar? Daha şimdiden devrimden korkmaktadırlar, hareketin daha da şiddetlenmesinden ve yayılmasından korkuyorlar. Şimdiden ateşi söndürmeğe, sükuneti sağlamaya, böylece Prenses Meşçersky'nin övgüleri biçiminde hakettikleri aşağılanmayı kazanmağa çalışıyorlar.

Ve burjuva biliminin bu softaları çok iyi cezalandırıldı. Bir mezbahaya dönmesinden korkarak Moskova Üniversitesini kapadılar. Ama yal-

nızca, eşsiz biçimde yanıldılar ve sokaklarda daha büyük katliamların yapılmasını sağladılar. Üniversitede devrimi söndürmek istediler, ama devrimi sokaklarda tutuşturdular yalnızca. Şimdi toplantı hürriyetinin gerekli olduğuna inandırmağa çalıştıkları Trepov ve Romovlarla birlikte bir labirentin içine düştüler. Eğer üniversiteyi kaparsanız — yolu sokak çatışmaları için açarsınız. Eğer üniversiteyi açarsanız — yeni ve çok daha kararlı özgürlük savunucularını yetiştirecek olan, devrimci kitle toplantıları için bir platform sağlarsınız.

Bizim Devlet Dumasının değerlendirilmesi için bu liberal profesörlerin verdiği örnek ne kadar çok öğretici! Üniversitelerdeki deneyler sonucunda, şimdi, perakende bilimin bu sefil şövalyeleri «üniversitelerin kaderi» üzerine ne kadar titriyorsa, liberallerin ve Anayasal - Demokratların da, Dumanın kaderi üzerine, ancak o kadar titreyeceği açıkça ortaya çıkmış değil midir? Liberallerin ve Anayasal Demokratların, Duma'yı barışçı ve yasalara uygun ilerleme üzerine yoğun küf kokan vaazlar vermek dışında kullanamıyacakları, artık açık değil midir? Duma'yı devrimci bir meclise dönüştürme yolundaki umutların, artık ne kadar gülünç kaçtığı açık değil midir? Yalnızca **tek bir** «etkileme» yönteminin bulunduğu — yalnızca Duma'yı, yada üniversiteleri değil, yıpranmış otokratik rejimi — artık açık değil mi? **Moskova işçilerinin yöntemi,** halkın ayaklanma yöntemi: yalnızca, Manuilov'ları üniversitelerde toplanma özgürlüğü istemek, Petrunkeviç'leri Duma'da halk için özgürlük istemek zorunda bırakmakla kalmayıp, halk

için gerçek özgürlüğü ele geçirecek olan sadece bu yöntemdir.

Moskova olayları sosyal güçlerin gerçek dizilişini göstermiştir : Liberaller, radikalleri devrimci mücadeleden vazgeçirmeğe çalışarak, hükümetten onların yanına koşmuştur. Radikaller ise proletaryanın saflarında döğüştü. Bu dersi unutmayalım: Devlet Duma'sında da dolaysızca bu ders çıkacaktır.

Bırakın, Petrunkeviç'ler ve diğer Anayasal-Demokratlar otokratik Rusya'da parlamentoculuk oynasınlar — İşçiler halkın gerçek egemenliği için devrimci bir mücadeleyi başlatacaktır.

Moskova'da patlak veren ayaklanma, nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, devrimci hareket her halukârda eskisine oranla daha da güçlü biçimde doğacak, daha geniş bir alana yayılacak ve yeni güçleri etrafında toplayacaktır. Farzedelim ki, şimdi çarlık birlikleri Moskova'da kazandıkları kesin zaferi kutlamaktadır — böyle bir kaç zaferden sonra, çarlığın kesin çöküşü, bir gerçek olacaktır. Bu, bütün serf sahipliğinin, otokrasinin ve cehaleti körükleyenlerin gerçek ve elle tutulur çöküşü olacaktır — gevşek, korkak ve iki yüzlü liberal burjuvazinin kendini ve başkalarını aldatmağa çalıştığı, değersiz paçavraların sisteme yamanması olmayacaktır.

Yarınki postanın bizlere, patlak veren ayaklanmanın bir kez daha ezildiğini bildiren haberleri getirdiğini farzedelim. O zaman bağıracağız : Bir kez daha yaşasın ayaklanma!

Proletary, sayı 21
17 (4) Ekim. 1905

22 Bütün Rusya Çapında Siyasal Grev
Cenevre, 26 (13) Ekim

Barometre fırtına gösteriyor — **Bütün Rusya çapındaki siyasal grevin** son derece büyümesi üzerine, telgrafla gönderilen haberleri yansıtan gazeteler bunu belirtiyor.

Fırtınayı gösteren sadece barometre değil; proletaryanın uyumlu taarruzunun yarattığı zorlu fırtına, her şeyi yerinden oynatıyor. Devrim hayret uyandıran bir olay zenginliğini sergileyerek, şaşırtıcı bir hızla yayılıyor, son üç dört günün olaylarının ayrıntılı bir dökümünü okuyucularımıza vermek isteseydik, bir kitap yazmamız gerekecekti. Ayrıntılı tarih yazma işini gelecek kuşaklara bırakıyoruz. İnsanlığın yaşadığı en büyük iç savaşlardan, en büyük özgürlük savaşlarından birinin heyecan verici sahnelerine tanık olmaktayız; bütün gücümüzü bu savaşa bağlamak için, daha hızlı bir tempoda yaşamalıyız.

Fırtına patlak verdi — ve Duma hakkında yapılan liberal, demokratik konuşmalar, varsayımlar,

tahminler ve plânlar şimdi ne kadar anlamsız görünüyor. Duma hakkında daha önce yaptığımız bütün tartışmalar nasıl eskidi — hem de bir kaç günlük, bir kaç saatlik bir süre içinde! Proletaryanın, polis bakanlar tarafından sahneye konan rezil güldürüyü engellemeye yeterli güce sahip olup olmadığı konusunda içimizden bazıları, şüphe besliyorlardı, içimizden bazıları, seçimleri boykot konusunda cesaretle konuşmamızdan ürküyordu. Oysa sonunda, daha hiç bir yerde seçimler başlamadan iskambil kâğıtlarından yapılan bu evi sarsmak için, proletaryanın yalnızca elini sallaması yetti. Bu elin yalnızca havaya kalkması, sadece liberalleri ve ödlek **Osvobozhdeniye** eşrafını değil, yeni «liberal» çarlık hükümetinin başı olan Bay Witte'yi bile, Bulygin güldürüsünün tüm kurnazca düzenlerini hasıraltı eden reformlardan konuşmak (gerçekte bu iş, şimdiye dek yalnızca **konuşmak** olarak kaldı) zorunda bıraktı.

Havaya kalkmasıyla birlikte, Duma sorununda böyle ani bir değişiklik yaratan el, Rus proletaryasının elidir. Sosyalist bir Alman türküsü şöyle der : **«Bütün çarklar durur, eğer, güçlü kollarımız durmasını isterse».** Bu güçlü kol artık kalkmıştır. Siyasal kitle grevinin, silahlı ayaklanma açısından korkunç önem taşıyacağı yolundaki teşhis ve kehanetimiz, çarpıcı biçimde gerçekleşti. En ezilen ve en ileri sınıfın kahramanca ayaklanması içinde, uğursuz Rus «İmparatorluğu»nun **tüm halklarını** birleştiren, **Rusya çapında siyasal grev**, şu sıralar bütün ülkeyi gerçekten kaplamıştır. Bu baskı ve vahşet imparatorluğundaki tüm ulusların proleterleri şimdi büyük bir ordunun — bir özgürlük ordusunun, bir sosyalizm ordusunun — içinde

toplanmaktadır. Moskova ile St. Petersburg, devrimci proletaryanın inisiyatifi ele almasının onurunu paylaşmaktadır. Her iki merkezde de grev sürmektedir. Finlandiya grevde. Riga başta olmak üzere Baltık eyaletleri harekete katıldı. Kahraman Polonya, grevcilerin safında yeniden birleşti; sanki, indirdikleri darbelerle onu ezebileceğini düşleyen, ama bunun yerine, yalnızca ülkedeki devrimci güçlerinin sımsıkı kaynaşmasına yolaçan düşmanlarının aciz öfkesiyle alay ediyormuş gibi. Kırım (Simferopol) ve Güney ayaklanıyor. Ekaterinoslav'da barikatlar kuruluyor, ve kan döküldü. Volga bölgesi (Saratov, Simbirsk, Nizhni - Novgorot) grevde. Ve grev, hem merkezi tarım eyaletlerine (Voronezk), hem de endüstriyel merkeze (Yaroslavl) sıçradı

Demiryolcular sendikasından küçük bir delegeler heyeti, bu birkaç milyon gücünde ve birkaç dil konuşan işçi ordusunun yönetimini ele aldı. Güldürü oynanan bir sahnede, liberaller, çarın önünde tumturaklı ve korkakça konuşmalar yapıyorlar, Witte'ye budalaca gülümsüyor, saygıyla selâm veriyorlardı — bu sahneye birden bir işçi çıktı ve yeni «liberal» çarlık hükümetinin yeni başkanı Bay Witte'ye ültimatomunu verdi. Demiryolu işçileri heyeti, bu «burjuva meclisini», Devlet Dumasını beklemeyi reddetti. İşçi delegeleri heyeti, bu kukla oyununu «eleştirmek» için, çok değerli olan zamanını harcamayı düşünmedi bile. İşçi delegeleri heyeti önce **eleştirisini eyleme hazırladı** — siyasal grev — ve sonra bir bakan maskarasına şunu bildirdi : «Yalnız, tek bir çözüm olabilir — genel ve doğrudan oy esası üzerinde seçilen bir kurucu meclisin toplanması.»

Bakan - maskarası, demiryolu işçilerinin kendi ifadeleri kullanılacak olursa, «dar kafalı gerçek bir bürokrat gibi, kesin bir yargıyla kendini asla bağlamadan, hep alışılageldiği gibi, kaçamaklı davranarak» konuştu. Basın özgürlüğüyle ilgili kararnameler için sözverdi, ama genel oyu reddetti; yabancı basın haberlerine göre, kurucu bir meclisin «bugün için imkânsız» olduğunu açıkladı.

İşçi delegeleri heyeti, bir genel grev çağrısı yaptı. Bakanın ayrılmasından sonra işçi delegeleri heyeti, on binlerce kişilik toplantıların yapıldığı Üniversiteye gitti. Proletarya, devrimci öğrenciler tarafından emirlerine verilen bu platformu çok iyi kullandı. Rusya'da bütün kentlerde, okul ve fabrikalarda, sokaklarda ilk kez sistemli ve özgür siyasal kitle toplantıları düzenlendi. Buralarda bakan - maskarasına verilen cevap tartışıldı ve konuşmalar, azimli bir silahlı mücadelenin başlatılması görevi üzerinde yoğunlaştı; bu mücadele, bir kurucu melcisin toplanmasını hem «mümkün», hem de **zorunlu** kılacaktı. En liberal gazeteler dahil, bütün yabancı burjuva basın, özgür halk toplantılarında konuşmacılar tarafından atılan «terörist ve ayaklanmacı» sloganlar karşısında dehşete düşüyor. Sanki uyguladığı baskı politikası ile çarlık hükümetinin kendisi, bu ayaklanmayı kaçınılmaz ve zorunlu kılmıyormuş gibi.

Ayaklanma gözlerimiz önünde, bütün Rusya çapındaki siyasal grev içinde gelişerek yakınlaşıyor. İşçileri «bugün için» halka dayalı bir kurucu meclisin imkânsız olduğuna inandırmağa çalışan bir maskara - bakanla yapılan konuşma, devrimci güçlerdeki büyümeyi ve çarlık hükümeti

güçlerinin çöküşünü açıkça gösteriyor. Otokrasi artık, devrime açıkça karşı çıkabilecek güce sahip değildir. Devrim ise henüz düşmana son bir darbe indirebilecek güçte değildir. Hemen hemen başabaş olan güçlerin bu kararsız dengesi, kaçınılmaz olarak otoriteler arasında çözülme yaratmakta, baskı tedbirlerinden tavizlere, basın ve toplanma özgürlüğü sağlayan yasalara yapılan geçişlere yönelmektedir.

O halde, yeni, daha yaygın ve daha inatçı bir mücadeleye doğru ileri — düşmanın kendini toparlıyabilmesi için bir şans daha verilmemeli. Proletarya devrimin zaferi için şimdiden harikalar yaratmıştır. Bütün Rusya çapında siyasal grev, düşmanın ölüm yatağında debelenmesine yol açarak, bu zaferi son derece yakınlaştırmıştır. Bununla birlikte, nihai zafer için yapabileceğimiz ve yapmamız gereken her şeyi, gerçekten tamamlamış olmaktan çok uzağız. Mücadele ilerliyor, ama gerçek doruk noktasına hâlâ ulaşamamıştır. Şu anda işçi sınıfı, şimdiye dek görülmedik çapta baş kaldırıyor, seferber oluyor ve silahlanıyor. Ve en sonunda proletarya iğrenç otokrasiyi silip süpürecek, bütün maskara bakanların defterlerini dürecek, kendi geçici devrimci hükümetini kuracak ve bütün Rusya halklarına, tam «şu anda» gerçekten halka dayalı, gerçek bir kurucu meclisi toplamanın nasıl «mümkün» ve zorunlu olduğunu gösterecektir.

Proletary, Sayı 23
31 (18) Ekim, 1905

23 Partinin Yeniden Örgütlenmesi

I

Partimizin içinde çalıştığı koşullar kökten değişikliğe uğruyor. Toplantı, örgütlenme ve basın özgürlüğü elde olundu. Elbette bu haklar son derece güvenilmeyecek şeyler. Güvenimizi, bugünkü özgürlüklere bağlamak cinayet sayılmasa bile, bir budalalık olacaktır. Nihai savaş henüz verilmedi, ve ön plânda bu mücadelenin hazırlıkları yer almalıdır. Gizli parti aygıtı sürdürülmelidir. Ama aynı zamanda, bugün faaliyetimiz için doğan nisbi geniş alandan da kesinlikle mümkün olduğu kadar çok yararlanmamız gerekmektedir. Gizli aygıtın yanısıra, kesinlikle, yasal ve yarı-yasal birçok yeni Parti örgütleri (ve Partiyle ilişkili örgütler) yaratmak gerekmektedir. Bunu yapmadığımız sürece, faaliyetimizi yeni koşullara uydurabilmemiz yada yeni sorunlarla başa çıkabilmemiz zor olacaktır.

Örgütü yeni bir temele oturtmak için, yeni bir Parti kongresi gereklidir. Tüzüğe göre, bir yıl için-

de tek kongre toplanabilmektedir ve gelecek kongrenin 1906 Mayıs'ında toplanması gerekmektedir; ama şimdi bu tarihin öne alınması zorunludur. Eğer kullanamazsak, bu fırsatı kaçıracağız — yani işçilerin şiddetli biçimde duydukları örgüt ihtiyacı kendini, çarpık ve tehlikeli biçimlerde gösterecek, «Bağımsızlar»ın (1) yada diğer örgütlerin güçlenmesine yolaçacaktır. Yeni bir biçimde örgütlenmek için acele etmeliyiz, genel tartışma için yeni yöntemler kullanmalıyız, «yeni bir çizgiyi» kararlı ve cesur biçimde ifade etmeliyiz.

Bu sayıda yayınlanan ve Partimizin Merkez Komitesinin imzasını taşıyan, Parti üyelerine seslenen bildiri, tümüyle desteklediğim ve doğru bulduğum yeni çizgiyi belirtiyor. Devrimci Sosyal Demokrasinin temsilcileri olan ve «Çoğunluğu»n yanında olan bizler, sürekli olarak, gizli çalışma koşulları içinde Partinin tümüyle demokratlaştırılmasının imkânsız olduğunu ve bu koşullar altında «seçim ilkesinin» bir lâftan başka bir şey olmayacağını söyledik. Ve yaşadığımız deney, bizim sözlerimizi doğruladı. Azınlığın eski taraftarlarının yazılarında sürekli olarak tekrarlananlar, (Axelrod'un önsözüyle çıkan «Bir İşçi»nin broşürüne, **Iskra**'da «İçimizden Bir İşçi» imzasıyla çıkan mektuba ve **Partinin Bölünmesi Üzerine İşçilerin Görüşleri** adlı broşüre bakınız), gerçekten demokratik bir yöntemi ve gerçek bir seçim ilkesini uygulamanın imkânsızlığını ispatlıyor. Ama biz

(1) **Bağımsızlar**: Bağımsız Sosyal Emek Partisi, çarlık hükümetinin emri üzerine ve gizli polis desteğiyle 1905 sonbaharında St. Petersburg'da kurulan bir örgüt.

Bolşevikler yeni koşullar altında, siyasal özgürlükler elde olunduğu zaman, seçim ilkesini uygulamanın esas olacağını her zaman kabul ediyoruz. R.S.D.İ.P.'nin Üçüncü Kongre tutanakları, bunu kesinlikle ispatlıyor, eğer ispatı gerçekten isteniyorsa.

Kısacası görevimiz açıktır: bugün için gizli aygıtı sürdürmek ve yeni, yasal bir aygıt geliştirmek. Kongre konusunda bu görev, (pratik olanaklar içinde ve bütün zaman ve mekan koşullarını bilerek, taleplerin somut biçimde yerine getirilmesi) aşağıdaki gibi ifade olunabilir: Dördüncü Kongre'yi (2) Parti Tüzüğü temeli üzerinde top-

---

(2) **R.S.D.İ.P.'nin Dördüncü (Birlik) Kongresi**, 1906 yılının 10 ve 25 Nisan (23 Nisan - 8 Mayıs) tarihleri arasında Stockholm'de toplandı.

Kongreye, 57 yöresel Parti örgütünü temsil eden ve oy hakkına sahip bulunan 112 delege ile sadece konuşma hakkına sahip 22 delege katıldı. Diğer katılanlar, çeşitli ulusal Sosyal Demokrat partilerin temsilcileriydi; Polonya ve Litvanya Sosyal Demokratlarının, Bund'un ve Letonya Sosyal Demokrat Emek Partisinin üçer temsilcisi, Ukranya Sosyal Demokrat Emek Partisinin, Fin Emek Partisinin ve Bulgar Sosyal Demokrat Emek Partisinin birer temsilcisi. Kongre gündemindeki ana maddeler, tarım sorunu, proletaryanın şimdiki durumunun ve sınıf görevlerinin değerlendirilmesi, Duma, karşısında alınacak tavır ve örgütsel konulardı. Her madde üzerinde Bolşeviklerle Menşevikler arasında şiddetli tartışmalar çıktı. Tarım sorunu, şimdiki durum, Duma seçimlerinde uygulanacak taktikler, silahlı ayaklanma ve diğer sorunlar üzerinde Lenin raporlar verdi, konuşmalar yaptı.

Menşeviklerin Kongrede hafif bir üstünlükleri vardı,

lamak ve aynı zamanda gecikmeden ilk ağızda seçim ilkesini uygulamağa başlamak. Merkez Komitesi bu sorunu çözdü. Biçimsel olarak tam yetkili örgütlerin temsilcileri, gerçekte ise Partinin sürekliliğinin temsilcileri olan Komite üyeleri, oy hakkına sahip durumda Kongreye katılır. Tüm Parti üyeleri tarafından ve sonuç olarak Partiye mensup işçi kitleleri tarafından seçilen delegeler, Merkez Komitesi tarafından kongreye çağrılırken, oy hakkına değil, yalnızca konuşma hakkına sahip olacaklardır. Üstelik, Merkez Komitesi, Kongrenin bu danışma niteliğindeki konuşma hakkını, oy hakkına dönüştürebileceğini de açıklamıştır. Komitelerin tam yetkili delegeleri bunu kabul edecekler midir?

Merkez Komitesi, bunun tartışmasız kabul edileceği görüşünde olduğunu bildiriyor. Şahsen, bunu bütünüyle kabul ediyorum. Böyle bir şeyi benimsemek imkânsız. Sosyal Demokrat prole-

---

bu, — kararların niteliğini belirledi — Kongre bir dizi sorunda Menşeviklerin çözümünü benimsedi (tarım sorunu, Duma'ya karşı alınacak tavır, v.b.). Kongre Tüzüğün birinci maddesi olarak — Parti üyeliğine ilişkindi — Lenin'in önerdiği metni benimsedi. Polonya ve Litvanya'daki Sosyal Demokrat örgütlerin ve Letonya Sosyal Demokrat Emek Partisinin R.S.D.İ.P.'ne katılmasını onayladı, Bund'un katılmasını ise daha önceden onaylamıştı.

Kongre üç Bolşevik ve yedi Menşevikten oluşan bir Merkez Komitesi ve Merkez Yayın Organı için de Menşeviklerden oluşan bir yazı kurulu seçti.

Lenin Kongrenin çalışmasını **R.S.D.İ.P.'nin Birlik Kongresi Üzerine Rapor** adlı broşüründe irdeler.

taryanın önderlerinin çoğunluğunun bunu benimsemeyeceği düşünülemez. **Novaya Zhizn'de** (3), partili işçilerin dikkatle sergilenen görüşlerinin, yakında, düşüncemizin doğruluğunu ispatlayacağına eminim; bu adımda bir mücadele yer alsa bile, (danışma niteliğindeki konuşma hakkını oy hakkına çevirmek konusunda), önceden belli olan bir sonuç hasıl olacaktır.

Bu soruna başka bir açıdan bakalım — sorunun biçimi değil, özü bakımından, öne sürdüğümüz plânın gerçekleşmesi Sosyal Demokrasi için bir tehlike yaratır mı?

Sosyal Demokrat olmayan büyük sayıda kimsenin birden Partiye girişinin tehlikeli olduğu söylenebilir. Eğer böyle bir tehlike meydana gelirse, Parti kitleler arasında çözülebilir, kendi sınıfının bilinçli öncüsü olma durumunu yitirebilir, oynadığı rol bir kuyruğun rolünden farklı olmaz. Bu gerçekten çok acınası bir dönem anlamına gelecektir. **Eğer** demagojiye sapma eğilimi gösterirsek, parti ilkelerini (program, taktik kurallar, örgüt

(3) **Novaya Zhizn (Yeni Hayat)** 27 Ekim ve 3 Aralık 1905 tarihleri arasında St. Petersburg'da yayınlanan ilk yasal Bolşevik gazetesi. Lenin Kasım 1905 başlarında Rusya'ya dönünce gazetenin editörü oldu. Gazete gerçekte R.S.D.İ.P.'nin Merkez Organı idi. V.V. Vorovski, M.S. Olminski ve A Lunaçarski gazeteyle sıkı ilişki içindeydi. Maksim Gorki yazı veriyor ve para yardımı yapıyordu. Sürekli olarak baskı altında olduğu, yirmiyedi sayıdan onbeşi toplanıp yokedildiği halde, trajı seksenbine çıktı. Yirmiyedinci sayıdan sonra hükümet tarafından kapatıldı; 28. son sayı ise illegal çıktı.

tecrübesi) tamamen bir yana bırakırsak, yada bu ilkeler çok zayıf ve güçsüz ise, hiç şüphesiz, bu, çok **ciddi** bir tehlike haline gelebilir. Ama gerçekte bu kadar çok sayıda «eğer» birarada olamaz. Biz Bolşevikler, hiçbir zaman demagojiye sapma eğilimi göstermedik. Tersine en küçük bir demagoji eğilimine karşı kararlı ve açık biçimde cephe alarak daima mücadele ettik; Partiye katılanlardan sınıf bilinci talep ettik. Partinin gelişmesindeki sürekliliğe her zaman korkunç önem verdik. Disiplin istedik ve her Parti üyesinin Parti örgütlerinden birinde yetiştirilmesini talep ettik. Bütün Sosyal Demokratlar tarafından resmen tanınan Parti programını, sağlam biçimde yerleştirdik ve temel önerilerimiz herhangi bir eleştiriye yol açmadı (yaşayan bir parti içinde kişisel açıdan yapılan eleştiriler ve formülasyonlar tamamen meşru ve gereklidir). İkinci ve Üçüncü Kongrede, ve Sosyal Demokrat basında uzun yıllar boyunca düzenli ve sistematik biçimde işlenen taktik kararlarımız var. Aslında derhal göze çarpmasa bile, ancak körler tarafından inkâr olunabilecek, ve meyvalarını kesinlikle verecek olan ve eğitici bir rol oynayan gerçek bir örgüte ve yoğun bir örgütsel deneye sahibiz.

Bu tehlikeyi abartmayalım yoldaşlar. Sosyal Demokratlar, kendi adlarını kabul ettirdiler, bir çizgi yarattılar ve Sosyal Demokrat işçi grupları oluşturdular. Ve şimdi kahraman proletarya, davranışlarıyla, döğüşe hazır olduğunu ve açıkça kavranmış amaçlar için, saf bir Sosyal Demokrat özle tek bir beden gibi, düzenli biçimde savaşma yeteneğine sahip olduğunu ispatladı; Partimize üye işçilerin, yada Merkez Komitesinin Çağrısı üzerine,

yarın Partiye katılacak olan işçilerin yüzde doksandokuzunun Sosyal Demokrat olacaklarından şüphe duymak çok saçma olacaktır. İşçi Sınıfı içgüdüsel biçimde, kendiliğinden Sosyal Demokrattır. Ve Sosyal Demokrasinin on yılı aşkın bir süredir koyduğu çalışma, bu kendiliğindenliği büyük çapta bilinçliliğe dönüştürmüştür. Umacılar yaratmayın, yoldaşlar! Yaşayan ve gelişen bir partide her zaman istikrarsız, bocalayan ve kararsız unsurların olacağını unutmayın. Ama bu unsurlar etkilenebilir ve onlar, sarsılmaz ve sağlam bir Sosyal Demokrat çekirdeğin etkisine boyun eğeceklerdir.

Partimiz yeraltı çalışması sırasında durgunlaştı. Üçüncü Kongrede bir delegenin haklı olarak söylediği gibi, son birkaç yıl sırasında yeraltı boğucu olmuştu. «Yeraltı» dağılmaktadır. O halde, daha büyük bir cesaretle ileri; yeni silahı kavrayın, onu kitleler arasında dağıtın, tabanınızı genişletin, çevrenizdeki bütün Sosyal Demokrat işçileri harekete geçirin, onların yüzlerce ve binlercesini Parti örgütlerinin safında birleştirin. Onların arasından çıkan delegelerle, merkezi örgütlerimiz saflarının yeniden canlılık kazanmasını sağlayın, bu örgütleri devrimci genç Rusya'nın taze özüyle doldurun. Artık devrim, Marksizmin bütün temel teorik önermelerini ve Sosyal Demokrasinin bütün temel sloganlarını doğruladı. Ve devrim, **biz** Sosyal Demokratların yürüttüğü çalışmayı da haklı çıkardı, umutlarımızı ve proletaryanın gerçek devrimci özüne beslenen inancı doğruladı. O halde, bu zorunlu Parti reformu konusunda gösterilen miskinliklerin hepsini biryana bırakalım, yeni yolda hemen ilerlemeğe başlayalım. Bu, eski gizli ay-

gıtımızı terketmemiz anlamına gelmeyecektir (hiç şüphesiz, Sosyal Demokrat işçiler bu değişmeleri kabul edecek ve uygun bulacaktır; pratik deney ve devrim yolu, bunu, karar ve bildirilerin ispatlayabileceğinden yüz kat daha inandırıcı biçimde ispatlamıştır). Rusya'da yarı özgürlük kazanan ve tam özgürlüğü kendi için ele geçirecek olan sınıfın, özgürlükten sosyalizme yönelecek olan sınıfın, gerçekten devrimci olan ve bütünüyle gerçekten devrimci olan tek sınıfın derinliklerinden doğan taze güçler bizi yenileyecektir!

II

Partimiz Merkez Komitesi tarafından alınan, R.S.D.İ.P. Dördüncü Kongresinin toplantıya çağrılması kararı (**Novaya Zhizn**'in 9. sayısında yayınlandı), demokratik ilkenin Parti örgütü içinde tam uygulanışında kararlı bir adım olmuştur. Kongreye gönderilecek delegelerin seçimi bir ay içinde yapılmalıdır (bunlar Kongreye önce sadece konuşma hakkıyla katılacak, ama daha sonra hiç şüphesiz, oy hakkını elde edeceklerdir). Bundan ötürü bütün Parti örgütleri mümkün olduğu kadar kısa bir zaman içinde adayları ve kongrenin görevlerini tartışmaya başlamalıdır. Hiç şüphesiz, ölmekte olan otokrasinin vaadettiği özgürlükleri geri almak ve devrimci işçiler, en azından önderlerine saldırmak için yeni çabalara kalkışması olasılığını hesaba katmak gerekmektedir. Bundan ötürü, delegelerin gerçek adlarının yayınlanması (özel durumlar dışında) pek salık verilmez. Siyasal kölelik döneminin bizi, Kara Yüzler iktidarda ol-

duğu (yada seçim yapmanın da yalnış olduğu) sürece açıklanmaması gereğine alıştırdığı, takma adlar, tutuklama hallerinde eskiden olduğu gibi değiştirilmelidir. Bu konuda doğabilecek bütün güçlükleri kolayca alt edebilecek yöresel çalışma koşullarını yoldaşlar öğrenince, bu gizlilik tedbirlerinin tümü üzerinde ısrar etmeyeceğiz. Otokrasi yönetimi altında yeterli devrimci çalışma deneyine sahip bulunan yoldaşlar, Sosyal Demokrat faaliyete yeni ve «özgür» (şimdiki durumda özgürlük tırnak içinde alınmıştır) koşullar altında başlayan herkese, öğüt vererek yardımcı olmalıdırlar. Komite üyelerimizin bunu gerçekleştirirken, büyük bir ustalık göstermeleri gerektiğini söylemeye gerek yok: eski, biçimsel ayrıcalıklar şimdiki durumda önemini ister istemez yitirmiştir ve birçok durumda işe «başından» başlamak, Partiye katılan büyük sayıdaki yeni yoldaşa istikrarlı bir Sosyal Demokrat programın, Sosyal Demokrat taktiklerin ve örgütün önemini ispatlamak gerekecektir. Şimdiye kadar aramızda çoğunlukla sadece özel bir toplum katından gelen devrimcilerin bulunduğunu, bundan sonra ise kitlelerin tipik temsilcilerini hesaba katmamız gerekeceğini unutmamalıyız. Bu değişiklik sadece propaganda ve ajitasyon yöntemlerinde değil, (yani bir sorunu halkın daha iyi anlayabileceği biçimde sunma yeteneği sosyalizmin temel doğrularını en basit, en açık ve en inandırıcı biçimde açıklama yeteneği gibi,) aynı zamanda örgüt biçiminde de bir değişmeyi gerekli kılar.

Bu makale örgütün yüklendiği yeni görevlerin bir yanına değinmek istiyorum. Merkez Komitesinin kararı **bütün** Parti örgütlerini Kongreye

delege yollamağa davet ediyor ve **bütün** Sosyal Demokrat işçileri bu örgütlere katılmağa çağırıyor. Eğer bu büyük istek gerçekten yerine getirilecekse, bunu ne tek başına işçilere yapılan «davet», ne de sadece eski türden örgütlerin çoğalması sağlayacaktır. Bu amaca ulaşmak için, bütün yoldaşların bağımsız, yaratıcı çalışmalarıyla birleştirecekleri **yeni** örgüt biçimlerini yaratması gereklidir. Bunun için önceden belirlenmiş ölçütleri terk etmeğe olanak yok, yepyeni bir alanda çalışmaktayız: yöresel koşullar üzerine bilgi edinilmesi ve herşeyden önce, **bütün** Parti üyelerinin inisiyatifinin harekete geçirilmesi zorunludur. Yeni örgüt biçimi yada işçi partisinin temel örgütsel çekirdeğinin oldukça yenileşen biçimi, eski çevrelere oranla kesinlikle çok daha geniş olmalıdır. Bunun dışında, yeni çekirdeğin çok büyük bir olasılıkla daha az «katı», daha «özgür» ve daha «yumuşak» bir örgüt olması gerekecektir. Halka tam bir birleşme (örgütlenme) özgürlüğünün ve temel hakların tanınmasıyla birlikte, doğal olarak heryanda Sosyal Demokrat örgütler (sadece sendika değil, siyaset ve Parti örgütleri de) kurmamız gerekecek. Şimdiki koşullar altında, bütün yol ve araçları elimizin altında tutarak bu amaca ulaşmağa çalışmalıyız.

Bütün Parti görevlilerinin ve Sosyal Demokrasiye sempati besleyen bütün işçilerin girişkenliğini derhal arttırmalıyız. İlk ağızda her yanda, R.S.D.İ.P. Dördüncü Kongresinin duyuruiacağı, Kongrenin görevlerinin halkın anlayabileceği, en kavranabilir biçimde açıklanacağı, Kongrenin yeni örgütlenme şekline dikkatlerin çekileceği, ve yeni esaslar üzerinde gerçek bir proleter Sosyal

Demokrat Partinin kuruluşuna bütün Sosyal Demokratların katılması için çağrıların yapılacağı konferanslar, sohbetler, toplantılar ve açık hava toplantıları düzenlemeliyiz. Böyle bir çalışma bize deneye dayalı zengin bir bilgi sağlayacaktır; eğer enerjik biçimde davranırsak, iki yada üç haftalık bir süre içinde bu çalışma, işçiler arasından yeni Sosyal Demokrat güçler yaratacak ve şimdi bütün işçi yoldaşlarla birleşerek yeni esaslar üzerinde yeniden kurmağa karar verdiğimiz Sosyal Demokrat Partiye karşı, işçilerin en uzakta kalan kesimleri arasında bile ilgi uyandıracaktır. Bütün toplantılarda sorun hemen birlikler, örgütler ve Parti grupları kurulması konusunda yönelecektir. Her birlik, örgüt yada grup derhal büro, heyet yada yönetim kurulu şeklinde hangi adı alırsa alsın kendi sürekli merkezi örgütünü seçecektir. Bu yönetim kurulu, yöresel Parti kurumlarıyla ilişkisini sürdürerek, örgüt işlerini yönetecek, Parti yayınlarını alıp dağıtacak, Parti çalışması için aidat toplayacak, toplantı ve konferanslar düzenleyecek ve nihayet, Parti Kongresine gönderilecek olan bir delegenin seçimini hazırlayacaktır. Parti komiteleri doğal olarak, R.S.D.İ.P.'nin neyi temsil ettiğini, tarihini ve şimdi yüklendiği büyük görevleri açıklayan materyali bu tür örgütlere sağlayarak yardım etmeyi üstlenecektir.

Üstelik artık yöresel güçlü ekonomik dayanak noktaları kurmanın zamanı gelmiştir — yani, Parti üyeleri tarafından yaşatılan lokanta, çayhane, birahane, kütüphane, okuma odası, atış salonları v.b., v.b. şeklinde Sosyal Demokrat işçi kuruluşları. «Otokratik» polis dışında, Sosyal Demokrat işçilerin, ajitatörleri işten atan «otokratik» işveren-

ler tarafından da baskı altına alınacağını unutmamalıyız. Bundan ötürü, işverenlerin tiranlığından mümkün olduğu kadar bağımsız kalan ekonomik dayanaklar örgütlemek son derece önemlidir.

Genel olarak konuşursak, biz Sosyal Demokratlar bugün genişleyen eylem özgürlüğünden mümkün olduğu kadar yararlanmalıyız. Bu özgürlük ne kadar güvence altına alınırsa, biz de «Halkın arasına gidin!» sloganını o kadar güçlü biçimde atabileceğiz. İşçilerin kendi inisiyatifleri, bizlerin, yani yeraltı hareketinin ve dünkü işçi çevrelerinin, düşlemeye bile cesaret edemiyecekleri çapta kendini gösterecektir. Sosyalist fikirlerin proleter yığınları üzerindeki etkisi artık gelişiyor ve bizlerin çok kere yetişemiyeceği bir rotada gelişmeğe devam edecektir. Bu koşullar nedeniyle, Sosyal Demokrat aydınları örgüt içinde daha rasyonel bir biçimde dağıtacağız. (Üçüncü Parti Kongresinde, Parti komitelerinde her iki aydına karşı sekiz işçinin yeralmasını önermiştim. Bu teklif bugün ne kadar eskimiş görünüyor! Artık yeni Parti örgütlerinde Sosyal Demokrat bir aydın karşısında yüzlerce Sosyal Demokrat işçinin yeralmasını arzulamalıyız.) Öyle ki, bu aydınların hareketin artık kendi ayakları üzerinde durabildiği, deyim yerindeyse, kendini sürdürebildiği yerlerde bir işe yaramayıp, gelişmeye engel olmaları engellenebilsin; ve bu kişilerin, çalışmanın daha zor, koşulların daha güç, deney sahibi ve bilgili olan kimselere duyulan ihtiyacın daha büyük, aydınlatma kaynaklarının daha az, ve siyasal yaşamın yürek atışının daha yavaş olduğu «daha alt tabakalara» gitmeleri sağlanabilsin. Şimdi, bir yandan en uzak

yerlerdekiler dahil bütün halkın katılacağı seçimlere hazırlanarak bir yandan da, taşradaki bir Vendée'nin (4) yürüteceği karşıdevrimci politikayı felce uğratmak ve ülkenin her yanında, proleter yığınları arasında büyük merkezlerden çıkan sloganları yaymak için sürdürülen açık bir mücadeleye hazırlanarak «halkın arasına gitmeliyiz.»

Elbette aşırı gitmek herzaman kötüdür; çalışmamızı mümkün olan en sağlam ve en «örnek» esaslar üzerinde örgütlemeliyiz; şimdi bile en iyi güçlerimizi sık sık şu yada bu önemli merkezde yoğunlaştırmak zorunda olacağız. Bunun hangi oranda olacağını tecrübe gösterecektir. Şimdi görevimiz, yeni esaslar üzerinde örgütlenmek için bir sürü kurallar yaratmak olmayıp, Parti deneyinden sağlanan veriler Dördüncü Kongrede toparlayıp tespit etmemizi sağlayacak olan son derece uzun erimli ve cesaretli bir çalışmayı geliştirmektir.

III

İlk iki bölümde seçim ilkesinin Parti içinde taşıdığı genel önem ve yeni örgüt çekirdeği ile örgüt biçimlerine karşı duyulan htiyaç sorunuyla

---

(4) Vendée — Fransa'da bir bölge. Fransız burjuva devrimi sırasında (1793) Konvensiyona karşı, gerici köylüler tarafından düzenlenen karşı devrimci ayaklanmanın merkezi. Ayaklanmayı karşı devrimci rahipler ve toprak sahipleri yönetiyordu, ayaklanmanın sloganları dinsel nitelikteydi.

ilgilendik. Şimdi son derece hayati bir sorunu, yani Parti birliği sorununu irdeliyeceğiz.

Sosyal Demokrat işçilerin büyük bir çoğunluğunun Partideki bölünmeden aşırı bir hoşnutsuzluk duyduğunu ve birlik istediğini artık herkes biliyor. Bu bölünmenin, Sosyal Demokrat işçiler arasında (ve Sosyal Demokrat olmağa hazır olan işçiler) arasında Sosyal Demokrat Partiye karşı belirli bir soğukluk yarattığı da herkesce bilinmektedir.

İşçiler, Parti «şeflerinin» birleşmeleri konusunda hemen hemen bütün umutlarını yitirdi. Birlik ihtiyacı biçimsel olarak hem R.S.D.İ.P. Üçüncü Kongresi, hem de geçen Mayıs'ta toplanan Menşevik Konferans tarafından kabul edildi. O zamandan beri altı ay geçti, ama birlik sorununda çok küçük bir ilerleme kaydedilebildi. İşçilerin sabırsızlık belirtileri göstermeğe başlaması şaşırtıcı değil. **Iskra**'da birlik üzerine yazan «İçimizden Bir İşçi»nin ve «Çoğunluk» tarafından yayınlanan bir broşürün (1905'de Cenevre'de Merkez Komitesi tarafından yayınlanan **Partinin Bölünmesi Üzerine İşçilerin Görüşleri**) en sonunda Sosyal Demokrat aydınları «aşağıdan gelen bir yumrukla» tehdit etmesi şaşırtıcı değil. Bazı Sosyal Demokratlar (Menşevikler) o dönemde bu tehditten hoşlanmadı, diğerleri (Bolşevikler) bunu yerinde ve gerçekten haklı buldular.

Sınıf bilincine sahip işçi Sosyal Demokratların niyetlerini («tehdit» demiyeceğim, çünkü bu kelime itham ve demagoji kokuyor, her ikisinden de sakınmalıyız) gerçekleştirebilecekleri ve gerçekleştirmeleri gereken zaman gelmiştir

sanıyorum. Gerçekten de, seçim ilkesinin Parti örgütü içinde sadece lâf olarak değil, fiilen uygulanabileceği ahenkli ama boş bir söz olarak değil, Parti bağlarını gerçekten yenileyen, yayan ve güçlendiren yeni bir ilke olarak uygulanabileceği zaman gelmiştir, yada gelmektedir. Merkez Komitesi tarafından temsil edilen «Çoğunluk», seçim ilkesinin uygulanmağa hemen başlanmasını açıkça istemiştir. Azınlık da aynı yönde ilerliyor. Ve Sosyal Demokrat işçiler, bütün Sosyal Demokrat örgütlerde, komitelerde, toplantılarda, gösterilerde, v.b. muazzam, ezici bir çoğunluk meydana getiriyor.

Kısacası şimdi, sadece birlik **çağrısı yapmak**, sadece birlik için **söz** almak değil, ~~gerçekten bir~~ Sosyal Demokrat işçi sınıfı hareketi içinde yeralan örgütlü işçilerin çoğunluğunun alacağı basit bir kararla, gerçekten birleşmek mümkündür. Prensip olarak, herkes, birlik ihtiyacını kabul ettiği için bu bir aldatmaca olmayacak, prensip olarak daha önce karara bağlanmış olan bir sorun, pratikte işçiler tarafından karara bağlanacaktır.

Sosyal Demokrat işçi sınıfı hareketi içinde yeralan aydınlarla proletaryanın (işçilerin) görevleri arasındaki ilişki, muhtemelen, aşağıdaki genel formül ile oldukça uygun bir biçimde ifade olunabilir: aydınlar sorunların «prensip olarak» çözülmesinde, plânların çizilmesinde, eylem ihtiyacını akıl etmede daha ustadırlar; — işçiler ise, harekete geçer ve renksiz teoriyi yaşayan gerçeklik haline dönüştürürler.

Ve ben aşağıdaki sözleri söylerken, ne en küçük dereceden demagojiye kayacağım, ne de işçi sınıfı hareketinde bilinçliliğin oynadığı büyük ro-

lü küçümseyeceğim, ne de Marksist teorinin ve Marksist ilkelerin taşıdığı büyük önemi herhangi bir biçimde küçülteceğim : Kongre ve Konferansta, Parti birliği konusunda «renksiz bir teori» yarattık. İşçi yoldaşlar, bu renksiz teoriyi yaşayan gerçekliğe dönüştürmemize yardım edin! Büyük sayıda Parti örgütünü birleştirin! Bizim Dördüncü Kongremizi ve İkinci Menşevik Konferansı, Sosyal Demokrat işçilerin büyük ve heybetli Kongresine dönüştürün. Bu pratik birleşme sorununun çözülmesi çabasında bize katılın; bu ayrılık sorununu, onda biri teori ve onda dokuzu pratikle ilişkin istisna bir sorun haline getirin (bu, karşıt kuralı ispatlayan bir istisna olacaktır). Böyle bir istek elbette meşru, tarihsel olarak gerekli ve psikolojik olarak da anlaşılabilir bir istektir. Siyasal sürgünlüğün sağlıksız ortamında çok uzun bir süre «teoriyle donandık» (çok keresinde bunun yarsız olduğunu niçin kabul etmiyelim), bunun için şimdi hafifçe «yayı bükmemiz», biraz daha, biraz daha «öbür yana» bükmemiz ve pratiği birazcık daha ön plâna almamız yalnış bir davranış olmayacaktır. Bu hiç şüphesiz, bölünme nedeniyle, birlik sorunu bakımından hakkında çok büyük miktarda mürekkep ve sayısız kâğıt harcadığımız uygun olacaktır. Özellikle biz sürgünler, pratik çalışmayı hasretle bekledik. Ayrıca, tüm demokratik devrimin mükemmel ve kapsamlı bir programını önceden çizdik. O halde bu devrimi gerçekleştirmek için birleşelim!

Novaya Zhizn, Sayı 9, 13 ve 14,
10, 15 ve 16 Kasım 1905

24 Devrimin Evreleri Gelişme Çizgisi Ve Olasılıkları

1. İşçi sınıfı hareketi, Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin yönetimi altında proletarya'yı birden başlangıç aşamasından yükseltir ve liberal burjuvaziyi **uyandırır**: 1895'den 1901-1902 yılına dek.

2. İşçi sınıfı hareketi açık siyasal mücadeleye geçer, liberal ve radikal burjuvazi ile küçük brujuvazinin siyasal olarak uyanmış tabakalarına yanaşır: 1901-1902'den 1905 yılına dek.

3. Liberal burjuvazi hemen Anayasal-Demokratik Parti içinde birleşirken ve Çarlıkla uzlaşarak devrimi durdurmayı düşünürken, işçi sınıfı hareketi dolaysız bir devrimi tutuşturur; ama brujuvazi ile küçük burjuvazinin **radikal** unsurları, **devrimi sürdürmek** için proletarya ile ittifak kurma eğilimindedir: 1905 (özellikle yıl sonunda).

4. İşçi sınıfı demokratik devrimde, liberaller pasif olarak bekleyiş içindeyken, **köylülerin** aktif desteğiyle zafere ulaşır. Artı (+) radikal, cumhuriyetçi aydınlar ve kentlerdeki küçük burjuvazinin benzer tabakaları. Köylülerin ayaklanması başarıya ulaşır, toprak soylularının gücü kırılır. («Proletarya ile köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü»).

5. Üçüncü dönemde vakit kazanmaya çalı-

şan, dördüncü dönemde pasif kalan burjuvazi, açıkça karşı devrimci olur ve devrim kazançlarını proletaryanın elinden almak için örgütlenir. Köylülük içinde, zengin kesimin bütünü ve orta köylülerin oldukça geniş bir parçası, «daha akıllanır», yatışır ve iktidarı proletarya ile ona sempati duyan yoksul köylülerin elinden koparıp almak için karşı devrim tarafına geçer.

6. Beşinci dönem sırasında kurulan ilişkiler temeli üzerinde, yeni bir bunalım ve yeni bir mücadele gelişir ve tutuşur; artık proletarya sosyalist devrim yararına demokratik kazançları muhafaza etmek için mücadele etmektedir. **Eğer sosyalist Avrupa proletaryası** Rus proletaryasının yardımına gelmezse, tek başına Rus proletaryası için bu kavga, hemen hemen umutsuz olacaktır ve Rus proletaryasının yenilgisi, Alman Devrimci Partisinin 1849 - 50 yıllarındaki yada Fransız proletaryasının 1871 yılındaki yenilgisi gibi kaçınılmaz olacaktır.

Kısacası bu evrede liberal burjuvazi ile zengin köylüler (artı kısmen orta köylüler) karşı devrimi örgütler. Rus proletaryası **artı** Avrupa proletaryası ise devrimi örgütler.

Bu koşullar altında Rus Proletaryası ikinci bir zafer kazanabilir. Mesele artık umutsuz değildir. İkinci zafer **Avrupa'daki sosyalist devrim** olacaktır.

Avrupalı işçiler bize «bunun nasıl yapılacağını» gösterecektir ve sonra onlarla birlikte sosyalist devrimi gerçekleştireceğiz.

1906 başlarında yazılmış
İlk kez 1926'da yayınlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. 1905 Devrimi Üzerine Konuşma (Ocak 1917). 5
2. St. Petersburg Grevi (Ocak 1905) 29
3. Rusya'da Devrim (Ocak 1905) 34
4. Rusya'da Devrimin Başlangıcı (Ocak 1905) 36
5. 9 Ocak Sonrası St. Petersburg (Şubat 1905), ... 41
6. İlk Dersler (Şubat 1905) 44
7. Yeni Görevler ve Yeni Güçler (Mart 1905). 51
8. Proletarya ve Köylülüğün Devrimci Demokratik Diktatoryası (Nisan 1905) 64
9. 1789 Örneği Devrim mi Yoksa 1848 Örneği Devrim mi (Nisan 1905). 77
10. Sosyal Demokrasi ve Geçici Devrimci Hükümet (Nisan 1905). 81
11. R.S.D.İ.P.'nin Üçüncü Kongresi Üzerine (Mayıs 1905). 103
12. Geçici Devrimci Hükümet Üzerine (Mayıs 1905). 110
13. Devrimci Proletaryanın Demokratik görevleri (Haziran 1905). 137

14. Başarı Devrim (Haziran 1905). 148
15. Üç Anayasa yada Üç Yönetim Biçimi (Haziran 1905). 150
16. Geçici Devrimci Hükümet Üzerine Parça (Temmuz 1905). 153
17. İşçi Sınıfı ve Devrim (Ağustos 1905). ... 157
18. Bulygin Dumasını Boykot ve Ayaklanma (Ağustos 1905). 160
19. Sosyal Demokrasinin Köylü Hareketi Karşısındaki Tavrı (Eylül 1905). 172
20. Taktiklerden Yakınırken Açık Sloganlar Söyleyin (Eylül 1905). 186
21. Moskova'da Siyasal Grev ve Sokak Savaşı (Ekim 1905). 190
22. Bütün Rusya Çapında Siyasal Grev (Ekim 1905). 202
23. Partinin Yeniden Örgütlenmesi (Kasım 1905). 207
24. Devrimin Evreleri, Gelişme Çizgisi ve Olasılıkları (1906 Başı). 223

1905 Rus Devrimi sosyal içeriği bakımından Burjuva Demokratik devrim olduğu halde, mücadele yöntemleri ve öncü gücün proletarya olması açısından da bir proleter devrimiydi.

1905 Rus Devrimi dünya tarihinde siyasal kitle grevinin olağanüstü rol oynadığı **ilk** büyük devrimdi.

Kitap, V.İ. Lenin'in, 1905 Devrimi sürerken yazdığı makaleleri içermektedir. Bu makaleler, Lenin'in değişen somut durumların analizini yapmada gösterdiği dehanın örnekleridir.

15 Lira

reyo basımevi 22 78 08